

ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

High School Students' Attitude towards Learning and
Teaching Management in Secondary Schools in Bangkok

วิทยานิพนธ์

โดย

นางสาวรุ่งระวี รุกเขต

เสนอต่อคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

พ.ศ. 2543

วิทยานิพนธ์ : ทักษะคตินักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

: High School Students' Attitude towards Learning and Teaching Management in Secondary Schools in Bangkok

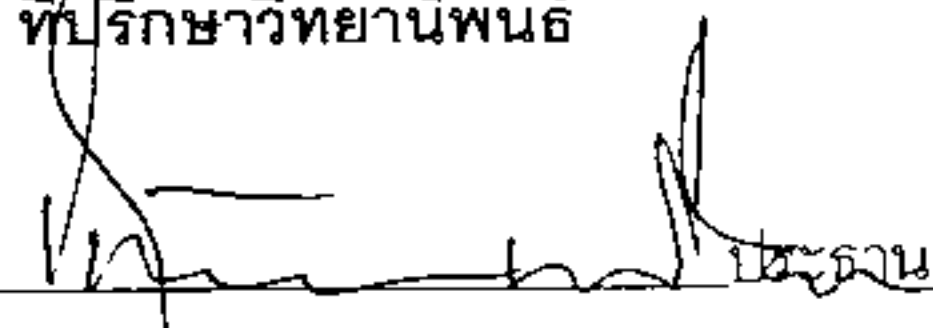
โดย : นางสาวรุ่งระวี รุกเขต

: Miss Rungrawee Roogkate

นักศึกษาคณะพัฒนาสังคม : ภาคปกติ รุ่น 24 รหัสประจำตัว 40205211007

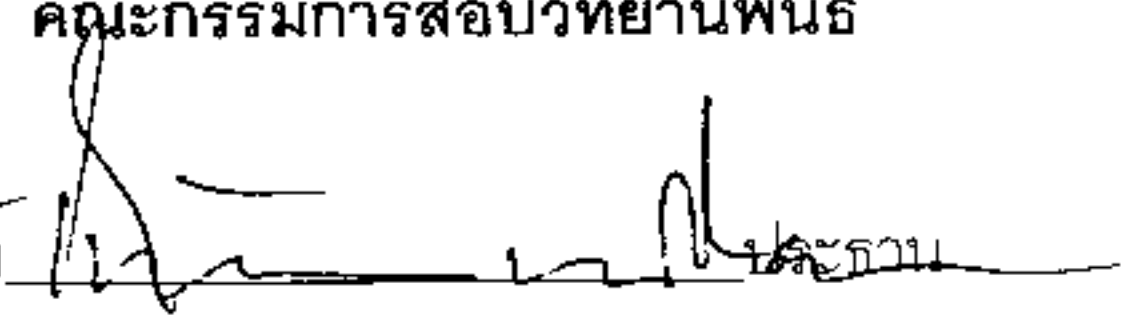
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ได้

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

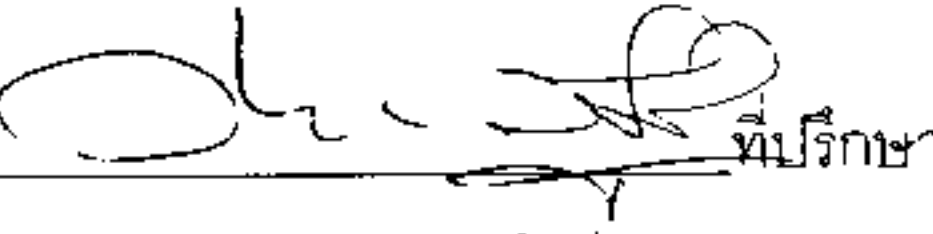
ลงนาม (ศ.ดร. จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ)

วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2543

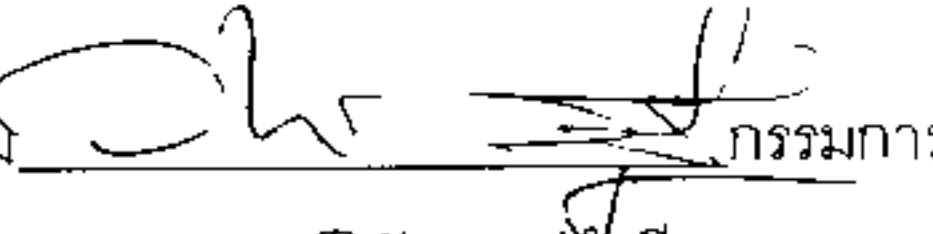
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ลงนาม (ศ.ดร. จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ)

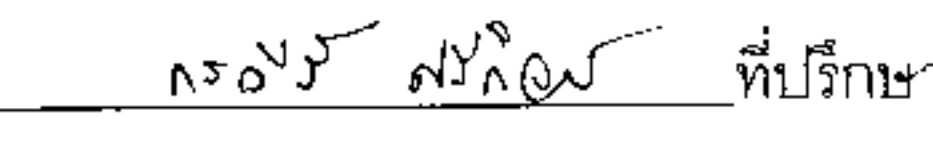
วันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2543

ลงนาม ที่ปรึกษา (อาจารย์วิชัย รูปขำดี)

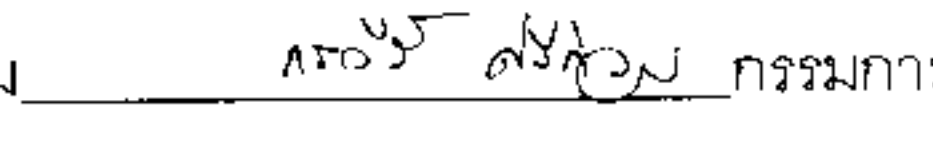
วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2543

ลงนาม กรรมการ (อาจารย์วิชัย รูปขำดี)

วันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2543

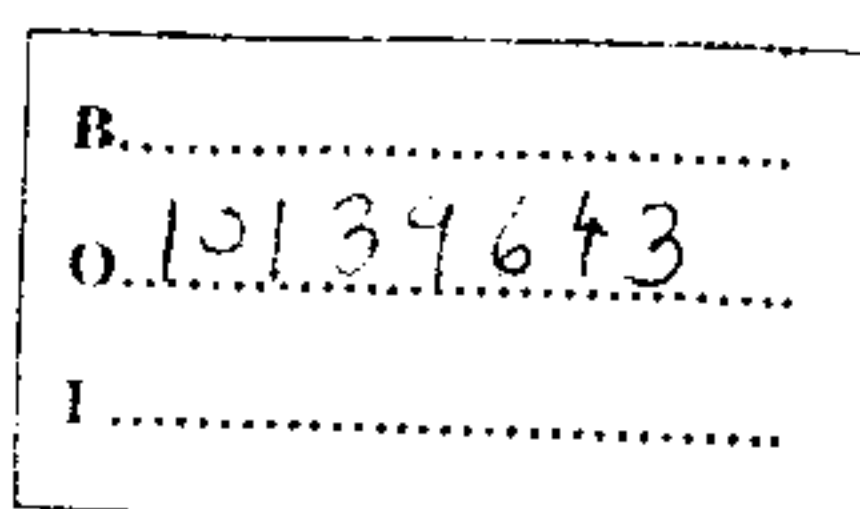
ลงนาม ที่ปรึกษา (ผศ.กรวิทย์ ศรีกิจการ)

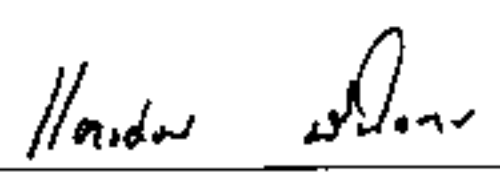
วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2543

ลงนาม กรรมการ (ผศ.กรวิทย์ ศรีกิจการ)

วันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2543

คณะพัฒนาสังคมอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดี (แดงอ่อน มั่นใจตน)

วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ : ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย : นางสาวรุ่งระวี รุกเขต

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)

วิชาเอก : การจัดการการพัฒนาสังคม

ปีการศึกษา : 2543

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ประการแรกเพื่อศึกษาถึงระดับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ประการที่สองเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักเรียนในกลุ่มดังกล่าว ประการที่สามศึกษาถึงระดับความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประการที่สี่เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย การวิจัยเป็นการสำรวจโดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 – ม. 6) ประจำปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน โดยใช้เทคนิคในการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ซึ่งผลการเก็บข้อมูลได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนทั้งสิ้น 360 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ในการคาดทำนายตัวแปรตามใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมและแต่ละด้านรวม 7 ด้าน ล้วนอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ทั้งนี้ด้านย่อย ๆ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการจัดตารางสอน ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการจัดครูเข้าสอน ด้านการจัดแบบเรียน ด้านการจัดห้องสมุด และด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน และจำนวนนักเรียนต่อห้อง

3. ในด้านระดับความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ความรู้จัดอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน

4. ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ มีทั้งสิ้น 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง ซึ่งทั้ง 3 ตัวแปรนี้สามารถร่วมกันทำนายทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ร้อยละ 4.52

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่ใช่วิธีที่ที่น่าพอใจ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนดังกล่าวนี้ให้ดีขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการจัดแผนการเรียน โรงเรียนควรจัดวิชาเลือกเสรีที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการของนักเรียน และควรจัดแผนการเรียนให้นักเรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย ตรงตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ

2. ด้านการจัดตารางสอน

2.1 โรงเรียนควรจัดตารางสอนในแต่ละวันให้นักเรียนเรียนวิชาที่ยากซับซ้อนสลับกับวิชาที่ง่าย

2.2 ควรจัดเวลาพักของครูและนักเรียนให้ตรงกัน

2.3 ควรจัดตารางสอนให้สมดุลกันทั้งสัปดาห์ โดยในแต่ละวันควรมีคาบเรียนที่ใกล้เคียงกัน

2.4 ควรจัดวิชาที่ต้องเรียนต่อ ๆ กัน เป็นห้องเรียนที่ใกล้เคียง ๆ กัน

3. ด้านการจัดชั้นเรียน ควรจัดนักเรียนที่ฉลาดเป็นพิเศษแตกต่างจากเด็กปกติให้เรียนอยู่ห้องเดียวกัน และในแต่ละห้องเรียนควรมีนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสม คือไม่ควรเกิน 35 คน
4. ด้านการจัดครูเข้าสอน โรงเรียนควรคัดเลือกครูผู้สอนในแต่ละวิชา ที่มีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี
5. ด้านการจัดแบบเรียน
 - 5.1 กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำแบบเรียนที่มีเนื้อหาทันสมัย และทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
 - 5.2 เนื้อหาในแบบเรียนต้องมีความละเอียด ชัดเจน และครอบคลุมความรู้ที่นักเรียนเรียน
 - 5.3 ครูผู้สอนควรจัดหาหนังสือประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากแบบเรียน
6. ด้านการจัดห้องสมุด
 - 6.1 ควรปรับปรุงบริการให้ยืม / คืนหนังสือในห้องสมุดให้มีความรวดเร็วขึ้น
 - 6.2 ควรปรับปรุงหนังสือในห้องสมุด ให้มีปริมาณที่เพียงพอ หลากหลาย ทันสมัย และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุด
7. ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม ควรจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างจริงจัง
8. ควรให้ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แก่นักเรียนเพิ่มเติม ทั้งในด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน
9. กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดนโยบายเพิ่มสัดส่วนการรับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการเพิ่มมากขึ้น
10. โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับความจำเป็น และความต้องการของนักเรียน
11. โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมคลายเครียดสำหรับนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ชมรมกีฬา หากสามารถดำเนินการดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยคิดว่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนสอนในโรงเรียนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไป

ABSTRACT

THESIS : High School Students' Attitude towards Learning and Teaching Management in Secondary Schools in Bangkok

BY : Miss Rungrawee Roogkate

DEGREE : Master of Arts (Social Development)

MAJOR : Social Development Management

ACADEMIC YEAR : 2000

The research was conducted for four purposes : first, to examine the attitude of high school students toward learning and teaching management in secondary schools in Bangkok ; second, to point out the factors related to their attitude ; third, to find out the extent of the high school students' knowledge about learning and teaching management in secondary schools ; and fourth, to identify the obstacles to learning and teaching management in secondary schools. The data were collected from 360 high school students (grades 10 – 12) of six secondary schools in Bangkok under the Formal Education Department, the Ministry of Education, during the academic year 2000. The subjects were selected by using the multi – stage sampling technique. The descriptive statistics to describe the data were percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The hypothesis were tested by using the inferential statistics, i.e., Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis, at the 0.05 significant level.

The findings were briefly reported as follows :

1. The high school students under the study were found to have a moderately positive attitude toward the learning and teaching management, whither it was the overall attitude or the attitude toward each of the seven dimensions considered. These seven dimensions were study program planning,

class scheduling, class arrangement, teacher assignment, teaching materials, library and remedial classes.

2. The variable found to be positively related to the high school students' attitude toward learning and teaching management at the 0.05 level of significance was the extent of knowledge about it. In contrast, the variables that had a negative relationship with their attitude at the 0.05 level were time to travel to school and the number of students per class.

3. With regard to the knowledge of the high school students about the learning and teaching management, the students as a whole were found to have a good knowledge about this. When individual dimensions were considered, it was found that they had a good knowledge in two dimensions : the high school curriculum and the teaching and learning method at school.

4. The variables that could predict the students' attitude toward this matter were the knowledge of learning and teaching management in high school, the time to travel to school, and the number of students per class. All the three variables together could correctly predict the attitude of 4.52 percent of the students toward the learning and teaching management.

Recommendations

The findings revealed that the high school students were only moderately satisfied with the learning and teaching management at school. Therefore to improve this to a very satisfactory level, the schools were recommended to do the following :

1. Study program planning. A variety of elective courses that serve students' needs should be offered. Students should be given a chance to choose any subject they are interested or keen in.

2. Class scheduling.

2.1 In each day, they should be both difficult and easy subjects.

2.2 The teacher' office hours should be set to match the students' free time.

2.3 The learning sessions of all the days in the week should be more or less the same.

2.4 The learning sessions should come immediately one after another and in nearby classrooms.

3. Class arrangement. The students should be assigned to different classrooms on the basis of their intelligence. Each class should have not more than 35 students.

4. Teacher assignment. The schools should assign the right teacher to the right subject.

5. Teaching materials.

5.1 The Ministry of Education should prepare teaching materials that have modern contents.

5.2 The contents must be in details and be clearly explained covering all the knowledge the students at a particular year level must know.

5.3 The teacher should give some other books for references, too.

6. Library.

6.1 The circulation desk should be improved for its speed.

6.2 The library books should be modern and great in number. Also, a variety of books must be available to serve the needs of the library users.

7. Remedial classes. Close attention should be paid to the high school students with low grades. Those who failed the exams should be assigned to remedial classes that seriously upgrade their knowledge and ability.

8. The students should be more informed about the learning and teaching management at school, including the high school curriculum and teaching and learning methods.

9. The Ministry of Education should have a policy to have each school admit a higher proportion of students in the service area.

10. The schools should have enough teaching aids and equipment.

11. Activities that help relieve the students' stress should be held. A sports club is one of the examples.

If the schools can do all that are recommended, it is believed that they will be successful in effectively providing the students with knowledge, which is in accordance with the National Education Act of 1998.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ศ.ดร. จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา อธิบาย ตรวจสอบ แก้ไข และเสนอแนะทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิด อีกทั้งขอขอบพระคุณ อาจารย์วิชัย รูปขำดี และ ผศ.กรวีร์ ศรีกิจการ กรรมการที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไข จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานครทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจและจริงใจ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนและพี่ ๆ คณะพัฒนาสังคม ภาศปкти รุ่น24 ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว และหลาน ๆ ที่ให้กำลังใจ ดูแล ถวาย และสนับสนุนในทุกวิถีทาง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

รุ่งระวี รุกเขต

ตุลาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	
บทคัดย่อ	(1)
ABSTRACT	ab (4)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	co (9)
สารบัญตาราง	(12)
บทที่ 1 บทนำ	c1 1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	c2-1 8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย	9
2.1.1 หลักการ	9
2.1.2 จุดมุ่งหมาย	10
2.1.3 โครงสร้างของหลักสูตร	10
2.1.4 แนวดำเนินการ	14
2.1.5 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร	15
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	16
2.2.1 การจัดแผนการเรียน	18
2.2.2 การจัดตารางสอน	21
2.2.3 การจัดชั้นเรียน	23
2.2.4 การจัดครูเข้าสอน	24
2.2.5 การจัดแบบเรียน	26

	หน้า
2.2.6 การจัดห้องสมุด	30
<u>2.2.7 การจัดสอนซ่อมเสริม</u>	c2-2 33
2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	38
2.3.1 ความหมายของความรู้	38
2.3.2 ระดับความรู้	39
2.3.3 การวัดความรู้	41
2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	43
2.4.1 ความหมายของทัศนคติ	43
2.4.2 ลักษณะสำคัญของทัศนคติ	46
2.4.3 องค์ประกอบของทัศนคติ	47
2.4.4 การเกิดทัศนคติ	48
2.4.5 การวัดทัศนคติ	50
2.4.6 หน้าที่และประโยชน์ของทัศนคติ	51
2.4.7 การเปลี่ยนทัศนคติ	52
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
<u>บทที่ 3</u> กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา	c3 60
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	60
3.1.1 ตัวแปรอิสระ	60
3.1.2 ตัวแปรตาม	61
3.2 นิยามปฏิบัติการในการวิจัย	63
3.3 สมมติฐานในการวิจัย	66
3.4 วิธีการศึกษา	73
3.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
3.5.1 ประชากร	73
3.5.2 กลุ่มตัวอย่าง	73

	หน้า
3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
3.6.1 การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	78
3.6.2 การกำหนดค่าและเกณฑ์การวัดตัวแปร	79
3.6.3 การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย	83
3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล	84
<u>บทที่ 4 ผลการศึกษา</u>	86 c4-1
4.1 ผลการศึกษาลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	86
4.2 ผลการศึกษาคำตอบที่สอดคล้องต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	92
<u>4.3 ผลการศึกษาคำตอบที่สอดคล้องต่อการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย</u>	105 c4-2
4.4 ผลการศึกษาคำตอบที่สอดคล้องต่อการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	111
<u>4.5 ผลการศึกษาคำตอบที่สอดคล้องต่อการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น</u>	119 c4-3
4.6 อภิปรายผล	145
<u>บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ</u>	c5 151
5.1 สรุป	151
5.2 ข้อเสนอแนะ	159
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป	167
<u>บรรณานุกรม</u>	bi 168
<u>ภาคผนวก ก</u>	ap 177
<u>ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์</u>	q 192
	v 201

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	แสดงการจัดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิทยาศาสตร์	19
2.2	แสดงการจัดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาคณิตศาสตร์	20
2.3	แสดงการจัดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาภาษาอังกฤษ	20
3.1	แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	74
3.2	แสดงรายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน	76
3.3	แสดงรายละเอียดของแบบทดสอบความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	77
3.4	แสดงรายละเอียดของแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	78
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน และระดับผลการเรียน	87
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามรายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน	89
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามจำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา และเป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6	91
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามช่วงคะแนนทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	93
4.5	แสดงคะแนนทัศนคติเฉลี่ย และระดับทัศนคติ จำแนกตามด้านต่าง ๆ ของทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	94
4.6	แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านการจัดแผนการเรียน	95

ตารางที่	หน้า
4.7 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้าน การจัดตารางสอน	96
4.8 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้าน การจัดชั้นเรียน	97
4.9 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้าน การจัดครูเข้าสอน	98
4.10 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้าน การจัดแบบเรียน	100
4.11 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้าน การจัดห้องสมุด	102
4.12 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้าน การจัดสอนซ่อมเสริม	104
4.13 แสดงจำนวน ร้อยละ และกลุ่มความรู้ของนักเรียน จำแนกตามคะแนนความรู้ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	105
4.14 แสดงคะแนนความรู้เฉลี่ยที่ได้ในแต่ละด้านของความรู้ในเรื่องการจัดการเรียน การสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเต็ม	106
4.15 แสดงจำนวนนักเรียน ค่าเฉลี่ยของความรู้ และระดับความรู้ จำแนกตามความรู้ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	108
4.16 แสดงจำนวนนักเรียน ค่าเฉลี่ยของความรู้ และระดับความรู้ จำแนกตามความรู้ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านวิธีการเรียน การสอนในโรงเรียน	109

ตารางที่	หน้า
4.17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า P ของทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน กับตัวแปรเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ระดับผลการเรียน รายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 6 และ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	114
4.18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า P ของความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน และจำนวนนักเรียนต่อห้อง	116
4.19 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยใช้ตัวแปร	119
4.20 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านการจัดแผนการเรียน	120
4.21 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านการจัดตารางสอน	122
4.22 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านการจัดชั้นเรียน	123
4.23 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านการจัดครูเข้าสอน	125
4.24 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านการจัดแบบเรียน	127
4.25 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านการจัดห้องสมุด	129
4.26 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านการจัดสอนซ่อมเสริม	130

ตารางที่	หน้า
4.27 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในด้านอื่น ๆ	131
4.28 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการแผนการเรียน	133
4.29 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดตารางสอน	135
4.30 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดชั้นเรียน	137
4.31 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดครูเข้าสอน	138
4.32 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดแบบเรียน	140
4.33 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดห้องสมุด	141
4.34 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดสอนซ่อมเสริม	143
4.35 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านอื่น ๆ	144
5.1 แสดงร้อยละของนักเรียนตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	155
5.2 แสดงร้อยละของนักเรียนตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	157

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจนแทบทุกวินาทีจะมีสิ่งแปลกใหม่เกิดขึ้นตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการดำรงชีพ การประกอบอาชีพและการให้ความรู้แก่คนในสังคม ผลก็คือว่าประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัดเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและระบบสื่อสาร รวมทั้งการที่ประเทศไทยกลายเป็นสังคมเปิดที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลกอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้บุคคลและสังคมปรับตัวตามไม่ทัน และก่อให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะทั้งในด้านความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ระหว่างการใช้กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ระหว่างการให้ความสำคัญกับวิทยาการสมัยใหม่และวัฒนธรรมภายนอกชุมชนกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งระหว่างการพัฒนาอาศัยกับการพึ่งพาตนเอง ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535, 2535 : ความนำ) ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆตามมา รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงได้แสดงเจตนาที่จะให้มีการทบทวนระบบการศึกษาเสียใหม่ เพื่อหันเหทิศทางการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อปัญหาปัจจุบันและอนาคต โดยบังคับให้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาในฉบับเดียวกันอย่างเป็นระบบ

การศึกษานับเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนที่สร้างความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ตัวอย่างที่เห็นเด่นชัด ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นเพราะการศึกษาได้สร้างสังคมที่ไม่ค่อยจะมีทรัพยากรธรรมชาติมากนักให้กลายเป็นประเทศชั้นนำทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การศึกษาที่สร้างทรัพยากรมนุษย์จึงกลายเป็นปัจจัยตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่สร้างความแตกต่างระหว่างความร่ำรวยและความยากจน ระหว่างความเจริญและความเสื่อมโทรมทางวัตถุทำให้ประเทศ เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ ได้กลายเป็นเสือทางเศรษฐกิจของเอเชียตะวันออก ทั้ง ๆ ที่ประเทศเหล่านี้ไม่ได้มีทรัพยากรธรรมชาติมากมายเท่าประเทศอื่น ๆ ที่เป็นเพื่อนบ้าน ส่วนประเทศที่ยิ่งใหญ่ เช่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกา ก็ต้องริบเร่งให้ความสนใจทางการศึกษาอย่างจริงจัง "ขบวนการกลับไปสู่วิชาพื้นฐาน" ได้กลายเป็นนโยบาย

หลักทางการศึกษาของสหรัฐ และอังกฤษก็ได้ออกพระราชบัญญัติปฏิรูปการศึกษาถึง 2 ฉบับ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาพื้นฐานของชาติ ปราบปรามการกระทำและเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ยืนยันให้เห็นว่า การศึกษาด้านการศึกษาเป็นภารกิจที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นทั้งเป้าหมายนั้นปลายและเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง โดยพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง (วิชัย ตันศิริ, 2542 : 136 - 137)

แต่การศึกษาของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติโดยเฉพาะในเอเชีย พบว่า ยังด้อยกว่าทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพราะประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับปัญหาด้าน การศึกษาน้อยกว่าปัญหาอื่นในหลาย ๆ ด้านประกอบกับระบบการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจ การดำรงชีวิตของผู้เรียน เน้นให้ความสำคัญกับการท่องจำ ไม่ได้ฝึกให้ เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และการประเมินก็มุ่งเน้นไปทดสอบความจำ ทำให้ผู้เรียน เครียดไม่เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องหันมาดูระบบการศึกษาของประเทศ ว่าสอนให้คนคิดอย่างมีเหตุผลหรือสอนให้จำแต่ข้อมูลข่าวสารแบบละอันพันละน้อย ถึงเวลาแล้วที่ เราจะต้องวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนทุกระดับว่าเป็นกระบวนการของปัญญา หรือกระบวนการของการป้อนข้อมูล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญที่สุดคือ หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ยึดหลักว่าด้วยผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ การเรียนที่แท้จริงมิใช่การเรียนที่เน้นท่องจำ แต่เป็นการเรียนเพื่อแก้ปัญหามากกว่าการ เรียนเป็นรายวิชา ในมาตรา 22 ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

...การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ...

การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนว่า มีความสามารถทางสมองที่จะเรียนรู้ได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้ผู้ เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นการเรียนที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้ เรียน ไม่ใช่เรียนด้วยการท่องจำเพียงอย่างเดียว และไม่ใช่เรียนโดยฟังครูบอกเท่านั้น ครูยังคงมี บทบาทและมีความสำคัญเหมือนเดิม และจำเป็นต้องค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนรู้วิธีที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีระบบประเมินผล เพื่อประกันคุณภาพและมีการรองรับมาตรฐานการศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้มี คุณภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

การจัดการเรียนการสอน ผู้เรียน ผู้สอน และหลักสูตร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเหล่านี้อย่างเพียงพอจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วย จะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งปัจจัยหนึ่ง เพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีการจัดครูเข้าประจำรายวิชา และสนองตอบความต้องการของนักเรียน การจัดการเรียนการสอน ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญๆของกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนจะดีและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และที่สำคัญคือการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้มีการเรียนการสอนซึ่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน ฯลฯ นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะหากการจัดการเรียนการสอนเหล่านี้จัดไม่เหมาะสมไม่ถูกต้อง ตรงตามความต้องการของนักเรียน จะส่งผลต่อการเรียนการสอนทั้งของครูและนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับประสบการณ์ทางการจัดการเรียนการสอนโดยตรง ยกตัวอย่าง การจัดแผนการเรียนซึ่งเป็นหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน หากมีการจัดการที่ไม่ถูกต้องและตรงตามความต้องการของนักเรียน นักเรียนจะมีการเรียนรู้อย่างเบื่อหน่ายและไม่มีความสุข อีกทั้งยังขัดกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางทางการเรียนรู้ด้วย

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 43 กำหนดให้คนไทยทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นไป ดังนั้น พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เพื่อให้คนไทยทุกคนทั้งคนปกติ คนพิการ และคนด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง กำหนดไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ว่าด้วยการจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยแบ่งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เป็น 6-3-3 คือ ระดับประถมศึกษา 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี ซึ่งจากการคาดคะเนปรากฏว่าในปี 2545 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้นั้นมีเด็กนักเรียนเข้าระบบโรงเรียนประมาณ 12-13 ล้านคน ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมการรับรองการเปลี่ยนแปลงและหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่จะเกิดขึ้นหลังจากมีผลบังคับใช้ดังกล่าว

การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องด้วยการเรียนการสอนในระดับดังกล่าวนี้ จะมีผลกับเด็กนักเรียนทั่วประเทศในอนาคตและที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือ การจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเป็นการเรียนการสอนที่เดิมมิใช่การศึกษาภาคบังคับ แต่เป็นที่คาดหมายได้ว่าในอนาคตอันใกล้นี้เยาวชนของชาติทุกคนหรือส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี ก็คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั่นเอง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและ ความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบกิจการงานและอาชีพที่ตนถนัดทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (วิชัย ต้นศิริ, 2542 : 30)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ, 2533 : 1 - 6) มีจุดมุ่งหมาย มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และเพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวางตามความถนัดและความสนใจ
2. จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ
3. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
4. จัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
6. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม
8. ให้ท้องถิ่นบรรยายละเอียดเนื้อหาของรายวิชา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ท้องถิ่นทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน

9. ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยม และการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ

10. ในการส่งเสริมค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมายต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ควบคู่ไปด้วย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน คือ เป็นการ จัดโดยสถานศึกษาอาศัยระบบชั้นเรียนเป็นหลัก มีหลักสูตรกำหนดไว้ตามระดับและประเภทการ ศึกษา เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร และเนื่องจากในยุคสมัยใหม่ควรจะ ต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีบัญญัติไว้ ดังนั้น การจัด การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงต้องเตรียมเยาวชนให้สามารถเรียนรู้ ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดเน้นคือ เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยว กับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายดังกล่าวจะทำให้เราได้ทราบถึงปัญหา และหาแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในระดับดังกล่าว เป็นการรองรับสถานการณ์ใน อนาคต ทั้งนี้เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติให้มากที่สุด

การที่เราจะทราบถึงสถานการณ์ สภาพการศึกษา ประโยชน์ และปัญหาของการจัด การเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ก็คือ การ ศึกษาจากตัวนักเรียนผู้มีประสบการณ์โดยตรงด้วยตนเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทัศนคติ ของนักเรียนเหล่านี้ในแง่มุมต่าง ๆ “..เพราะทัศนคติเป็นความโน้มเอียงที่มีปฏิกิริยาตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างสม่ำเสมอ..” (สนอง ไปชีว, 2524 : 4) ดังนั้นพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็น ในด้านของความคิด การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ ย่อมมาจากทัศนคติทั้งสิ้น

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษว่า นักเรียนในโรงเรียนจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นอย่างไร เพราะ เป็นผู้มีประสบการณ์โดยตรงและโดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ อยู่ในระดับชั้นที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีวุฒิและคุณวุฒิอยู่ในระดับที่ สามารถวิพากษ์วิจารณ์แสดงออกในด้านต่าง ๆ ได้ดี ซึ่งในเรื่องนี้ยังไม่มีใครเคยมีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเรื่องนี้มาดำเนินการวิจัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงระดับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จำแนกเป็นด้าน การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุดและการจัดสอนซ่อมเสริม
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกเป็นด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

นักเรียนที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้จะศึกษาทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับส่วนประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 7 ด้าน ได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดสอนซ่อมเสริม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
5. ทำให้สามารถสร้างสมการที่จะช่วยในการพยากรณ์ถึงทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการใช้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นตัวพยากรณ์
6. ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารระดับสูงของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้การเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ สามารถแข่งขันกับนานาชาติทั่วโลกได้
7. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางให้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เพื่อให้ศึกษาอันจะนำไปสู่วิธีการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและถูกต้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกันและตรงกับข้อเท็จจริงต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

แนวคิดนี้เป็นเนื้อหาของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกรอบทางหลักการที่ผู้วิจัยจะนำมาประยุกต์กับกรณีศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและวิเคราะห์ โดยเนื้อหาของสาระแบ่งออกเป็น 5 ประการดังนี้

- 2.1.1 หลักการ
- 2.1.2 จุดมุ่งหมาย
- 2.1.3 โครงสร้างของหลักสูตร
- 2.1.4 แนวดำเนินการ
- 2.1.5 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดนี้เป็นเนื้อหาของจัดการเรียนการสอนที่เป็นหลักการ โดยผู้วิจัยจะนำมาประยุกต์และใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและวิเคราะห์กับกรณีศึกษา ประกอบด้วยการจัดการ 7 ด้านดังนี้

- 2.2.1 การจัดการแผนการเรียน
- 2.2.2 การจัดตารางสอน
- 2.2.3 การจัดชั้นเรียน
- 2.2.4 การจัดครูเข้าสอน
- 2.2.5 การจัดแบบเรียน
- 2.2.6 การจัดห้องสมุด
- 2.2.7 การจัดสอนซ่อมเสริม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดนี้เป็นเนื้อหาสาระของความรู้ ที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้วัดและวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้เพื่อให้ทราบลักษณะของกรณีศึกษา ซึ่งเนื้อหาสาระแบ่งออกเป็น 3 ประการดังนี้

2.3.1 ความหมายของความรู้

2.3.2 ระดับความรู้

2.3.3 การวัดความรู้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

แนวคิดนี้เป็นเนื้อหาสาระของทัศนคติ ที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้วัดและวิเคราะห์เกี่ยวกับทัศนคติ เพื่อให้ทราบลักษณะของกรณีศึกษา ซึ่งเนื้อหาสาระแบ่งออกเป็น 7 ประการดังนี้

2.4.1 ความหมายของทัศนคติ

2.4.2 ลักษณะสำคัญของทัศนคติ

2.4.3 องค์ประกอบของทัศนคติ

2.4.4 การเกิดทัศนคติ

2.4.5 การวัดทัศนคติ

2.4.6 หน้าที่และประโยชน์ของทัศนคติ

2.4.7 การเปลี่ยนทัศนคติ

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรมวิชาการ (2533 : 1 - 6) ได้กำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปรับปรุงที่ประกาศใช้ในปี 2534 ไว้ดังนี้

2.1.1 หลักการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายมีหลักการ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นการศึกษาเพื่อสนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น ประเทศชาติ

2.1.2 จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กล่าวถึงจุดหมายเอาไว้ว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนพัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ
3. สามารถเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

2.1.3 โครงสร้างของหลักสูตร

ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนวิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ วิชาเลือกเสรีอย่างน้อย 45 หน่วยการเรียนรู้ และต้องเรียนกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ กิจกรรมแนะแนวและหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ก็ยังกิจกรรมอิสระของผู้เรียนด้วย

โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
โดยแบ่งเป็นกลุ่มวิชาแกนและวิชาเลือกเสรี ได้แก่

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	6	หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาอาชีพ	6	หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อย 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่ม
วิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา

- ภาษาไทย
- ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

- พลานามัย
- ศิลป

2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

- วิทยาศาสตร์
- คณิตศาสตร์

3. กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดกิจกรรมในสถาน
ศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน
2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

กลุ่มวิชาแกนมีรายวิชาจำแนกตามกลุ่มวิชาและระดับชั้นดังนี้

1. วิชาภาษาไทย วิชาบังคับแกน 6 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ท 401 ภาษาไทย

ท 402 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ท 501 ภาษาไทย

ท 502 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ท 601 ภาษาไทย

ท 602 ภาษาไทย

2. วิชาสังคมศึกษา วิชาบังคับแกน 6 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ส 401 สังคมศึกษา

ส 402 สังคมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ส 501 สังคมศึกษา

ส 502 สังคมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ส 601 สังคมศึกษา

ส 602 สังคมศึกษา

3. วิชาพลานามัย วิชาบังคับแกน 3 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

พ 401 สุขศึกษา

พ 402 สุขศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

พ 501 สุขศึกษา

พ 502 สุขศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

พ 601 สุขศึกษา

พ 602 สุขศึกษา

วิชาบังคับเลือก 3 หน่วยการเรียนรู้

พ 021 พลศึกษา

พ 022 พลศึกษา

พ 023 พลศึกษา

พ 024 พลศึกษา

พ 025 พลศึกษา

พ 026 พลศึกษา

4. วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 โครงสร้าง

โครงสร้างที่ 1 สำหรับผู้ต้องการเรียนวิทยาศาสตร์พอเป็นพื้นฐาน

ว 411 วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

ว 412 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

ว 513 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

ว 514 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

ว 615 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

ว 616 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

โครงสร้างที่ 2 สำหรับผู้ต้องการเรียนเน้นหนักทางวิทยาศาสตร์

ว 421 ฟิสิกส์

ว 431 เคมี

ว 441 ชีววิทยา

5. วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยการเรียนรู้

พ 011 กระบวนการทำงาน

พ 012 ทักษะและความปลอดภัยในงานฝีมือ

พ 013 พื้นฐานการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก

พ 014 การขายสินค้าและบริการ

พ 015 งานพิมพ์ดีดภาษาไทย

พ 016 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พ 021 การดูแลสุขภาพของเด็กวัยทารก

พ 022 การดูแลสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียน

พ 023 การดูแลสุขภาพของเด็กวัยเรียน

พ 024 การดูแลสุขภาพของบุคคลวัยรุ่น

พ 025 การดูแลสุขภาพของบุคคลวัยผู้ใหญ่และวัยกลางคน

พ 026 การดูแลสุขภาพของบุคคลวัยสูงอายุ

2.1.4 แนวดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวางตามความถนัดและความสนใจ
2. จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นในการประกอบอาชีพ
3. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
4. จัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบวิชาชีพอิสระ
6. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม
8. ให้ท้องถิ่นบรรยายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ท้องถิ่นทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน
9. ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยม และการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
10. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย

2.1.5 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

1. เวลาเรียน

1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนโดยปกติประมาณ 3 ปี

1.2 ในปีการศึกษาหนึ่ง ให้แบ่งภาคเรียนปกติ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร สำหรับภาคฤดูร้อนที่มีเวลาเรียน 4 สัปดาห์นั้น เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ

1.3 ในสัปดาห์หนึ่งโรงเรียนต้องเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบคาบละ 50 นาที โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างน้อย 25 คาบ และจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบ และจัดกิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อีก 2 คาบ และนอกเหนือจากนี้ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจและปฏิบัติกิจกรรมอิสระ

2. หน่วยการเรียน

รายวิชาใดที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียน 1 หน่วยการเรียน รายวิชาใดที่มีหน่วยการเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียนมากขึ้น หรือน้อยลงเป็นไปตามสัดส่วน

3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี

3.1 ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับ และวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร สำหรับภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนจะเลือกเรียนได้ 2 ภาษาเท่านั้น

3.2 การจัดทำรายวิชาบังคับเลือกและเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและการใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิชาการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนและการโอนผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

5. เกณฑ์การจบหลักสูตร

5.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างอย่างน้อย 75 หน่วยการเรียน รายวิชาที่ลงทะเบียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

5.2 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ของวิชาบังคับทั้งหมด

5.3 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้

5.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่จัดกิจกรรมแต่ละภาคเรียน และต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนนั้น มีองค์ประกอบหลายอย่าง นอกจากผู้เรียน ผู้สอน และหลักสูตรแล้ว การจัดการเรียนการสอนก็ยังมีส่วนสำคัญและเป็นหัวใจของการศึกษาที่มีคุณภาพที่ดีเยี่ยม การกำหนดรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและก้าวหน้า จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษานั้น ๆ ได้ผลและมีคุณภาพ เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีนักวิชาการศึกษามากท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

สมิตร คุณานุการ (2523 : 135) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน ผู้บริหารควรแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตารางสอนไว้เป็นบุคลากรหลักอย่างน้อย 2 คน และขอบุคลากรจากแต่ละหมวดวิชามาช่วยจัดโดยผลัดเปลี่ยนกันตามความเหมาะสม เพื่อให้ครูในหมวดวิชาต่าง ๆ มีประสบการณ์ในการจัดตารางสอน โดยกำหนดระยะเวลาให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคเรียนแต่ละภาคเพื่อครูจะได้รู้ว่ามีหน้าที่สอนในรายวิชาใด ระดับชั้นที่สอนและเตรียมแผนการสอนได้ทัน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 9) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จัดครูประจำวิชา และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

บุญมี เณรยอด (2529 : 157) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำเอาหลักสูตรที่กำหนดไว้มาปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล ผลที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินการของโรงเรียน

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 61) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ควรจัดความรู้ และคุณสมบัติอื่นที่ต้องการให้ผู้เรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เนื้อหาที่สอนยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพของท้องถิ่น และความสนใจ ของผู้เรียน ได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดทำคู่มือครู

จากความหมายที่นักวิชาการศึกษาให้ไว้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนั้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญมี 7 ด้าน คือ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดสอนซ่อมเสริม เนื่องจากมีนักวิชา การศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญซ้ำ ๆ กัน และเมื่อพิจารณาความหมายของแต่ละด้าน พบว่า มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนมาก อีกทั้งทุก ๆ ด้านยังมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปด้วยกลไกของการจัดการ คือ เมื่อนักเรียนเข้ามาเรียนในโรงเรียน นักเรียนจะเลือกเรียน ในวิชาที่ตนเองสนใจและถนัด ซึ่งแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน แต่สามารถกำหนดแบ่งรายวิชาออกเป็น แผนการเรียนได้ นักเรียนคนไหนสนใจและถนัดอะไรก็เรียนแผนการเรียนนั้น ๆ เมื่อได้แผนการเรียน ก็นำแผนการเรียนซึ่งมีรายวิชาทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันไปจัดทำตารางสอน เพื่อจะได้จัดเวลาให้ เหมาะสมกับครู นักเรียน และวิชานั้น ๆ ในส่วนของการจัดชั้นเรียนก็เช่นกัน พบว่าแต่ละแผนการ เรียนจะมีการเรียนที่ไม่เหมือนกัน บางแผนการเรียนเรียนหนักมากนักเรียนที่เรียนต้องเรียนดีและขยัน จึงจะเรียนได้ ซึ่งต้องมีการพิจารณาอย่างละเอียดว่าจะจัดนักเรียนในแต่ละห้องอย่างไรให้เหมาะสม กับแต่ละแผนการเรียน และเมื่อมีการจัดนักเรียนแล้วสิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่กันไปด้วย คือ การจัดครูเข้า สอนในแต่ละหมวดวิชา ซึ่งต้องเหมาะสมกับแผนการเรียน ตารางสอน และนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน ครูต้องมีความรู้และประสบการณ์ในแต่ละด้านอย่างไรจึงเหมาะสมและตรงตามความต้องการของนัก เรียน สิ่งที่ต้องพิจารณาอีกอย่างหนึ่งคือ หนังสือแบบเรียนที่ทางโรงเรียนจัดให้กับนักเรียนในแต่ละ ระดับชั้นตามที่กระทรวงกำหนด เพราะหนังสือแบบเรียนคือความรู้ที่นักเรียนได้รับเป็นรูปธรรมที่สุด จากที่กล่าวมาก็คงเพียงพอสำหรับเป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อป้อนเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน แต่การเรียนของนักเรียนยังมีการบ้าน รายงาน และการหาความรู้เพิ่มเติม เพราะฉะนั้นส่วนเหล่านี้ นอกจากได้รับจากครู พบว่า แหล่งความรู้ขนาดใหญ่ของนักเรียนคือ ห้องสมุด หากห้องสมุดมีการ จัดการที่ดี และทำหน้าที่อย่างดีที่สุดตรงตามความต้องการของนักเรียนแล้ว ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด และส่วนสุดท้ายที่ควรมีการจัดการให้ดียิ่งขึ้นก็คือ การจัดสอนซ่อมเสริม นักเรียนในโรง เรียนมีหลายรูปแบบ หากมีการจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเหล่านั้น นักเรียนทุกคนก็จะพัฒนาไป ด้วยพื้นฐานเดียวกันและมั่นคง และนี่คือ 7 ด้านที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่หลาย ๆ

โรงเรียนละเลย เพราะหันไปมุ่งเน้นที่การให้ความรู้อย่างจริงจังเพียงอย่างเดียว จนลืมส่วนประกอบด้านการจัดการต่าง ๆ ที่จะเป็นสะพานให้กับการถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ที่จะต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีการสอนที่ถูกต้อง ตลอดจนอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หลักที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนคือควรจัดความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อความเหมาะสมและถูกต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ ได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดสอนซ่อมเสริม

2.2.1 การจัดแผนการเรียน

ในการจัดแผนการเรียนนั้นจากการติดตามผลการใช้หลักสูตร (กรมวิชาการ, 2524 : 35) เท่าที่ผ่านมา โรงเรียนได้จัดแผนการเรียนดังนี้

1. จัดตามความเห็นชอบของโรงเรียนและคณะครู
2. จัดตามทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ คือ ครู เครื่องมือ อุปกรณ์ มีอย่างไรก็จัดอย่างนั้น
3. การใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระซึ่งโรงเรียนส่วนมากจัดไม่ได้

ในการจัดแผนการเรียนนั้น โรงเรียนต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรเป็นการกำหนดรายวิชาต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมาย วิธีจัดแผนการเรียนต้องคำนึงถึงผู้เรียนให้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถ นอกจากนั้น โรงเรียนจะต้องศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร และรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ให้เข้าใจโดยละเอียด เป็นการกำหนดวางแผนไว้ล่วงหน้าให้แก่ผู้เรียนว่าต้องศึกษาอะไรบ้าง (กรมสามัญศึกษา, 2526 : 18)

จากจุดหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ จึงได้จัดโครงสร้างหลักสูตรหรือแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล โดยจัดไว้ 2 โครงสร้าง คือ โครงสร้างที่ 1 สำหรับผู้ที่ต้องการเรียนแผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และโครงสร้างที่ 2 สำหรับผู้ที่ต้องการเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2541 : 182 - 119)

ตารางที่ 2.1 แสดงการจัดแผนการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาวิทยาศาสตร์

โครงสร้างที่ 1(เรียนวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน)	โครงสร้างที่ 2(เน้นนักวิทยาศาสตร์)
วิชาบังคับเลือก ว 411 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ว 412 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ว 513 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ว 514 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ว 615 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ว 616 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ วิชาเลือกเสรี ว 011 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ว 012 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ว 013 วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	วิชาบังคับเลือก ว 421 ฟิสิกส์ ว 431 เคมี ว 441 ชีววิทยา วิชาเลือกเสรี ว 021 ฟิสิกส์ ว 022 ฟิสิกส์ ว 023 ฟิสิกส์ ว 024 ฟิสิกส์ ว 025 ฟิสิกส์ ว 026 ฟิสิกส์ ว 031 เคมี ว 032 เคมี ว 033 เคมี ว 034 เคมี ว 035 เคมี ว 036 เคมี ว 041 ชีววิทยา ว 042 ชีววิทยา ว 043 ชีววิทยา ว 044 ชีววิทยา ว 045 ชีววิทยา ว 046 หลักการเบื้องต้นในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

โครงสร้างที่ 1(เรียนวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน)	โครงสร้างที่ 2(เน้นนักวิทยาศาสตร์)
	ว 047 ความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีชีวภาพ

ตารางที่ 2.2 แสดงการจัดแผนการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาคณิตศาสตร์

โครงสร้างที่ 1(เรียนคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐาน)	โครงสร้างที่ 2(เน้นนักคณิตศาสตร์)
วิชาเลือกเสรี ค 041 คณิตศาสตร์ ค 042 คณิตศาสตร์ ค 043 คณิตศาสตร์ ค 044 คณิตศาสตร์ ค 045 คณิตศาสตร์ ค 046 คณิตศาสตร์	วิชาเลือกเสรี ค 011 คณิตศาสตร์ ค 012 คณิตศาสตร์ ค 013 คณิตศาสตร์ ค 014 คณิตศาสตร์ ค 015 คณิตศาสตร์ ค 016 คณิตศาสตร์ ค 021 คณิตศาสตร์ ค 022 คณิตศาสตร์ ค 023 คณิตศาสตร์ ค 024 คณิตศาสตร์ ค 025 คณิตศาสตร์ ค 026 คณิตศาสตร์

ตารางที่ 2.3 แสดงการจัดแผนการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาภาษาอังกฤษ

โครงสร้างที่ 1(แบบเข้ม)	โครงสร้างที่ 2(มาตรฐานพื้นฐาน)
1. กลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ อ 024 ภาษาอังกฤษฟัง พูด อ 025 ภาษาอังกฤษอ่าน เขียน อ 026 ภาษาอังกฤษเชิงวิเคราะห์ อ 027 ภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ อ 028 ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	อ 017 ภาษาอังกฤษ 11 อ 018 ภาษาอังกฤษ 12 อ 019 ภาษาอังกฤษ 13 อ 0110 ภาษาอังกฤษ 14 อ 0111 ภาษาอังกฤษ 15 อ 0112 ภาษาอังกฤษ 16

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

โครงสร้างที่ 1(แบบเข้ม)	โครงสร้างที่ 2(มาตรฐานพื้นฐาน)
อ 029 ภาษาอังกฤษโครงงาน 2. กลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ อ035 ภาษาอังกฤษประสบการณ์เฉพาะ อ 036 ภาษาอังกฤษปฏิบัติงาน อ037 ภาษาอังกฤษเทคโนโลยีสารสนเทศ อ 038 ภาษาอังกฤษรอบรู้	

เมื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของหลักสูตรแล้วจะเห็นว่า นักเรียนที่เลือกเรียนโครงสร้างที่ 2 หรือแผนการเรียนที่ 2 ที่เน้นหนักการเรียนทางวิทยาศาสตร์ จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่านักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนที่ 1 อาจจะมีผลต่อระดับทัศนคติของนักเรียนได้

2.2.2 การจัดการการสอน

วิจิตร วรุตบางกุล และ สุพิชญา ธีระกุล (2520 : 35 - 36) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดการสอน ดังนี้

1. ต้องบรรจุวิชา และเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้
2. กำหนดรายวิชาใดก่อน ต้องคำนึงถึงผู้เรียนและผู้สอนด้วย
3. ต้องกระจายวิชาที่สลับซับซ้อน ให้สมดุลกันตลอดสัปดาห์
4. ตารางสอนควรจัดทำไว้ 3 ชุด คือประจำชั้น ประจำตัว ประจำโรงเรียน
5. คาบเฉลี่ย ปริมาณชั่วโมงสอนของครูให้พอ ๆ กัน

กรมสามัญศึกษา (2528 : 92) ได้เสนอหลักการใหญ่ ๆ ในการจัดการสอนดังนี้

1. โรงเรียนควรสนองความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด คือจัดให้นักเรียนให้มากที่สุด คือ จัดให้นักเรียนเรียนตามที่เลือก
2. ควรเริ่มจัดจากชั้นที่ยากที่สุดก่อน และจัดจากวิชาที่ยากที่สุดก่อน หรือวิชาที่มีความยืดหยุ่นในการจัดน้อย
3. ควรจัดวิชาที่นักเรียนเลือกเรียนน้อยที่สุดก่อน เพราะนักเรียนทุกคนที่เลือกเรียนวิชานี้ จะต้องเรียนในเวลาเดียวกัน วิชาที่จัดสุดท้ายคือ วิชาที่จำนวนกลุ่มมาก สามารถสับเปลี่ยนนักเรียนให้เข้ากลุ่มหนึ่งกลุ่มใดได้
4. จัดวิชาบังคับเป็นอันดับสุดท้ายโดยใช้ชั่วโมงวิชาเลือกทุกคาบตรงกันหมด

ในการจัดทำตารางสอนนั้นโรงเรียนควรจัดทำให้เสร็จก่อนโรงเรียนเปิดภาคเรียนใหม่ ทั้งนักเรียนและครูผู้สอน ควรได้รับรู้ตารางสอนของปีการศึกษาใหม่ก่อน เพื่อเป็นการเตรียมตัวที่ดีของ ครูและนักเรียน ตารางสอนควรจัดทำเป็น 3 ชุด คือ ตารางสอนของทุกชั้น ตารางสอนประจำชั้น และตารางสอนประจำตัวผู้สอน และ กิตติมา ประติติลล (2532 : 62) ได้เสนอให้จัดทำตารางสอน เพิ่มอีก 1 ชุด คือ ตารางสอนรวมของครูทุกคน

วิธีดำเนินการจัดตารางสอน

ในการจัดตารางสอนมีวิธีการและสิ่งที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร นับเป็นข้อมูลแรกที่สำคัญ เพราะการจัดตารางสอนเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากว่าไม่มีหลักสูตร ข้อมูลนี้ทำให้ผู้จัดตารางสอนได้ทราบว่าในแต่ละแผนกวิชาหรือโปรแกรมการศึกษามี การจัดการเรียนอย่างไร เรียนวิชาอะไรบ้าง ลักษณะการเรียนการสอนเป็นอย่างไรบ้าง ในแต่ละภาค หรือปีการศึกษาเรียนรายวิชาอะไรและเท่าใด รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกมากน้อยเพียงใด ทำให้ สามารถรู้ลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นซึ่งช่วยให้จัดรายวิชาได้ครบถ้วนและถูกต้อง

2. รายวิชาที่เปิดสอน ข้อมูลนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ผู้จัดตารางสอนได้ทราบว่า มีรายวิชา ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องรับบริการนั้นเปิดสอนในแต่ละภาคเท่าไร ทำให้ช่วยตรวจสอบกับหลักสูตรและ แผนกกำหนดการศึกษาหรือโปรแกรมการศึกษาได้ ทั้งยังอาจได้หาวิถีทางในการเตรียมห้องเรียนต่าง ๆ ให้เพียงพอกับจำนวนที่ต้องใช้ด้วย

3. อาจารย์ผู้สอน ข้อมูลนี้โดยมากเป็นสิ่งที่ได้ควบคุมมากับรายวิชา ทำให้ทราบว่า อาจารย์แต่ละท่านนั้นใครรับผิดชอบในรายวิชาอะไรบ้าง และมีหน้าที่รับผิดชอบในงานด้านอื่น ๆ อีก ด้วย มีช่วงเวลาใดที่จำเป็นในภารกิจหน้าที่อื่นที่ทำให้ไม่สามารถทำการสอนได้ เช่น กรณีผู้บริหาร หรือคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งมีวันเวลาไม่ว่างเพราะต้องปฏิบัติภารกิจนั้นตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ นอก จากนี้ยังมีกรณีอาจารย์พิเศษที่เชิญมาจากหน่วยงานภายนอกก็จำเป็นที่จะต้องทราบอย่างยิ่ง เพราะ ในเรื่องวันเวลาสอนของอาจารย์เหล่านี้จำเป็นต้องให้ลำดับความสำคัญในการเลือกวันเวลาสอนตามแต่ที่ จะกำหนดให้จากเวลาที่ท่านเหล่านั้นว่าง

4. อาคารสถานที่และห้องเรียน ข้อมูลนี้เกี่ยวกับตึกเรียน ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ ต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องทราบในเรื่องเหล่านี้คือ มีตึกอยู่เท่าใด ในแต่ละตึกนั้นมีกี่ชั้น ชั้นหนึ่ง ๆ มี ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องพักอาจารย์และห้องธุรการเท่าใด อยู่ในส่วนใดของตัวตึก และในแต่ละ ห้องโดยเฉพาะห้องเรียนและห้องปฏิบัติการนั้นมีความจุเท่าใด สภาพโต๊ะ เก้าอี้และลักษณะห้อง เป็นลักษณะแบบใด จึงจะทำให้ทราบได้แน่ชัดว่าสามารถให้รายวิชาต่าง ๆ ได้ครบถ้วนถูกต้องเพียงใด

5. นักเรียน ข้อมูลนี้หมายถึง จำนวนนักเรียนที่เรียนในแต่ละตอนของรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอน ซึ่งเป็นผลให้ผู้จัดสามารถที่จะจัดเตรียมห้องเรียนให้ได้รับความเหมาะสม ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการใช้สอยห้องเรียนด้วย จำนวนของนักเรียนในแต่ละตอนของรายวิชานั้นไม่มีจำนวนที่แน่นอนสำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะพวกรายวิชาที่เป็นวิชาเลือก แต่ในรายวิชาที่เป็นวิชาบังคับถ้าทราบจำนวนนักเรียนก็อาจทราบได้แน่นอนกว่ารายวิชาเลือก แต่โดยปกติจำนวนนักเรียนในแต่ละตอนของรายวิชาต่าง ๆ หัวหน้าโปรแกรมหรืออาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ระบุกำหนดมาให้กับฝ่ายผู้จัดตารางสอน

6. วันและเวลา ข้อมูลนี้ปกติผู้จัดตารางสอนเป็นฝ่ายจัดทำโดยเลือกรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนลงในตารางสอนตามวันเวลาที่เหมาะสมรวมทั้งการจัดห้องเรียนด้วย แต่มีกรณีที่เป็นข้อมูลที่กำหนดมาแหล่งข้อมูลว่า ต้องใช้เวลาใดทำการสอนรายวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นกรณีของอาจารย์ที่เชิญมาจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นการอนุโลมให้อยู่แล้ว แต่ยังมีกรณีที่เกิดจากรายวิชาที่สอนโดยอาจารย์ประจำด้วย ข้อมูลนี้ยังมีรายละเอียดในเรื่องวันเวลาที่กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การไหว้ครู นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดอื่น ๆ ในด้านกิจกรรมที่ทำให้ผู้จัดตารางสอนสามารถจัดรายวิชาได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2.3 การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการเรียนการสอน ในการบริหารโรงเรียนผู้บริหารจำเป็นจะต้องทราบถึง จำนวนชั้นเรียนที่จะทำการสอน จะแบ่งอย่างไรแบ่งเป็นกี่ชั้น แต่ละชั้นจะยึดถือวิธีการคัดเลือกอย่างไร สิ่งนี้จะต้องทราบก่อนเพื่อประสานงานกับฝ่ายอาคารสถานที่ และฝ่ายวิชาการอีกทีหนึ่ง ในการจัดชั้นเรียนนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย และปรัชญาของโรงเรียน การจัดแบ่งชั้นเรียนอาจจะทำได้หลายวิธี ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา อีระกุล (2523 : 32) ได้แบ่งชั้นเรียนดังนี้

1. แบ่งตามความสามารถ (Ability Grouping) ดูความสามารถของแต่ละคนจากผล การสอบ หรือถ้าให้ละเอียดอาจดูผลการสอบเป็นรายหมวดวิชาด้วย แล้วแบ่งตามความสามารถของแต่ละหมวดวิชานั้นก็ได้ การจัดแบ่งชั้นเรียนแบบนี้ ทำให้การเรียนของนักเรียนเป็นไปอย่างเต็มที่ เพราะผู้เรียนมีความสามารถในระดับเดียวกัน

2. แบ่งแบบคละ (Heterogenous Grouping) เป็นการแบ่งเด็กที่มีลักษณะไม่เหมือนกับเด็กปกติ ที่เรียกว่า Exceptional Child เด็กเหล่านี้ได้แก่

2.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2.2 พวกเด็กที่มีความฉลาดเป็นพิเศษ (Gifted Child) จะช่วยทำให้เด็กมีความก้าวหน้าทางวิชาการมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กเอง และประเทศชาติด้วย

2.3 พวกที่มีความสนใจเป็นพิเศษเป็นบางเรื่อง ก็จะมีจัดเข้าไว้ในพวกเดียวกัน

กิตติมา ปริติติลล (2532 : 64) เสนอการจัดแบ่งชั้นเรียน สามารถจัดได้หลายวิธีดังนี้

1. แบ่งตามความสามารถ (Ability Grouping) โดยคิดผู้มีความรู้ความสามารถสูงให้อยู่ในห้องเดียวกัน ซึ่งอาจดูผลการสอบเป็นรายหมวดวิชาด้วย การจัดชั้นเรียนแบบนี้ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นไปอย่างเต็มที่

2. แบ่งแบบคละ (Heterogenous Grouping) เป็นการแบ่งเรียงตามบัญชีนักเรียนให้มีจำนวนเท่ากัน ในแต่ละชั้นเรียนมีเด็กอ่อนและเก่งปะปนกัน การจัดชั้นเรียนแบบนี้อาจมีปัญหายุ่งยากตรงที่เด็กเรียนเร็วต้องรอคอยเด็กเรียนช้า

3. แบ่งตามเอกัตภาพ (Individual Grouping) เป็นการจัดชั้นเรียนพิเศษช่วยเหลือเด็กที่มีลักษณะไม่เหมือนกัน เด็กพวกนี้ได้แก่

3.1 พวกที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย บกพร่องทางการได้ยิน อ่านช้า ทำเลขช้ากว่าผู้อื่น

3.2 พวกที่มีความฉลาดเป็นพิเศษ ถ้าได้จัดไว้เป็นพวกเดียวกันจะทำให้เด็กก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นประโยชน์แก่เด็กเอง

3.3 พวกที่มีความต้องการหรือสนใจพิเศษเป็นบางเรื่อง ซึ่งจัดชั้นเรียนให้ในรูปแบบการมีวิชาเลือกให้เรียน

2.2.4 การจัดครูเข้าสอน

ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา มีบทบาทในการจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับแต่ละวิชา แต่ละระดับชั้น และแต่ละระดับความสามารถของผู้เรียน ซึ่ง **กรมสามัญศึกษา (2526 : 47)** ได้ให้หลักเกณฑ์ในการจัดครูเข้าสอนแทนไว้ดังนี้

1. สำนวความพร้อมของโรงเรียน ก่อนเปิดแผนการเรียน
2. กำหนดคุณสมบัติของครูผู้สอนรายวิชาในแผนการเรียน
3. จัดตามความถนัดของครู คือจัดตามวิชาเอก - โท ที่เรียนมา ตามวิชาที่ครูสนใจหรือวิชาที่ครูมีประสบการณ์มาก่อน
4. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยจัดครูไว้คนเดียวแต่สามารถสอนได้หลายวิชา
5. การจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียน

6. การจัดครูเข้าสอนแทน เมื่อครูไม่มาทำการสอน

7. ใช้เงินบำรุงการศึกษา จ้างครูสอนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

หลังจากการคัดเลือกครูเข้าสอนในแต่ละวิชา แต่ละชั้น ควรจะได้มีการประชุมชี้แจง และทบทวนงาน ครูจะต้องทำการสอน ในกรณีที่เป็นครูใหม่ยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน ควรจะได้มีการปฐมนิเทศ เปิดโอกาสให้ได้ดูการสอนของครูคนอื่น ๆ เพื่อจะได้เข้าใจสภาพห้องเรียนที่แท้จริง จัดครูพี่เลี้ยงไว้คอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา และเปิดโอกาสให้เข้ามาปรึกษาหารือได้ ในระยะแรกควรทำงานเป็นทีม

ศาสตร์และศิลปะที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน คือการที่ครูสามารถวิเคราะห์ผลสุดท้ายที่เกิดแก่ผู้เรียนชัดเจนออกมาเป็นส่วน ๆ ในแต่ละส่วนนั้นผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามที่กำหนดได้ หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่าครูต้องสามารถกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์นั้นได้ด้วยกระบวนการของการเรียนรู้ที่ต้องใช้ความสามารถและความพยายามพอสมควร (สุวัฒน์ พุดธเมธา, 2523 : 7 - 8)

ลักษณะของครูที่มีการจัดการเรียนการสอนได้รับผลดี

1. เป็นผู้กระตือรือร้น เห็นงานเป็นสิ่งที่พอใจและให้บำเหน็จคําค่า
2. เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการสอนได้อย่างดี ชอบและรักเด็ก ไม่ดูถูกเด็กในสิ่งที่เด็กบกพร่อง ประเมินความสำเร็จของตนจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ตระหนักในกระบวนการเรียนรู้ ตระหนักในความแตกต่างของกระบวนการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย พิการะพิสัย และจิตพิสัย กำหนดจุดประสงค์ให้ครอบคลุมพิสัยต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดได้อย่างดี เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ถือว่าผู้เรียนเป็นผู้สอนในกระบวนการเรียนรู้ ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมีสหกริยา (Active) กระตือรือร้นร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดโปรแกรมต่าง ๆ ประเมินผลการทำงานและความก้าวหน้าของตน เมื่อนักเรียนมีปัญหาในเรื่องผลการเรียน ครูถือว่าเป็นปัญหาทางการเรียนรู้มากกว่าความล้มเหลว ความบกพร่องของเด็ก
5. บทบาทเป็นผู้นำทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคน แทนที่ครูจะเป็นผู้ให้ความรู้ ครูควรมีบทบาทเป็นผู้นำทาง ในการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์และการทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ครูควรรู้สมรรถวิสัยในการเรียนรู้แบบวิธี (Style) ในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ครูใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

6. มีความรู้เรื่องโรงเรียนและชุมชนดี และร่วมมือในการวางแผนต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน สนใจในบทบาทการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในโรงเรียนและชุมชนในการแก้ปัญหา และตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ พยายามหาข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มากกว่าการเชื่อหรือรับฟังข่าวลือ

7. ร่วมในการฝึกอบรมหาความรู้ในระหว่างประจำการ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ ทางอาชีพของตน รวมทั้งการสัมนาในการประชุมปฏิบัติการ มีความสนใจหาความรู้เพิ่มเติมทันสมัยอยู่เสมอ มีความเชื่อมั่นในการพัฒนาตนให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาอยู่เสมอ ยอมรับและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้อยู่เสมอ

งานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเป็นงานที่สำคัญยิ่ง เป็นหัวใจของการทำงานครู เวลาในการทำงานของครูส่วนใหญ่ใช้ไปเพื่อการเรียนการสอน ครูต้องปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนของตนอยู่เสมอ ครูต้องนำความคิดใหม่ ๆ ความเจริญก้าวหน้า และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับปรุงใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษายิ่งขึ้น

2.2.5 การจัดแบบเรียน

ปัจจุบันแบบเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้กำหนดให้ใช้ ส่วนแบบเรียนประกอบให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารโรงเรียน ใช้ความรอบคอบในการพิจารณา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

หนังสือแบบเรียนเป็นหนังสือที่ผู้เขียนมุ่งที่จะใช้เรียนในหลักสูตรระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผู้เขียนจึงพิจารณาเนื้อหาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในระดับชั้นเรียนนั้น ๆ เป็นแนวในการเรียน มุ่งที่จะให้หนังสือแบบเรียนตรงตามที่หลักสูตรกำหนด หนังสือแบบเรียนที่เคยใช้มา จึงมักพิมพ์หน้าปกหนังสือแบบเรียนนั้นว่า ตรงตามหลักสูตรชั้น..... ของกระทรวงศึกษาธิการ (สุวัฒน์ พุธเมธา, 2523 : 272)

วิธีการใช้แบบเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. ทางด้านผู้เรียน

1.1 ครูต้องแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีอ่านและค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือ

1.1.1 ให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่า อ่านเพื่อต้องการรู้เรื่องอะไร ทำไม และการที่จะอ่านหรือค้นคว้าเรื่องนั้น ๆ จะต้องค้นคว้าด้วยวิธีใด ค้นจากหนังสือประเภทไหน

1.1.2 ให้นักเรียนเข้าใจและรู้จักวิธีอ่านที่ถูกต้อง รู้จักสรุปความคิด ความรู้จากหนังสือที่อ่าน

1.1.3 ให้นักเรียนอธิบาย อภิปราย ว่าได้รับอะไรจากการอ่าน นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรจากสิ่งที่อ่าน หรืออาจให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงออกของสิ่งที่อ่านได้

1.2 สอนให้นักเรียนรู้จักส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ตลอดจนประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นของหนังสือ

1.3 ให้นักเรียนรู้ความสำคัญของแผนภูมิ รูปภาพ กราฟ ตารางสถิติ แผนที่ และรู้จักใช้ประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น

1.4 ให้นักเรียนกำหนดเรื่อง หัวข้อ หรือปัญหาว่าต้องการอะไร เพื่อให้นักเรียนอ่านและใช้หนังสืออย่างมีจุดมุ่งหมายชัดเจน

1.5 ให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์ เปรียบเทียบ ประเมินผลเนื้อเรื่องข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือเหล่านั้น การให้นักเรียนอ่าน และเชื่อถือตามหนังสือเล่มเดียวนั้น เป็นสิ่งที่ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนรู้ และการฝึกอบรม เพราะจะทำให้นักเรียนเป็นคนเชื่อง่าย เป็นประโยชน์ต่อการโฆษณาชวนเชื่อและการหลอกลวง

1.6 ให้นักเรียนอ่านจับใจความข้อความต่าง ๆ ในหนังสือรวดเร็วขึ้น การอ่านจะไม่ได้ประโยชน์ ถ้าไม่เข้าใจบทความที่อ่าน จับใจความของข้อความที่อ่านไม่ได้

1.7 ให้นักเรียนรู้วิธีการอ้างอิง ความรู้ข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการพูด การอภิปราย การเขียน รายงานต่าง ๆ ให้ถูกต้อง

1.8 สอนให้นักเรียนรู้จักระมัดระวังในการใช้หนังสือให้ถูกต้อง เพื่อความคงทนถาวรของหนังสือ

2. ทางด้านครูผู้สอน

2.1 ครูต้องตรวจสอบพิจารณาหนังสือแบบเรียน ควบคู่ไปกับการวางแผนการสอน ในการวางแผนการสอน ครูต้องพิจารณาว่าตรงไหน ตอนไหน ที่นักเรียนควรจะใช้หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ครูต้องวางแผนการใช้หนังสือเหล่านั้น ให้เกิดผลต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ครูต้องคำนึงเสมอว่า แบบเรียนเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ไม่มีแบบเรียนเล่มไหนที่เหมาะสมกับเด็กทุกคนในชั้นนั้น ๆ เพราะนักเรียนแตกต่างกันทั้งสติปัญญา ภูมิหลัง ประสบการณ์ และความรู้ในเนื้อหาวิชา นักเรียนที่ต่างกันย่อมได้รับผลจากการใช้แบบเรียนต่างกันด้วย ทั้งนี้ต้องแล้วแต่ความสามารถ การรับรู้ และจุดหมายของแต่ละคน

2.3 ศัพท์ วลี คำยาก ประโยค ที่ผู้เขียนใช้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะพึงได้รับ ถ้าหนังสือมีถ้อยคำ ลำนวน วลี ประโยคยากเกินความเข้าใจของผู้เรียน ก็ย่อมเป็นปัญหาแก่ผู้เรียน ครูจึงต้องตรวจสอบพิจารณาให้ดีในเรื่องนี้ การอ่านได้ อ่านออก กับอ่านเข้าใจ สรุปใจความได้ มีจุดมุ่งหมาย ความหมาย และผลที่ผู้เรียนได้รับต่างกัน ถ้ามีคำยาก ข้อความที่ยากอยู่บ้าง ครูพอที่จะช่วยเหลือให้นักเรียนเข้าใจได้ ครูจะต้องทำ แต่ถ้าหนังสือนั้นยากจะเป็นอุปสรรค จนทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย ครูก็ควรพิจารณาเลือกหนังสือที่เหมาะสมกว่ามาใช้

2.4 เพื่อให้นักเรียนใช้แบบเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น ครูควรจัดหาหนังสือประเภทอื่นที่เหมาะสมกับนักเรียนมาเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ ทำความเข้าใจเพิ่มขึ้น ฉะนั้นนอกจากศึกษาทำความเข้าใจจากหนังสือแบบเรียน หนังสือที่ครูกำหนดให้แล้ว ครูต้องรู้เรื่องหนังสืออื่นและแหล่งหนังสืออื่นที่สามารถนำมาให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วย

2.5 ให้นักเรียนอ่าน ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากแบบเรียน พร้อมทั้งใช้ประโยชน์จากภาพ แผนภูมิ แผนที่ ตารางสถิติ จากหนังสือเหล่านั้นให้เป็นไปตามจุดประสงค์ด้วย

2.6 เด็กจะอ่านหนังสือเข้าใจ เมื่อเด็กนำประสบการณ์เดิม ความคิดรวบยอดหรือหลักการเดิมมาใช้แปลความหมายข้อความในหนังสือนั้น การอ่านเป็นการขยายความคิดรวบยอดหรือหลักการที่เด็กมีอยู่ แต่ถ้าเด็กมีความคิดรวบยอดหรือหลักการเดิมไม่สัมพันธ์สอดคล้องกับข้อความในหนังสือ เด็กจะอ่านไม่เข้าใจ และเบื่อหน่าย ครูจะต้องยึดเด็กเป็นหลักไม่ใช่ยึดหนังสือเป็นหลัก

2.7 เด็กพร้อมจะใช้หนังสือแบบเรียน หรือหนังสือต่าง ๆ ถ้าเด็กมี

2.7.1 มีความรู้เนื้อหาวิชาในหนังสืออยู่บ้างแล้ว

2.7.2 มีความคิดรวบยอดเป็นพื้นฐานในเรื่องนั้นอยู่บ้างแล้ว

2.7.3 รู้ศัพท์ คำยาก วลี ประโยคต่าง ๆ ในหนังสือนั้น

2.7.4 อ่านได้คล่อง

2.7.5 จับใจความ สรุปเข้าใจ

2.8 ใช้หนังสือแบบเรียนควบคู่ไปกับอุปกรณ์การสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้ผลดีขึ้น การใช้หนังสือแบบเรียนโดยไม่มีอุปกรณ์ และกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับการที่จะเรียนรู้มาช่วยสนับสนุนนั้น ทำให้ผลการเรียนรู้ด้อยลง

2.9 เด็กไม่สนใจปัญหา ย่อมไม่สามารถที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือแบบเรียนและหนังสืออื่น ๆ ได้ ครูจึงต้องนำอภิปรายให้นักเรียนเข้าใจปัญหา รู้ขอบเขตของปัญหา ชัดเจนพอสมควรก่อนที่จะมอบหมายงานให้นักเรียนทำ

2.10 ครูควรวางแผนการใช้หนังสือหลาย ๆ ทาง หลาย ๆ วิธี มีกิจกรรมหลาย ๆ อย่างแตกต่างกันออกไป กระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

2.11 ครูจะต้องพิจารณาศึกษาให้รอบคอบก่อนที่จะกำหนดงานให้นักเรียน ใช้แบบเรียน ครูต้องมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่าในการให้นักเรียนทำเช่นนั้นเพื่อประโยชน์อะไร ผลเป็นอย่างไร

2.12 กระตุ้นส่งเสริมให้เด็กที่ฉลาด มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อภิปรายออกความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และแสดงความคิดเห็นในหนังสือนั้น

2.13 ครูควรปรับปรุง เปลี่ยนแปลงวิธีการใช้หนังสือแบบเรียนให้ได้ผลดีอยู่เสมอ ครูควรศึกษาวิธีการใช้หนังสือของเพื่อนร่วมงาน และนำมาปรับปรุงวิธีใช้หนังสือของตนให้เหมาะสม

2.14 เลือกข้อความ เนื้อเรื่อง หรือความคิดเห็นที่ดี ๆ ในหนังสือมาใช้ประโยชน์ให้มากให้นักเรียนทำกิจกรรมหรืออภิปรายให้สัมพันธ์กับความต้องการ และปัญหาในชีวิตจริงของนักเรียน

2.15 เว้นจากการให้นักเรียนท่องจำ จดจำข้อความเพียงอย่างเดียว ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายทำกิจกรรมต่าง ๆ เน้นความสำคัญของการให้นักเรียนสร้างความคิดรวบยอด หรือหลักการเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.16 พิจารณาวิธีการใช้แบบเรียนให้ถูกต้อง เหมาะสมกับลักษณะวิชา เช่น วิชาทักษะก็ต้องเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะจริง ๆ อย่างนี้ เป็นต้น

ลักษณะของหนังสือแบบเรียนที่ดี

ปัจจุบันแต่ละวิชามีหนังสือที่ได้รับการอนุมัติให้เป็นหนังสือแบบเรียนได้หลายเล่ม ซึ่งแต่ละเล่มจะมีเนื้อหาตามหลักสูตรกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีหนังสือแบบเรียนอยู่หลายเล่ม ครูก็ต้องเลือกหนังสือแบบเรียนที่คิดว่าดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดสำหรับให้นักเรียนใช้เป็นหนังสือแบบเรียน ฉะนั้นครูจึงควรศึกษาถึงลักษณะของหนังสือแบบเรียนที่ดี ซึ่ง เวสเลย์ (Wesley, 1950 : 237) ได้กล่าวไว้ดังนี้คือ

1. ควรมีเนื้อเรื่อง คำอธิบาย รูปภาพ กิจกรรม แบบฝึกหัด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชานั้น ๆ
2. ควรมีเนื้อเรื่องครบถ้วนตามหลักสูตร ข้อความกระชับรัด คำอธิบายชัดเจนเข้าใจง่าย
3. ลำนวนภาษาที่ใช้สละสลวยเหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน มีการจัดระเบียบวางลำดับของบทเรียนก่อนหลังตามหลักวิชา เพื่อความสะดวกต่อการเรียนการสอน แบ่งบทเรียนออกเป็นหน่วย มีเนื้อหาเหมาะสมที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในแต่ละหน่วยได้ในเวลาอันสมควร มีเวลาทบทวนและหาความรู้เพิ่มเติม

สิรินทร์ ชวงโชติ และ อรสา กุมาริ ปุทฺท (2512 : 40) กล่าวถึงคุณสมบัติของแบบเรียนที่ดีไว้ว่า

1. ควรมีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรและประมวลการสอนตามวิชาและชั้นที่กำหนด
 2. ควรมีความถูกต้องเที่ยงตรงในเรื่องต่อไปนี้ให้ข้อเท็จจริงถูกต้อง ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง การแบ่งวรรคตอนและการย่อหน้าถูกต้อง ใช้ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและผู้แต่งแสดงทัศนะเป็นกลาง
 3. ให้ทั้งสาระด้านความรู้และสาระด้านสติปัญญา
 4. เนื้อหาในแบบเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
 5. ใช้สำนวนภาษาที่ชวนอ่านและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
 6. มีภาพประกอบที่ชัดเจนและสวยงาม
 7. การจัดรูปเล่มของแบบเรียนมีความเหมาะสม
 8. มีเครื่องช่วยประกอบต่าง ๆ เช่น สารบัญ เชิงอรรถ อภิธานศัพท์ แผนที่ แผนภูมิ
- จะเห็นได้ว่าแบบเรียนที่ดี จะพิจารณาถึงคุณลักษณะ 2 ประการคือ คุณลักษณะภายนอกเกี่ยวกับการจัดรูปเล่ม และคุณลักษณะภายในเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาและความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้

2.2.6 การจัดห้องสมุด

กิตติมา ปรีดีติลก (2532 : 67) กล่าวไว้ว่า เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งรวมวิชาการที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีความคิดกว้างขวาง ห้องสมุดจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนและการพัฒนา ดังนั้นผู้บริหารจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดห้องสมุดให้ดี ถูกต้องและพอเพียงกับความต้องการ

หน้าที่ของห้องสมุด

เพื่อให้นักเรียนและครูได้ใช้ห้องสมุดให้ได้ประโยชน์สูงสุด จึงควรพิจารณาว่าห้องสมุดมีหน้าที่อะไรบ้าง ดังนี้ (**คุณรัญจวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร, 2521 : 16 - 18**)

1. จัดเลือกและซื้อหาหนังสือที่สอดคล้องกับหลักสูตรการสอน และนโยบายของโรงเรียน เข้าไว้ในห้องสมุด ให้มีจำนวนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน (ตามมาตรฐานขั้นต่ำของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดว่าระดับประถม 3 เล่มต่อ 1 คน ระดับมัธยม 5 เล่มต่อ 1 คน) หนังสือที่เลือกซื้อหาคือ หนังสือตามหลักสูตร หนังสือเสริมหลักสูตรหรือหนังสืออ่านประกอบ และหนังสือส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน และควรจัดหาหนังสือแต่ละประเภทนั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน

2. จัดเตรียมหนังสือนั้นให้เรียบร้อยเพื่อพร้อมที่จะจัดขึ้นชั้นให้ยืมได้ เริ่มตั้งแต่การประทับตรา ลงทะเบียน จัดหมู่ ทำบัตรรายการ เขียนเลขหมู่ ตัดบัตร และของหนังสือ
3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ เข้ามาไว้ในห้องสมุด ตามความจำเป็นและตามกำลังงบประมาณที่ได้รับ
4. จัดทำระเบียบการใช้ห้องสมุดที่รัดกุม แต่ให้คำนึงถึงความสะดวกสบายในการใช้ของครู นักเรียน และความเรียบร้อยของห้องสมุดด้วย การวางระเบียบการใช้ห้องสมุดที่น่าจะได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบนั้นจากครูและนักเรียนมากที่สุด คือการเชิญให้ครูและนักเรียนได้ให้ความเห็นประกอบในการกำหนดระเบียบนั้น โดยผ่านทางที่ประชุมครู สภานักเรียนของโรงเรียน หรือเชิญผู้แทนชั้นเรียนมาปรึกษาให้ความเห็น
5. คอยติดตามสำรวจความสนใจ ความต้องการและรสนิยมของครูและนักเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อจะได้สามารถจัดหาหนังสือวัสดุอุปกรณ์ และจัดบริการห้องสมุดสนองความต้องการนั้นได้ดียิ่งขึ้น และตรงตามความประสงค์ได้ยิ่งขึ้น
6. จัดการตกแต่งและดูแลรักษาความเป็นระเบียบของห้องสมุด ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและงามตาอยู่เสมอ
7. จัดบริการที่ดีที่สุด ด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นนิมิต
8. ให้การแนะนำการอ่านทั้งรายตัวและเป็นกลุ่ม
9. พยายามสร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้มีลักษณะเป็นทั้งบ้าน สถานศึกษา และที่พักผ่อนรื่นรมย์ทั้งแก่สมอง จิตใจ และอารมณ์

บริการและกิจกรรมของห้องสมุด

ห้องสมุดแต่ละแห่งจะจัดบริการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า เพื่ออำนวยความสะดวกและให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้หลายอย่าง ดังนี้ (จิราพันธ์ วรินทร์เวช, 2534 : 4 - 5)

1. บริการให้อ่าน คือ บริการที่ให้ผู้เข้ามามีสิทธิ์เข้ามามีสิทธิ์อ่านหนังสือได้โดยเสรี ห้องสมุดจึงจัดหนังสือแบบชั้นเปิด เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเลือกและหยิบหนังสืออ่านได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล
2. บริการจ่าย - รับ คือ บริการให้ยืมทรัพยากรห้องสมุด ผู้ใช้สามารถขอยืมหนังสือหรือวัสดุอื่น ๆ ออกไปใช้นอกห้องสมุด โดยปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าหรือเรียกว่าบริการเอกสารสนเทศ คือ บริการตอบคำถามของผู้ใช้ห้องสมุดให้ทราบความรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการจะค้นหาได้จากหนังสือ วารสาร เอกสาร หรือวัสดุอื่น ๆ ชนิดใดบ้าง

4. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อสอนให้ผู้ใช้สามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ด้วยตนเอง

5. บริการแนะแนวการอ่าน เป็นบริการที่ช่วยแนะแนวทางและให้คำปรึกษารวมทั้งให้ความช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุดที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกหนังสือและการอ่าน

6. บริการรวบรวมบรรณานุกรม เป็นการรวบรวมรายชื่อหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุอื่น ๆ ที่น่าสนใจในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าวิจัยของผู้ใช้ห้องสมุด

7. บริการข่าวทันสมัย เป็นบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ทราบข้อเท็จจริง ข่าวสาร หรือวิทยาการใหม่ ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้เร็วที่สุด อาจใช้วิธีถ่ายสำเนาสารบัญเรื่องในวารสารฉบับล่าสุดที่ห้องสมุดได้รับ หรือแจ้งรายชื่อสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่ห้องสมุดได้รับให้ผู้ใช้ห้องสมุดที่สนใจได้ทราบ

8. บริการถ่ายเอกสาร เป็นบริการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด เป็นการประหยัดเวลาในการคัดลอก และลดปัญหาการฉีกทำลายสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด

9. บริการหนังสือจอง เป็นการบริการห้องสมุดของสถาบันการศึกษา กล่าวคือ หนังสือที่ครู อาจารย์ กำหนดให้นักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาใช้อ่านประกอบการศึกษารายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยแจ้งให้บรรณารักษ์ทราบ เพื่อจัดหนังสือนั้น ๆ แยกไว้ต่างหาก และกำหนดระยะเวลายืมหนังสือจองสั้นกว่าหนังสือทั่วไป

10. บริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นบริการที่ห้องสมุดติดต่อขอยืมหนังสือหรือวัสดุอื่น ๆ ที่ห้องสมุดไม่มีจากห้องสมุดอื่นมาให้แก่ผู้ใช้ที่มีความต้องการใช้หนังสือหรือวัสดุนั้น ๆ เป็นบริการที่ร่วมมือกันระหว่างห้องสมุด

นอกจากนี้ห้องสมุดอาจจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราว เพื่อส่งเสริมการอ่านและจูงใจให้ผู้ใช้มาใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น เช่น

- การจัดนิทรรศการ
- การจัดอภิปราย ปาฐกถา ได้วาที
- การจัดฉายภาพยนตร์
- การวิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือ
- การจัดประกวดและเล่นเกมส์ต่าง ๆ

ระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด ห้องสมุดแต่ละแห่งจะกำหนดระเบียบข้อบังคับแตกต่างกันตามความเหมาะสม

2.2.7 การจัดสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนเป็นพิเศษ นอกเหนือจากการสอนตามแผนการสอน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในตัวนักเรียน การสอนซ่อมเสริมเป็นวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนทันเพื่อน ช่วยให้นักเรียนที่ไม่เข้าใจมีความเข้าใจมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนที่เรียนแล้วไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ได้สัมฤทธิ์ผล ช่วยให้นักเรียนเรียนดี เรียนเก่ง ที่ฉลาดอยู่แล้วได้มีโอกาสเสริมความรู้ให้เพิ่มมากขึ้น ลักษณะการสอนซ่อมเสริม แบ่งได้เป็น 4 ประเภทตามที่ **กรมสามัญศึกษา** (2526 : 8 - 17) คือ

1. สอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน
2. สอนซ่อมเสริมในขณะทำการสอน
3. สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว
4. สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีความฉลาด เรียนรู้ได้เร็วกว่าคนอื่น

วิธีการจัดการสอนซ่อมเสริมในแต่ละโรงเรียน หรือแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะตัดสินใจจัดชั้นเรียนสำหรับสอนซ่อมเสริมในลักษณะใด ทั้งนี้มีหลักในการจัดสอนซ่อมเสริม ดังนี้

1. สอนซ่อมเสริมในระหว่างชั่วโมงสอนปกติ
2. ครูผู้สอนดำเนินการเอง โดยใช้ชั่วโมงว่างหรือนอกเวลาเรียน
3. การสอนซ่อมเสริมที่จัดทำไว้ในหลักสูตรควรจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
4. การสอนซ่อมเสริมพิเศษแก่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน

(กรมสามัญศึกษา, 2526 : 94 - 95)

หลักการสอนซ่อมเสริม

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 12 - 13) ได้ให้หลักการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนและนักเรียนที่เรียนเก่งไว้ดังนี้

หลักการสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนมี 7 ประการ คือ

1. ศึกษาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน เช่น การหยุดเรียนบ่อย ๆ สุขภาพไม่สมบูรณ์ ร่างกายพิการ สติปัญญาต่ำ เพื่อหาทางสอนซ่อมได้ตรงกับสาเหตุ
2. ชี้แจงปัญหาให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้เข้าใจ เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานั้น
3. ถ้านักเรียนอ่อนหลาย ๆ วิชา ควรแก้ไขหรือสอนซ่อมเสริมทีละอย่าง ไม่ควรสอนครั้งเดียวหลาย ๆ วิชา

4. ระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริมอาจสอนในเวลาเรียนก่อนเข้าเรียน ในตอนเช้า ขณะรับประทานอาหารกลางวัน หรือหลังเลิกเรียนแล้ว ในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

5. ไม่ควรสอนในสิ่งที่นักเรียนรู้แล้วซ้ำอีก ถ้าจำเป็นต้องท้าวความหรือทบทวนเพื่อให้ติดต่อหรือสืบเนื่องหรือเกี่ยวโยงกัน ควรใช้เวลาเพื่อการนั้นเพียงระยะสั้น ๆ

6. วิธีสอนใช้วิธีใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีการเดิมที่นักเรียนเรียนมาแล้ว ตลอดจนอุปกรณ์การสอนก็ควรจัดเพิ่มให้แปลกไปจากเดิม

7. หลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้ว ครูจะต้องติดตามผลงานอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ การสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนเก่งให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ควรมีหลักดังนี้

1. ศึกษาปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรม อารมณ์ หรือสังคมของนักเรียนคนใดคนหนึ่ง ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุทางครอบครัว สิ่งแวดล้อม

2. ทำความเข้าใจกับนักเรียน แสดงให้เห็นว่าครูเป็นมิตรของเขา เพื่อให้ผู้เรียนมีศรัทธาที่จะคล้อยตามครูที่จะแนะแนวให้

3. ชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนผู้นั้น เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหา

4. กำหนดเนื้อหาที่จะสอนเสริมให้สูงกว่าระดับชั้นเรียน และเป็นไปในแนวทางส่งเสริมความถนัด และใช้คุณสมบัติพิเศษของนักเรียนให้เป็นประโยชน์

5. ระยะเวลาในการสอนไม่จำกัด เพราะนักเรียนพวกนี้มีความสามารถสูงอยู่แล้ว ข้อสำคัญขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่เขาสนใจและความถนัดเฉพาะตัว

6. วิธีสอนไม่จำกัด แต่ควรใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตน และวิธีสอนแบบอภิปราย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น

7. ใช้สื่อการเรียน เช่น บัตรงาน

ประเภทของการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมมีจุดหมายเพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ ดังนั้น การสอนซ่อมเสริมจึงประมวลเอาทั้งการแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนการสอนเพื่อซ่อมเสริมสมรรถภาพของเด็ก ด้วยเหตุนี้เด็กที่มาเรียนโดยไม่ได้มีปัญหาใด ๆ ก็จะได้รับส่งเสริมให้มีโอกาสพัฒนาความสามารถตามสมรรถวิสัยของเขาด้วย การที่จะดำเนินการให้บรรลุจุดหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแยกประเภทของการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและลักษณะเด็กแต่ละคน

กรมสามัญศึกษา (2526 : 19 - 21) จำแนกการสอนซ่อมเสริมออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งสอดคล้องกับ ออตโต้, แมคมินนี และสมิท (Otto, McMenemy and Smith, 1973 : 33) ดังนี้ คือ

1. การสอนเพื่อแก้ไข (Corrective Instruction) จุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กให้สามารถเอาชนะความบกพร่อง หรือยกระดับจากปานกลางให้สูงขึ้น การสอนลักษณะนี้จัดกระทำในชั้นเรียนปกติ ผู้สอนอาจเป็นครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาก็ได้ หากนักเรียนทั้งชั้นหรือนักเรียนส่วนใหญ่เกิดความเข้าใจผิดในเนื้อหาบางอย่าง หรือเรียนอ่อนกว่าที่ควรจะเป็นในเนื้อหาบางวิชา ดังนั้นการสอนแบบนี้จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ปัญหาก่อนที่จะใช้เทคนิคการสอนเพื่อช่วยแก้ไข

2. การสอนซ่อม (Remedial Instruction) เป็นบริการที่แยกจากชั้นเรียนปกติ เป็นการสอนเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ และหรือช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครู การสอนแบบนี้จึงมักทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มย่อย ๆ

3. การสอนโดยการปรับระดับ (Adapted Instruction) เป็นวิธีการสอนสำหรับเด็กที่มีระดับ IQ ต่ำกว่า 90 หรือในช่วง 70 - 90 โดยที่ไม่ต้องการทั้งการสอนแก้ไขหรือซ่อมเสริม การสอนลักษณะนี้ดำเนินไปในชั้นเรียนปกติ ใช้หลักสูตรร่วมกัน ด้านหลักสูตรใช้ร่วมกับของเด็กปกติได้ วิธีการสอนทำนองเดียวกับการสอนซ่อม แต่ความคาดหวังในตัวเด็กย่อมแตกต่างกันไป เพราะเด็กพวกนี้จะเรียนได้ช้ากว่าปกติ และมีขีดจำกัดในเรื่องความสามารถของการเรียนรู้ ดังนั้นเนื้อหาที่นำมาสอนตลอดจนวิธีการที่ใช้สอนจะต้องปรับให้ใกล้เคียงกับสมรรถวิสัยของเด็ก

4. การสอนเร่ง (Accelerated Instruction) มักใช้กับเด็กที่เรียนเก่ง การจัดการศึกษาให้เด็กพวกนี้ต้องมีลักษณะพิเศษออกไป เท่าที่ทำกันอยู่โดยทั่วไปมี 3 วิธีคือ การสอนเร่ง การสอนเสริม และการจัดชั้นเรียนหรือโรงเรียนพิเศษ

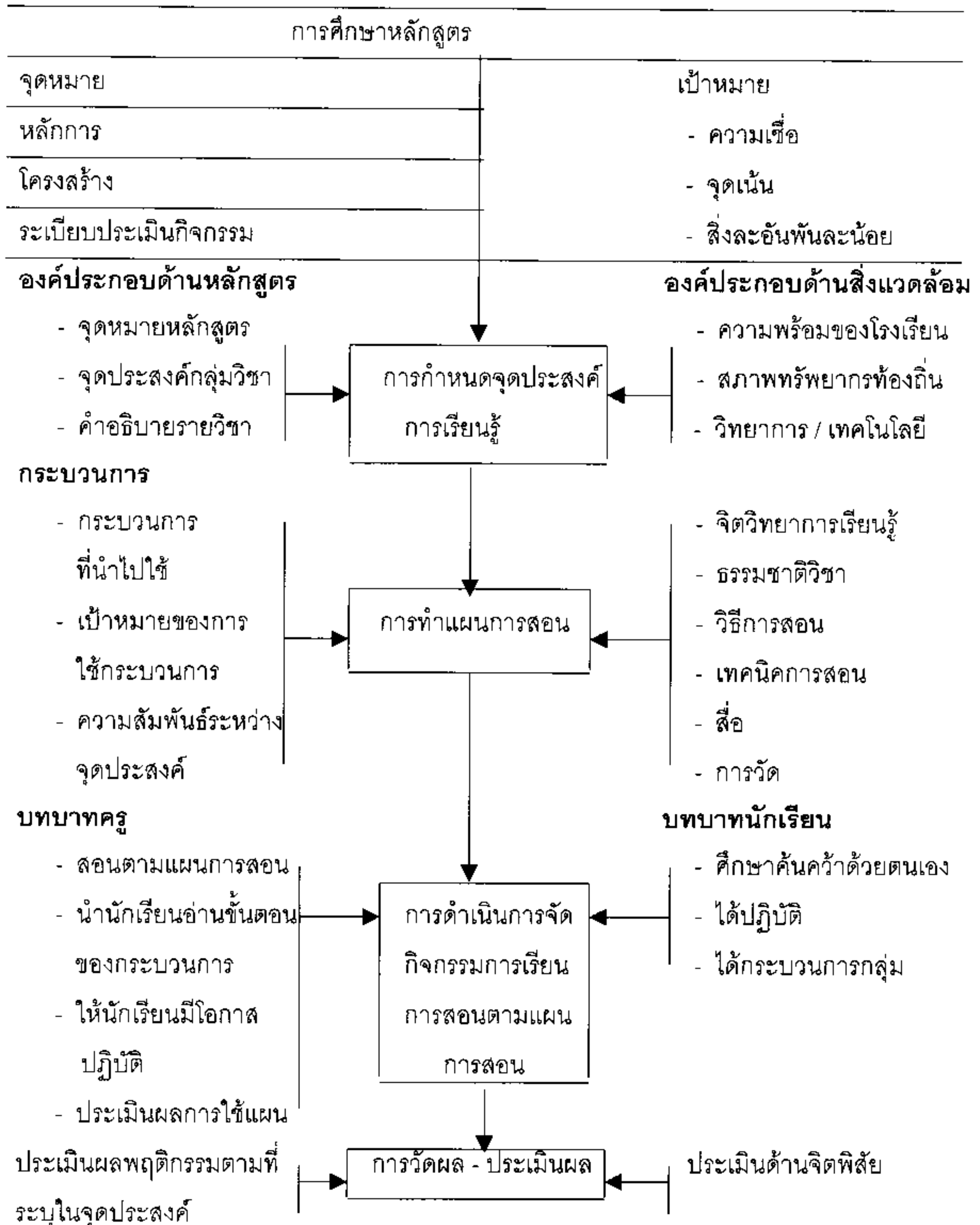
4.1 การสอนเร่ง อาจทำได้โดยให้เข้าเรียนก่อนเกณฑ์ให้เรียนข้ามชั้น ให้ศึกษาเอง

4.2 การสอนเสริม เป็นการจัดให้เรียนเพิ่ม หมายถึงการเพิ่มเติมวิชาเรียน เพิ่มเนื้อหาในแต่ละวิชาเข้าไปในหลักสูตรปกติ

4.3 การจัดชั้นหรือโรงเรียนพิเศษ มักใช้ในกรณีที่ต้องการคัดเด็กเฉพาะกลุ่มออกไป

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ

การสอนที่เน้นกระบวนการ เป็นความมุ่งหวังของหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533 ที่มีจุดประสงค์ให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน จากการบอกความรู้โดยตรงเป็นการจัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับอายุของผู้เรียน ธรรมชาติวิชา เนื้อหาวิชา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และชีวิตจริงของผู้เรียนกับการก้าวหน้าของวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2535 : 21)

นักเรียนมีคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรต้องการ

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงภารกิจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ

2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

2.3.1 ความหมายของความรู้ (Knowledge)

ความรู้ เป็นศัพท์ทางการศึกษา ตามความหมายพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ของ กูด (Good, 1959 อ้างถึงใน วีรยุทธ สุขเจริญ, 2532 : 16) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจากการศึกษาข้อเท็จจริง ปรากฏการณ์ และรายละเอียดต่าง ๆ โดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้ เพื่อสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ หรือสามารถกล่าวได้ว่า ความรู้ก็คือว่า ความสามารถในการด้านสติปัญญาและทักษะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ นั่นเอง

นอกจากนี้นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า "ความรู้" ไว้ดังนี้

บลูม (Bloom, 1971 อ้างถึงใน วัลลีย์ กาญจนกิจสกุล, 2539 : 13) นักวิชาการชาวอเมริกันได้ให้ความหมายของ **ความรู้** หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่อง ระลึกถึงวิธีการและกระบวนการหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ

โสภา ชูพิกุลชัย และ อรทัย ชื่นมนุษย์ (2516 : 31) กล่าวว่า **ความรู้** หมายถึง การรับรู้ และเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากประสบการณ์และทัศนคติ ประกอบขึ้นจากความรู้ต่าง ๆ ที่เคยได้เรียนมาเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งนั้น ๆ บวกกับการตีค่าของสิ่งนั้นกับความรู้ที่มี

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 16) ให้ความหมายของ**ความรู้**ว่า เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนรู้เพียงแต่จำได้ อาจโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็น การได้ยินก็จำได้ เป็น**ความรู้**เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา มาตรฐาน เหล่านี้เป็นต้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 130) ได้กล่าวถึง ความหมายของ "**ความรู้**" ไว้ว่า **ความรู้** เป็นพฤติกรรมเบื้องต้น ที่ผู้เรียนสามารถจำได้หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น การได้ยิน **ความรู้**ในขั้นนี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

ชวนพิศ บุญจำรัส (2542 : 7) **ความรู้** หมายถึง ความสามารถในทางพุทธิปัญญา ประกอบด้วย**ความรู้** ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ทางสมอง

ชวาล แพรัตกุล (2526 อ้างถึงใน วัลลีย์ กาญจนกิจสกุล, 2539 : 13) ได้ให้ความหมายของ **ความรู้** หมายถึง การแสดงออกของสมรรถภาพทางสมองด้านความจำ โดยใช้วิธีระลึกออกมาเป็นหลักการ

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2531 : 13) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ หมายถึง การจำข้อเท็จจริง เรื่องราว รายละเอียด ที่ปรากฏในตำราหรือสิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวได้

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง การระลึกไว้ในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับ รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคล ซึ่งเกิดจากการสังเกต การค้นคว้า หรือประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การรับรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ต้องอาศัยเวลา และมนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมสะสมไว้และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เรียกเอาสิ่งที่จำได้ออกมาให้ปรากฏ ให้สังเกตได้และวัดได้

2.3.2 ระดับความรู้

บลูม (Bloom,1971 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2531 : 26) ได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้ หรือ ความสามารถทางด้านสติปัญญาเป็น 6 ระดับ โดยเรียงจากพฤติกรรมชั้นง่ายไปสู่ชั้นยาก ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge or Recall) ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงการจำได้หรือระลึกได้
2. ความเข้าใจ (Comprehension or Understanding) ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่าสามารถอธิบายได้ ขยายความด้วยคำพูดของตนเองได้
3. การนำไปใช้ (Application) ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่าสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ และที่แตกต่างจากสถานการณ์เดิม
4. การวิเคราะห์ (Analysis) ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่สามารถแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้อย่างมีความหมาย และเห็นความสัมพันธ์ของหน่วยย่อย ๆ เหล่านั้นด้วย
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการรวบรวมความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ เพื่อให้ได้แนวทางใหม่ที่จะนำไปสู่การแก้ไขได้
6. การประเมินค่า (Evaluation) ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือทางเลือกได้อย่างถูกต้อง

ชวนพิศ บุญจรัส (2542 : 7) ได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ทางสมองออกเป็น 6 ชั้น ซึ่งเรียงจากพฤติกรรมที่ง่ายไปหาพฤติกรรมที่ยาก ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน
 - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะ
 - 1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับความหมายต่าง ๆ

1.1.2 ความรู้เกี่ยวกับความจริงต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ เวลา สถานการณ์ บุคคล สถานที่ แหล่งกำเนิด

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

1.2.1 ความรู้เกี่ยวกับลักษณะแบบแผนต่าง ๆ

1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและการจัดลำดับ

1.2.3 ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกและแบ่งประเภทของสิ่งของต่าง ๆ

1.2.4 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ วิธีการดำเนินการของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.3 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎและการใช้กฎในการบรรยายคุณค่าหรือตีความหมายของสิ่งเราสังเกตเห็น

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจ (Comprehension) การเข้าใจความหมายของสิ่งนั้น

2.1 การแปล (การแปลจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง โดยรักษาความหมายไว้อย่างถูกต้อง)

2.2 การตีความหมาย (การอธิบาย หรือเรียบเรียงเนื้อหาเสียใหม่ให้เข้าใจง่าย)

2.3 การขยายความ (การขยายความหมายของข้อมูลที่มีอยู่ให้ไกลไปจากเดิม)

3. การนำไปใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความเข้าใจ ดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นี้ กล่าวอีกในหนึ่งก็คือ การแก้ปัญหาตนเอง

4. การวิเคราะห์ (Analysis) การแยกเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อย ๆ

4.1 การวิเคราะห์ส่วนประกอบต่าง ๆ

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบนั้น

4.3 การวิเคราะห์หลักหรือวิธีการรวมส่วนประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การรวบรวมส่วนประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

5.1 การกระทำที่สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความหมาย

5.2 การกระทำที่เกี่ยวกับแผนงาน หรือข้อเสนอตามวิธีการต่าง ๆ

5.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ อาทิเช่น การที่ส่วนประกอบเหล่านี้รวมกันได้ โดยอาศัยความสัมพันธ์ที่สำคัญ

6. การประเมินผล (Evaluation) การตัดสินคุณค่าในสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมายได้ โดยใช้เกณฑ์อย่างแน่นอน

6.1 การตัดสินโดยอาศัยเหตุการณ์ภายในสิ่งนั้นเป็นเกณฑ์

6.2 การตัดสินโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอกมาพิจารณา

จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมด้านความรู้มีหลายระดับ ตั้งแต่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ธรรมดาไปจนถึงขั้นที่สามารถประเมินค่า สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าได้ โดยนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.3.3 การวัดความรู้

การวัดความรู้กระทำได้หลายวิธีโดยแต่ละวิธีจะเหมาะกับการใช้วัดความรู้ ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แต่วิธีที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปคือ การวัดด้วยการใช้แบบทดสอบ (Test) ที่วัดได้รอบด้าน กล่าวคือ สามารถวัดผลของการเรียนรู้ได้หลายอย่าง ตั้งแต่กระบวนการทางสติปัญญาต่าง ๆ จากต่ำไปถึงสูงและผู้ตอบมีโอกาสเดาได้น้อย (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2531 : 21 – 25)

แบบทดสอบหรือข้อสอบถือว่าเป็นสิ่งเร้า เพื่อนำไปเร้าผู้ถูกสอบให้แสดงการตอบสนองออกมา ด้วยพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การพูด การเขียน ทำทาง ฯลฯ เพื่อให้สังเกตเห็นหรือสามารถนับจำนวนปริมาณได้ เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น

ประเภทของแบบทดสอบ

แบบทดสอบมีลักษณะแตกต่างกันมากทั้งในด้านรูปแบบการนำไปใช้ และจุดมุ่งหมายในการสร้างประเภทของแบบทดสอบ จึงแบ่งได้แตกต่างกันตามเกณฑ์ที่ใช้ดังนี้

1. ถ้าแบ่งตามลักษณะทางจิตวิทยาที่ใช้วัด จะแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ความเข้าใจตามพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างเอง (Teacher – Made Test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างกันโดยทั่วไป เมื่อต้องการใช้ก็สร้างขึ้น ใช้แล้วก็เลิกกัน ถ้าจะนำไปใช้อีกก็ต้องดัดแปลง ปรับปรุง แก้ไข เพราะเป็นแบบทดสอบที่ยังขาดคุณภาพ

1.1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบที่ได้มีการพัฒนาด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติมาแล้วหลายครั้งหลายหน จะมีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งด้านความตรง ความเที่ยง ความยากง่าย อำนาจจำแนก ความเป็นปรนัย และมีเกณฑ์ปกติให้เปรียบเทียบด้วยรวมความแล้วต้องมีมาตรฐานทั้งด้านการดำเนินสอบและการแปลผลคะแนนที่ได้

1.2 แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพทางสมองของคนว่ามีความรู้ ความสามารถมากน้อยเพียงใด และมีความสามารถทางด้านใดเป็นพิเศษ แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.2.1 แบบทดสอบความถนัดด้านการเรียน (Scholastic Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบความถนัดที่วัดความสามารถทางวิชาการว่า มีความถนัดในวิชาอะไร ซึ่งจะแสดงถึงความสามารถในการเรียนต่อทางแขนงวิชานั้น และจะสามารถเรียนไปได้มากน้อยเพียงใด

1.2.2 แบบทดสอบความถนัดพิเศษ (Specific Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถพิเศษของบุคคล เช่น ความถนัดทางดนตรี ทางการแพทย์ ทางวิศวกรรม ศิลปะ เป็นต้น ใช้สำหรับการแนะแนว การเลือกอาชีพ

1.3 แบบทดสอบบุคคล (Personal – Social Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพและการปรับตัวเข้ากับสังคมของบุคคล

2. ถ้าแบ่งตามรูปแบบของการถามการตอบ จะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 แบบทดสอบความเรียง (Essay Test) แบบนี้จะกำหนดคำถามให้ผู้ตอบ จะต้องเรียบเรียงคำตอบเอง

2.2 แบบทดสอบตอบสั้นและเลือกตอบ (Short Answer and Multiple Choice Test) แบบนี้จะกำหนดคำถามให้และให้ตอบสั้น ๆ หรือกำหนดคำตอบมาให้เลือก ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบตามนั้น แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งเป็น 4 ชนิด คือ

2.2.1 แบบให้ตอบสั้น (Short Answer)

2.2.2 แบบถูก – ผิด (True – False Item)

2.2.3 แบบจับคู่ (Matching Item)

2.2.4 แบบเลือกตอบ (Multiple Choice Item)

3. ถ้าแบ่งตามลักษณะการตอบ จะแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.1 แบบทดสอบปฏิบัติ (Performance Test) เป็นการทดสอบด้วยการให้ปฏิบัติลงมือทำจริง ๆ เช่น การแสดงละคร การช่างฝีมือ การพิมพ์ดีด เป็นต้น

3.2 แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper – Pencil Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไป ซึ่งให้กระดาษและดินสอหรือปากกาเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ ผู้ตอบต้องเขียนตอบทั้งหมด

3.3 แบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียน มักจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ เช่น การสอบสัมภาษณ์

4. ถ้าแบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ จะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.1 แบบทดสอบใช้ความเร็ว (Speed Test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดเวลาให้จำกัด ต้องตอบภายในเวลานั้น มักจะมีจำนวนข้อคำถามมาก ๆ แต่ใช้เวลาน้อย ๆ

4.2 แบบทดสอบให้เวลามาก (Power Test) เป็นแบบทดสอบที่ไม่กำหนดเวลาให้เวลาตอบอย่างเต็มที่ ผู้ตอบจะใช้เวลาตอบเท่าใดก็ได้ เสร็จแล้วเป็นเลิกกัน

5. ถ้าแบ่งตามลักษณะเกณฑ์ที่ใช้วัด จะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

5.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion – Referenced Test) เป็นแบบทดสอบที่สอบวัดตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ หรือตามเกณฑ์ภายนอก ซึ่งเป็นเนื้อหาของวิชาการเป็นหลัก

5.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm – Referenced Test) เป็นแบบทดสอบที่เปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มที่สอบด้วยกัน

การวัดความรู้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบ (Test) เช่นกัน โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ถูกหรือผิด เพื่อความสะดวกของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

2.4.1 ความหมายของทัศนคติ (Attitude)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายคำว่า ทัศนคติ ซึ่งเป็นคำสมาสระหว่างคำว่าทัศนะ แปลว่า ความคิดเห็น กับคำว่าคติ แปลว่า แบบอย่างหรือลักษณะ เมื่อรวมกันเข้าจึงแปลว่า ลักษณะของความคิดเห็น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และคำว่าทัศนคตินี้มีนักวิชาการศึกษาและนักจิตวิทยา ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้หลายความหมาย ดังนี้

ออลพอร์ต (Allport, 1935 : 152) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นตัวกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เทอร์สโตน (Thurstone, 1946 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520 : 1) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นอะไรก็ได้หลายอย่างเป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บทความ องค์การ ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกอย่างนี้ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่

เครตซ์ และ ครัทช์ฟิลด์ (Kretch and Crutchfield, 1948 : 152) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึง ผลรวมที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ อารมณ์ การยอมรับและการรู้คิด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์แต่ละบุคคล

เคทซ์ (Katz, 1966 อ้างถึงใน งามตา วรนิทานนท์, 2535 : 211) เสนอว่า ทัศนคติคือ ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่กำหนดการประเมินสัญลักษณ์หรือวัตถุบางประการในทิศทางที่ชอบหรือไม่ชอบ

อนาสตาซี (Anastasi, 1967 อ้างถึงใน มนทิรา ไวยเจริญ, 2528 : 308) ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติถึงความโน้มเอียงที่แสดงออกมาว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี เชื้อชาติ และสถาบันต่าง ๆ

สำหรับนักวิชาการศึกษาและนักจิตวิทยาของไทยนั้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 10) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีแสดงออกที่บ่งถึงสภาพจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติเป็นนามธรรม เป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 4) กล่าวถึงคำว่า ทัศนคติ หมายถึง ความพร้อมในการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลใดแสดงต่อสิ่งนั้นว่า ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 172) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะกล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่าทัศนคติที่ดีทางบวกหรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่าทัศนคติที่ไม่ดีทางลบ

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (2528 : 82) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกทางด้านบวกและลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทำให้บุคคลพร้อมจะได้ออกมาเป็นพฤติกรรม

สุรางค์ โค้วตระกูล (2533 : 246) กล่าวถึงความหมายของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียงหรือความมีอคติต่อบุคคลในการที่จะสร้าง ความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามประสบการณ์ของบุคคลที่ได้รับมา
2. ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือต่อต้านสภาพแวดล้อมที่จะมาถึงทางหนึ่งทางใด
3. ในด้านพฤติกรรมของคนเรา ทัศนคติ หมายถึง การเตรียมตัวหรือความพร้อมในการที่จะตอบสนอง

งามตา วนินทานนท์ (2535 : 264 - 265) กล่าวว่า ทัศนคติ คือลักษณะทางจิตประเภทหนึ่งของเรา มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์ประกอบด้านความรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทำนองประโยชน์หรือโทษ องค์ประกอบด้านความรู้สึกโน้มเอียงไปทางชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใด องค์ประกอบด้านอารมณ์ เมื่อเกิดอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใด บุคคลก็มีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทางขัดขวางหรือสนับสนุน ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง ๆ จะมีความสอดคล้องกันทั้งสามองค์ประกอบ

วินัย รังสินันท์ (2536 : 549) ได้กล่าวว่า ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้ทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จึงเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย

สุวณี ดิเรกวัฒนา (2538 : 12) ให้ความเห็นว่า ทัศนคติ เป็นสภาวะทางจิตของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ อันเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ได้รับในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ทั้งที่เป็นประสบการณ์โดยตรงและการได้รับจากการถ่ายทอดมาเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์นั้น ๆ ทำให้เกิดความรู้ ความเชื่อ ความรู้สึก มีพลังผลักดันให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงออกตามความรู้สึกของตนในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อบุคคลหรือสิ่งของนั้น ๆ ในด้านบวกหรือด้านลบโดยผู้รู้สึกสามารถบอกได้ว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

จักรทิพย์ กีฬา (2540 : 8) กล่าวถึงคำว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใด ๆ อันจะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งนั้นในลักษณะสนับสนุนหรือปฏิเสธ ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล

จากความหมายของทัศนคติที่นักวิชาการศึกษาและนักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์ทั้งโดยตรงและจากการถ่ายทอด เกิดการประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทำนองประโยชน์หรือโทษ และโน้มเอียงไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น เมื่อเกิดอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใด บุคคลก็มีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทางขัดขวางหรือสนับสนุน นอกจากนี้ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย

2.4.2 ลักษณะสำคัญของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่บ่งบอกทิศทางของอาการแสดงออกของบุคคลที่จะกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่ง นูนอลลี (Nunnally, 1959 อ้างถึงใน จักรทิพย์ กีฬา, 2540 : 9) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของ ทัศนคติ สรุปได้ดังนี้

1. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้หรือจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทัศนคติมิใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด
2. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลมีการรับรู้ต่อสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในด้านความคิดเห็นและพฤติกรรม
3. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตที่ค่อนข้างจะถาวร เนื่องจากแต่ละบุคคลได้สะสมประสบการณ์การรับรู้ และผ่านการเรียนรู้มามาก อย่างไรก็ตามทัศนคติอาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

ทัศนคติเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติทางบวก (Positive) เป็นความพร้อมที่จะสนองในลักษณะความพึงพอใจเห็นด้วย อาจทำให้บุคคลอยากกระทำ อยากได้หรืออยากเข้าใกล้สิ่งนั้น
2. ทัศนคติทางลบ (Negative) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะความไม่พึงพอใจไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเกิดความเบียดเบียน ชิงชังหรือหนีห่างจากสิ่งนั้น

ทิตยา สุวรรณะชญ (2520 : 602 - 603) กล่าวถึง ลักษณะที่สำคัญของทัศนคติ 4 ประการคือ

1. ทัศนคติ เป็นภาวะก่อนที่พฤติกรรมได้ตอบ (Redisposition to Respond) ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะหรือจะเรียกว่าเป็นภาวะที่พร้อมจะมีพฤติกรรมจริง
2. ทัศนคติ จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา (Persistent Overtime) คือ ความมั่นคงถาวรพอสมควร เปลี่ยนแปลงได้ยากแต่มิได้หมายความว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3. **ทัศนคติ** เป็นตัวแปรที่จะนำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิดไม่ว่าจะเป็นรูปของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่ต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. **ทัศนคติมีสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินค่าและเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง** ซึ่งหมายความว่าไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงได้

ดังนั้น ทัศนคติจึงเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลหรือตอบสนองความรู้สึกนึกคิดในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะถาวร แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ ทัศนคดียังเป็นตัวชี้ความเหมาะสมของสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วย คือ หากทัศนคติเป็นทางบวกแสดงว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสม เป็นที่ต้องการและสมควรที่จะคงอยู่ ส่วนในทางกลับกันหากทัศนคติเป็นทางลบแสดงว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นที่ต้องการสมควรจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุง

2.4.3 องค์ประกอบของทัศนคติ (Attitude Component)

ทิตยา สุวรรณะชญ (2520 : 603 - 604) แบ่งองค์ประกอบของทัศนคติออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. **ส่วนของสติปัญญาและเหตุผล (Cognitive Component)** ในส่วนนี้เป็นเรื่องของ การใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ผลเสีย กล่าวคือ การที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับจากการอบรมสั่งสอน และการถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมินข้อแตกต่าง ระหว่างส่วนนี้กับความรู้สึกก็คือ การพิจารณาของบุคคลในส่วนนี้จะมีลักษณะปลอดภ้ยจากอารมณ์ แต่จะเป็นเรื่องของเหตุผลอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคล

2. **ส่วนของความรู้สึก (Affective Component)** ความรู้สึกที่ชอบไม่ชอบ รักหรือเกลียด หรือกลัว ซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ของบุคคล

3. **ส่วนของแบบพฤติกรรม (Behavioral Component)** ซึ่งหมายถึงแนวโน้มอันที่จะมีพฤติกรรม (Action Tendency) แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนของความรู้สึก ตลอดจนส่วนของสติและเหตุผล ส่วนของแบบพฤติกรรมนี้จะเป็นส่วนที่บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533 : 246) กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติว่ามี 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นเรื่องการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ารู้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดทัศนคติขึ้น ถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีเราก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นในทางที่ดี แต่ถ้ารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางไม่ดีเราก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ถ้าเราไม่รู้จักสิ่งใดเลย ทัศนคติก็จะไม่เกิดขึ้น

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component or Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกรับรู้ขึ้นจากความรู้นั้น เมื่อเราเกิดความรู้สึกใดสิ่งหนึ่งแล้วจะทำให้เราเกิดความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางไม่ดีเราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น ความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดทัศนคติในทางใดทางหนึ่งคือชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากมาก

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรม (Action Tendency Component or Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางใดทางหนึ่ง คือพร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือหรือในทางทำลาย ขัดขวาง ต่อสู้ เป็นต้น

ดังนั้น ทัศนคติจึงประกอบ 3 ส่วน คือ (1) ด้านความรู้ เป็นการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยใช้เหตุผลมาพิจารณาที่ปราศจากอารมณ์ (2) ด้านความรู้สึก เป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ชอบหรือไม่ชอบ (3) ด้านพฤติกรรม เป็นความพร้อมที่บุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อเนื่องจากส่วนของความรู้ และความรู้สึก

2.4.4 การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติมิใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด หากแต่พัฒนาขึ้นมาภายหลัง เป็นผลของปัจจัยต่าง ๆ อันเป็นภูมิหลังของบุคคลนั้น ๆ

ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่มีต่อบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์จากการที่ได้พบได้เห็น ได้ทดลองค้นเคย เป็นต้น อันถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง (Direct Experience) และการได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านเกี่ยวกับประสบการณ์ตรง แต่ก็ไม่ได้เห็น และไม่ได้ทดลองจริงด้วยตนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นประสบการณ์อ้อม (Indirect Experience) เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการรับทราบ ดังนั้น บุคคลไม่อาจมีทัศนคติต่อสิ่งที่เขาไม่ได้มีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้

2. ค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือจะมีความรู้สึกว่สิ่งนั้นถูกหรือผิดย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม และมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นใช้ชีวิตอยู่

สุชา จันทรเอน และ สุรางค์ จันทรเอน (2517 : 171) กล่าวถึงเงื่อนไขในการเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 2 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูน และการบูรณาการของการตอบสนองความคิดต่าง ๆ เช่น ทัศนคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่น ๆ

2. ประสบการณ์ส่วนตัว ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป นอกจากประสบการณ์ของบุคคลที่จะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยังทำให้มีแบบฉบับของตนเองด้วย ดังนั้นทัศนคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของบุคคลนั้น

พรพิมล รรุธพิพทุทวงศ์ (2532 : 87) กล่าวว่า ทัศนคติที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลย่อมมีประสบการณ์อันเป็นสิ่งแวดล้อมสร้างทัศนคติต่างกันไป สังคมนี้ล้อมรอบตัวบุคคลซึ่งบุคคลรังสรรค์ด้วยทั้งในทางตรงและทางอ้อมเป็นกลจักรสำคัญที่ก่อให้เกิดทัศนคติขึ้น ทัศนคติจึงสร้างขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อนฝูงกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม สื่อมวลชน และสิ่งรอบตัวบุคคล เราสามารถเรียนรู้ทัศนคติโดยมีการรังสรรค์กับสิ่งที่เรามีทัศนคติโดยตรง บางครั้งบุคคลอาจมีประสบการณ์ที่นับได้ว่าสูงด้วยการอธิบายถึงการสร้างทัศนคตินี้ จะแยกกล่าวตามองค์ประกอบของทัศนคติ คือในขั้นแรกจะเกิดการสร้างความรู้ ความเชื่อก่อน จากนั้นความรู้สึกและอารมณ์จะถูกสร้างขึ้นตามมา และเกิดการแสดงพฤติกรรมให้ปรากฏหลังจากเกิดความรู้สึก

ดังนั้น ทัศนคติเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลซึ่งมีประสบการณ์อาจจะโดยตรงหรือทางอ้อมเป็นตัวเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อนฝูง ครู การเรียนการสอน วัฒนธรรม ค่านิยม และอื่น ๆ ทัศนคติอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาขึ้นกับประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ และการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมได้รับอิทธิพลจากค่านิยมของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นด้วย

2.4.5 การวัดทัศนคติ

เนื่องจากทัศนคติมีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลอย่างมาก การวัดทัศนคติเป็นการวัดภาวะความโน้มเอียงในการแสดงออก ไม่ใช่เป็นการกระทำแต่เป็นความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม บุคคลอาจไม่เห็นข้อเท็จจริงด้วยความจริงเพราะเป็นเรื่องส่วนตัว และการแสดงออกมาต่อเรื่องใดนั้นไม่ว่าจะเป็นด้วยวาจา หรือการเขียนก็ตาม บุคคลจะไตร่ตรองถึงความเหมาะสมของสถานการณ์ของสังคม คือ ตามค่านิยม ตามการยอมรับและไม่ยอมรับ และการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบของส่วนใหญ่ในสังคม ดังนั้น การวัดทัศนคติ จึงต้องคำนึงถึงหลักการข้อควรคำนึงและเครื่องมือในการวัดทัศนคติ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2531 : 181 - 183) ดังนี้

1. หลักการวัดทัศนคติ

มีหลักการเบื้องต้นที่จะต้องพิจารณา 3 ประการ คือ

1.1 เนื้อหา การวัดทัศนคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกิริยาท่าทางออกมา สิ่งเร้าโดยทั่วไปได้แก่ เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่น ต้องการวัดทัศนคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ซึ่งได้แก่ การเลือกคู่ครอง อายุแรกสมรส ระยะเวลาที่มีบุตรคนและและคนต่อไป ขนาดของครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นต้น

1.2 ทิศทาง การวัดทัศนคติโดยทั่วไป กำหนดให้มีทิศทางเป็นเส้นตรงที่ต่อเนื่องกัน เป็นลักษณะซ้ายขวา หรือบวกลบ กล่าวคือ เริ่มจากความเห็นด้วยอย่างยิ่งและลดความเห็นด้วยลงเรื่อย ๆ จนถึงความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยจนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.3 ความเข้ม กิริยาท่าทีหรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้น เป็นปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าจะเป็นในทิศทางใดก็ตาม จะมีความรู้สึกหรือกิริยาท่าทางรุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มปานกลาง

2. ข้อควรคำนึงในการวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติ ในการสร้างเครื่องมือวัดจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญได้แก่

2.1 ทัศนคติเป็นตัวแปรในลักษณะสมบัติ ซึ่งในการศึกษาต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ยุ่งยากซับซ้อนที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่าย ดังนั้น การศึกษาต้องใช้เวลาศึกษานาน ๆ และต้องระมัดระวังในการสร้างแบบวัดเป็นพิเศษด้วย

2.2 ทัศนคติจะวัดได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ฉะนั้นในการวัดทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกมาให้เห็นนั้น จะต้องเลือกให้เป็นตัวแทนของกิริยาที่แสดงออกทั้งหลายทั้งปวงที่บุคคลแสดงออกให้เห็นนั้น นั่นคือ ข้อความวัดทัศนคติต้องครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการวัดทั้งหมด

2.3 ทักษะคดีเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ และความรู้สึก ฉะนั้นในการวัดทักษะคดีจะต้องไม่ถามข้อเท็จจริง และข้อความที่ถามต้องไม่มีคำถามที่มีคำตอบถูกผิดอย่างเด่นชัด

2.4 ทักษะคดีเป็นเรื่องที่มีความหมายไม่แน่นอน และมีขอบเขตกว้างขวางมาก การวัดทักษะคดีในแต่ละเรื่องจะต้องให้ความและขอบเขตในเรื่องที่จะวัดให้ชัดเจน มิฉะนั้นจะทำให้วัดทักษะคดีผิดโดยไม่ตั้งใจ หรือไม่ก็วัดทักษะคดีหลายเรื่องพร้อม ๆ กันทั้งที่ต้องการวัดเพียงเรื่องเดียว

2.5 ทักษะคดีเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงของทักษะคดีในแต่ละเรื่องจะแตกต่างกัน ฉะนั้น การวัดจะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงและความคงอยู่ของทักษะคดีนั้น ๆ ด้วย

3. เครื่องมือวัดทักษะคดี

เครื่องมือวัดทักษะคดีโดยทั่วไป เรียกว่ามาตราวัดทักษะคดี มีอยู่ 4 ชนิดที่นิยมใช้ คือ มาตราวัดแบบเรอร์สโตน มาตราวัดแบบลิตเคิต มาตราวัดแบบกัตต์แมน และมาตราวัดแบบออกดุก

สำหรับการวัดทักษะคดีในการวิจัยครั้งนี้ ใช้มาตราวัดแบบ Ordinal Scale คือ เป็นบวกับลบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

1. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. เห็นด้วย
3. ไม่แน่ใจ
4. ไม่เห็นด้วย
5. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.4.6 หน้าที่และประโยชน์ของทักษะคดี

สมิท (Smith, 1956) และ เคท (Katz, 1966) [อ้างถึงใน เอื้อมพร สายเสมา, 2538 : 22 - 23] ได้กล่าวถึงหน้าที่และประโยชน์ของทักษะคดีไว้คล้าย ๆ กัน ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่ให้ความเข้าใจ (Understanding or Knowledge) ทักษะคดีหลายอย่างช่วยให้เข้าใจโลกและสภาวะแวดล้อม ได้เรียนรู้และเข้าใจการกระทำของบุคคลในสังคม สามารถอธิบายและคาดคะเนการกระทำของตนเองและบุคคลอื่น

2. หน้าที่ป้องกันตนเอง (Ego-defense or Protect their Self - esteem) บ่อยครั้งที่บุคคลต้องหาทางออกให้ตนเองเพื่อความสบายใจ

3. หน้าที่ในการปรับตัว (Adjustive Function or Need Satisfaction) ทักษะนี้จะช่วยบุคคลในด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม โดยปกติมักจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ และจะพัฒนาทักษะตามแนวทางที่คาดว่าจะสนองความต้องการของตนเองได้

4. หน้าที่แสดงออกซึ่งค่านิยม (Value Expression) ทักษะนี้ช่วยให้บุคคลได้แสดงออกซึ่งค่านิยมของตนเอง

2.4.7 การเปลี่ยนทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ จึงสามารถก่อตั้งและเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่ง จีรวัดน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2529 : 170 – 172) ได้วิเคราะห์กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ 5 ขั้นตอน ตามลำดับ คือ

1. การเอาใจใส่ (Attention) ในขั้นต้นนั้นจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่รับรู้ข้อความในการชักจูง ถ้าผู้ชักจูงขาดการเอาใจใส่รับรู้สิ่งที่ชักจูง การชักจูงก็จะถูกชะงักงันเสียตั้งแต่เริ่มต้น

2. ความเข้าใจ (Comprehensive) ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลเอาใจใส่รับฟังสารสื่อ นอกจากนั้นมียองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะเข้ามามีผลต่อความเข้าใจสารสื่อที่ชักจูงที่สำคัญ เช่น องค์ประกอบเกี่ยวกับสารสื่อ ควรใช้ข้อความที่ชักจูงที่ทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจง่ายมีความน่าเชื่อถือ มีวิธีการชักจูงที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้รับ

3. การยอมรับ (Yielding) มี 3 แบบ คือ

3.1 การยอมตาม (Compliance) เป็นการยอมรับการชักจูงเพื่อหวังรางวัลหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ

3.2 การเลียนแบบเทียบเคียง (Identification) เป็นการยอมรับการชักจูงเพื่อหวังที่จะให้ตนคล้ายคลึงกับผู้ชักจูง

3.3 การยอมรับเข้าไว้ภายในตน (Internatization) เป็นการยอมรับเพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับและเข้าใจโลกได้ดียิ่งขึ้น

4. ความจำ (Retention) เมื่อเกิดการยอมรับแล้ว การเปลี่ยนทัศนคติจะอยู่คงนานสักเท่าไรขึ้นอยู่กับความจำเป็นในเรื่องราวเกี่ยวกับทัศนคตินั้น ๆ

5. การกระทำ (Action) เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการเปลี่ยนทัศนคติ คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อแสดงถึงการมีทัศนคตินั้น ๆ

ดังนั้น การเกิดและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ซึ่งทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาหรือข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทัศนคติ การเรียนการสอนในโรงเรียน หรือผ่านทางสื่อต่าง ๆ ก็มีผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีได้

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นภาพร เมษรักษ์วนิช (2515 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์มีนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนในแผนกศิลป์ นอกจากนี้ ยังพบว่านิสัยการเรียน ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิพนธ์ คันธเสวี (2518 อ้างถึงใน สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2534 : 29) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2518 เกี่ยวกับการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นิสิตประสบปัญหาพื้นฐานความรู้ไม่ดีเพียงพอในด้านการเรียน ส่งผลต่อการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 อ้างในสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2527 : 8) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ขาดอาหาร มีผลต่อความเจริญทางสมอง ร่างกาย และความเจริญทางด้านอื่น ๆ

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา อีระกุล (2523 : 120) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดสภาพทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สภาพโรงเรียนและห้องเรียนต้องถูกหลักวิชา และต้องเหมาะสมกับขนาดของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สีกดีและไม่เบื่อนหน่ายในการเรียนการสอน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2523 : 151 – 157) ได้ศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนิสิตบัณฑิตศึกษาเข้าใหม่ในปีการศึกษา 2521 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเรียนการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่ต้องการความรู้ที่นำไปปฏิบัติได้หรือใช้งานได้พร้อม ๆ กับความรู้ที่เป็นความรู้ใหม่ทันสมัย ในด้านผู้สอนนิสิตต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน มีความรู้ในเนื้อหาและมีการเตรียมการสอนต่าง ๆ ดี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีนิสิตต้องการโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน ได้ฝึกปฏิบัติด้านต่าง ๆ และศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524 : 18) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า (1) องค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกัน ส่งผลสะท้อนไปยังสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนให้แตกต่างกัน (2) องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน ได้แก่ ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน รายได้ของครอบครัวของนักเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแตกต่างกัน (3) องค์ประกอบทางด้านโรงเรียน ได้แก่ ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่แตกต่างกัน

ประพัฒน์ จำปาไทย (2525 อ้างถึงใน สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2534 : 15 – 16) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนิสิต ต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาที่นิสิตพึงพอใจและต้องการสอดคล้องกัน มีดังนี้ คือ

1. ด้านเนื้อหาวิชา
 - 1.1 เน้นหนักไปในการนำไปใช้
 - 1.2 ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
 - 1.3 มีความลึกซึ้งในสาขาวิชา
 - 1.4 สอดคล้องตามสาขาวิชาที่เรียน
 - 1.5 สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทย
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.1 ศึกษาด้วยตนเองโดยมีอาจารย์แนะนำ
 - 2.2 อภิปรายเพื่อแก้ปัญหา
 - 2.3 นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนและร่วมในการเรียน
 - 2.4 บรรยายภาคทฤษฎี

- 2.5 นำทฤษฎีไปใช้แก้ปัญหา
- 2.6 มีการสอนหลายรูปแบบ
- 2.7 สอนทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ
- 3. ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน คือ ห้องสมุด
 - 3.1 เจ้าหน้าที่บริการด้วยความเต็มใจ มีมนุษยสัมพันธ์
 - 3.2 มีหนังสือ วารสาร จุลสารมากพอกับความต้องการ
 - 3.3 มีหนังสือใหม่ ๆ ทันสมัย
 - 3.4 อากาศถ่ายเทสะดวก เย็นสบาย
 - 3.5 มีหนังสือเพียงพอโดยเฉพาะที่เป็นภาษาไทย
 - 3.6 สภาพหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 4. ด้านอาจารย์ผู้สอน
 - 4.1 เป็นกันเองกับนิสิต
 - 4.2 มีความรู้สูงทั้งเนื้อหาและประสบการณ์
 - 4.3 ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต
 - 4.4 ยุติธรรม มีคุณธรรม
 - 4.5 ถ่ายทอดความรู้ดี

กรมวิชาการ (2528 : 119) ได้ศึกษาผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปและการบริหารหลักสูตร พบว่ามีการขาดแคลนครูบางสาขาวิชา การจัดการเรียนจะเป็นไปตามความพร้อมของโรงเรียน ด้านการเรียนการสอนโดยทั่วไปครูยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมและยังเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ เพราะมีอุปสรรคเรื่องงบประมาณ โรงเรียนมักไม่จัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในชั่วโมงสอนซ่อมเสริม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 47 – 48) ได้ทำการวิจัยเรื่องการกวดวิชากับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า วิชาการสอนของโรงเรียนกวดวิชาเมื่อให้นักเรียนที่เรียนกวดวิชาเปรียบเทียบกับโรงเรียนในระบบปรากฏว่า ร้อยละ 38.3 เห็นว่าการสอนของโรงเรียนกวดวิชาดีกว่าการสอนภายในโรงเรียน และร้อยละ 37.6 เห็นว่าการสอนของโรงเรียนกวดวิชาเหมือน ๆ กับการสอนภายในโรงเรียน ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้เรียนกวดวิชาให้เหตุผลว่าที่ไม่ได้เรียนกวดวิชาเพราะมีความรู้ความสามารถเพียงพอถึงร้อยละ 31.3 และการเรียนในโรงเรียนที่เรียนอยู่ก็เพียงพอแล้วร้อยละ 30.4 ในขณะที่นักเรียนที่

เรียนกวดวิชาบอกถึงสาเหตุของการสอบคัดเลือกเข้าไม่ได้ว่า เป็นเพราะการเรียนการสอนไม่ได้มาตรฐานร้อยละ 34.4 และนักเรียนที่ไม่ได้เรียนกวดวิชาบอกถึงสาเหตุที่สอบคัดเลือกไม่ได้ว่ามาจากการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานร้อยละ 29.9

สุนีย์ ช่างเจริญ (2527 อ้างถึงใน สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2534 : 28 - 29) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตศึกษาที่เข้าใหม่ในปีการศึกษา 2527 ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ด้านเนื้อหาวิชา นักศึกษามีความต้องการเรียงลำดับความสำคัญดังนี้
 - 1.1 เนื้อหาวิชาที่เป็นความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
 - 1.2 เนื้อหาวิชาที่เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของสังคมหรือประเทศ
 - 1.3 เนื้อหาวิชาที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน
 - 1.4 เนื้อหาวิชาที่เป็นความรู้ที่มีการวิจัยค้นคว้า สนับสนุน
 - 1.5 เนื้อหาวิชาที่เน้นทฤษฎี
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษามีความต้องการเรียงลำดับความสำคัญดังนี้
 - 2.1 ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี
 - 2.2 ต้องการอาจารย์ที่เตรียมการสอนอย่างดี
 - 2.3 มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน
 - 2.4 สนใจและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา
 - 2.5 จบปริญญาสูงสุดในวิชาแขนงนั้น ๆ
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความต้องการเรียงลำดับความสำคัญดังนี้
 - 3.1 ต้องการให้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือมีประสบการณ์ในสาขานั้น ๆ มาเล่าประสบการณ์
 - 3.2 ต้องการให้มีการพาไปดูงานหรือฝึกปฏิบัติต่าง ๆ
 - 3.3 ต้องการให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องเรียน
 - 3.4 ต้องการเน้นการบรรยายโดยครูผู้สอนมาก ๆ
 - 3.5 การค้นคว้าทำรายงานมาเสนอในห้องเรียน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 อ้างถึงใน สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2534 : 17) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประเด็นปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเรียนของนักศึกษา พบว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนที่ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนมีหลายประเด็น เช่น ขาดจุดมุ่งหมายของชีวิต มีปัญหาครอบครัว คือ พ่อแม่แยกทางกัน ค่านิยมทางศึกษา ปัญหาทางการเงิน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาทางบ้าน คือ ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน โดยปัญหาเหล่านี้จะนำมาซึ่งความคับข้องใจจนเป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่เรียนต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 116) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายต่อหัวสูงสุด ทั้งงบลงทุน งบดำเนินการ เงินบริจาค และเงินบำรุงการศึกษา ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีงบลงทุนต่อหัวและงบดำเนินการต่อหัวรองลงมา แต่มีอัตราส่วนต่ำกว่าโรงเรียนขนาดเล็กด้านประสิทธิภาพในการบริหารของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากทรัพยากรการศึกษาโดยเฉพาะวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยมากกว่า

จินตนา ดิษฐ์แย้ม (2533 อ้างถึงใน กรมวิชาการ , 2534 : 122) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร พบปัญหาคือ (1) โรงเรียนยังไม่ได้จัดวิชาเลือกตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยโรงเรียนกำหนดวิชาเลือกไว้ก่อนที่จะรับนักเรียนเข้าเรียน และครูเป็นผู้ที่แนะนำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาเลือกต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนเปิดสอน (2) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน แหล่งค้นคว้า ห้องสมุดทัศนศึกษามีไม่เพียงพอ

กรมวิชาการ (2534 : 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 9 ในด้านที่เกี่ยวกับนักเรียนพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนมากที่สุดคือ นักเรียนไม่สนใจต่อการเรียน ที่รองลงมาคือ นักเรียนเรียนโดยไม่มีเป้าหมายในอนาคต นักเรียนไม่ได้รับการส่งเสริมให้ค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด

สมพร ศิลป์สุวรรณ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษา คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ระดับการศึกษา คือ นักศึกษาปีที่ 1 และนักศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในเรื่องวิชาเรียนที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อน อาจารย์ผู้สอนสอนโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของนักศึกษา และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในเรื่องอาจารย์มีลำดับเนื้อหาวิชาที่สอนไม่ดีและไม่มีการเตรียมการสอนดีพอ ในเรื่องเกี่ยวกับการบริการให้ยืมหนังสือไม่สะดวก

สุนันทา นิยมศิลป์ (2537 : 67) ได้ทำการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถพื้นฐาน เจตคติ และเชาว์ปัญญา
2. องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ การศึกษา และความสัมพันธ์ในครอบครัว

3. องค์ประกอบด้านครู ได้แก่ ประสบการณ์ การสอน และวิธีสอน

4. องค์ประกอบด้านโรงเรียน ได้แก่ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู และขนาดโรงเรียน

วิกานดา แสนทวีสุข (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า สัดส่วนของนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมในระดับปานกลางและสูงมากกว่านักเรียนแผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นอกจากนี้ นักเรียนที่มีเพศต่างกันและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันจะมีรูปแบบการเรียนที่แตกต่างกัน

จอมใจ เมี้ยนรทา (2540 : 112) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ทักษะคตินักเรียนมีต่อวิชาเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 40) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับสภาพทางด้านคุณภาพการศึกษาของระบบการศึกษาไทย พบว่า คุณภาพในด้านหลักสูตรของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาพื้นฐานที่จำเป็นโดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศมีเวลาเรียนน้อยไป นอกจากนี้วิชาวิทยาศาสตร์ยังเป็นวิชาเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและเป็นวิชาบังคับเลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาบังคับเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนภาษาต่างประเทศเป็นวิชาเลือกเสรีทั้งหมด ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วต่างมีวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นวิชาบังคับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

ดำรง สี่หะวีรชาติ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริงและวัดผลประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงาน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และ (2) พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจากการวัดผลประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับมาก

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการเรียนรู้จากหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนใช้เวลาในการอ่านหนังสือด้วยตนเองใน 1 วัน ส่วนมากประมาณ $\frac{1}{2}$ - 1 ชม. (2) นักเรียนส่วนมาหาความรู้จากหนังสือโดยการปฏิบัติในระดับปานกลางและน้อย (3) นักเรียนส่วนมากเห็นด้วยกับการอ่านหนังสือ

งานวิจัยต่างประเทศ

จาร์รัช (Jarrach, 1983 อ้างถึงใน สุนันทา นิยมศิลป์, 2537 : 42) ได้ทำการวิจัยพบว่า กระบวนการทบทวนทักษะพื้นฐานอย่างพิศดารสนองตอบต่อการเพิ่มขึ้นของคะแนนนักเรียน ฉะนั้นการจัดสอนซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ราซิกิน (Razikin, 1986 อ้างถึงใน ประสิทธิ์ บัวแย้ม, 2540 : 25) ได้ทำการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 5 มิติ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านโรงเรียน
2. บุคลิกภาพของนักเรียน
3. ภูมิหลังทางบ้าน
4. อิทธิพลจากสังคม
5. กิจกรรมนอกหลักสูตร

นอกจากนี้ยังพบว่า ยิ่งนักเรียนใช้ห้องสมุดมากเท่าใดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็มากขึ้นเท่านั้น

เมลโลนี (Melone, 1987 : 60 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลำดับพัฒนาการทางสติปัญญาและรูปแบบการเรียนของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ระดับสติปัญญาและรูปแบบการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กันแต่พบว่ามีแตกต่างในรูปแบบการเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ลี (Lee, 1995 อ้างถึงใน จอมใจ เมียนรทา, 2540 : 76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ในเนื้อหาวิชา การจัดการชั้นเรียน และวิธีการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของครูในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ครูมีข้อจำกัดในด้านความรู้ในเนื้อหา วิชาด้านการจัดชั้นเรียน ครูจะเป็นศูนย์กลางการสอนมากกว่าจะให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

บทที่ 3

กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษานี้ สามารถสรุปนำมาเป็นกรอบแนวคิด นิยามปฏิบัติการที่ใช้ในการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การทดสอบแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

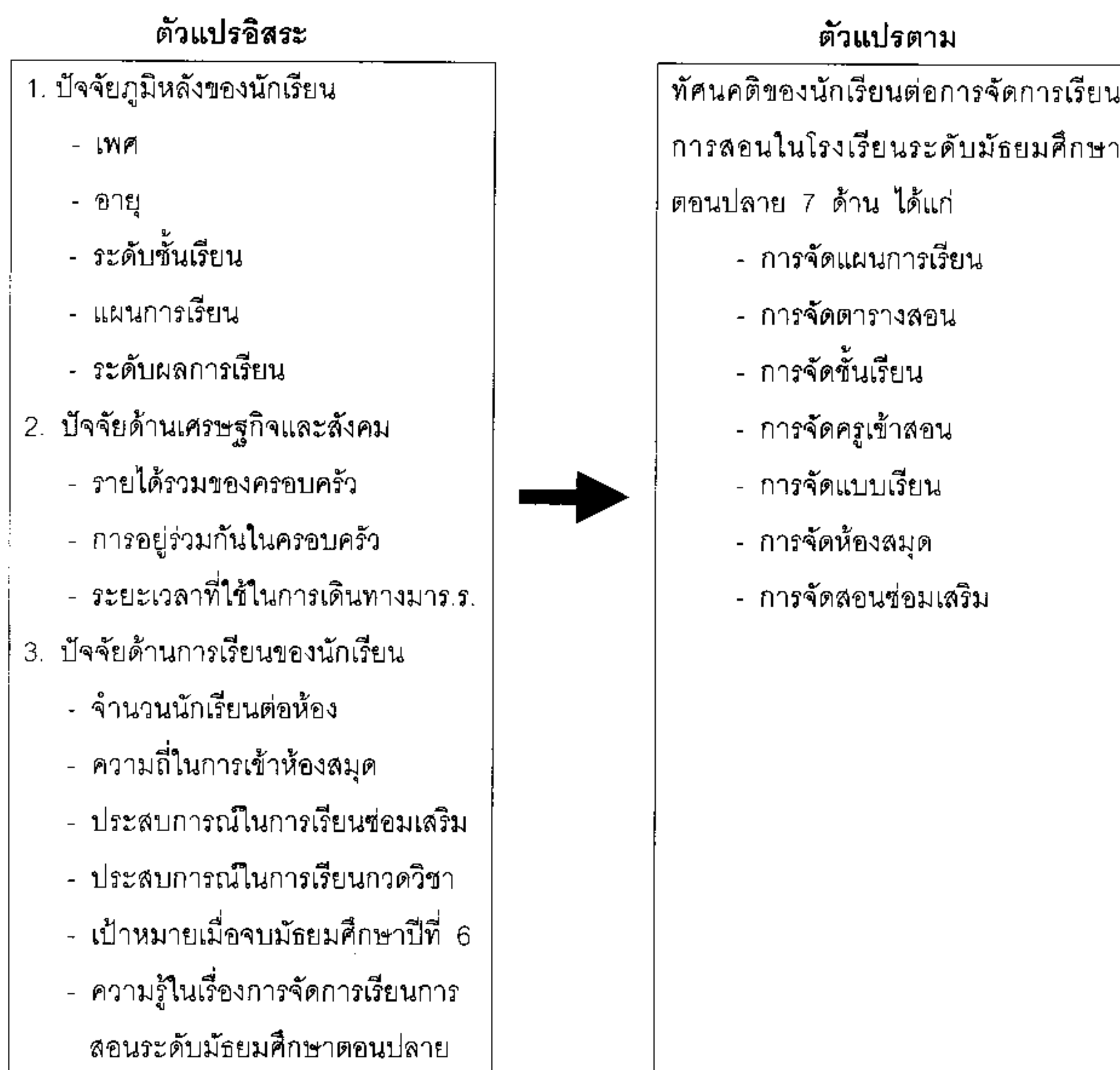
3.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้านได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภูมิหลังของนักเรียน
 - เพศ
 - อายุ
 - ระดับชั้นเรียน
 - แผนการเรียน
 - ระดับผลการเรียน
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน
 - รายได้รวมของครอบครัว
 - การอยู่ร่วมกันในครอบครัว
 - ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน
3. ปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน
 - จำนวนนักเรียนต่อห้อง
 - ความถี่ในการเข้าห้องสมุด
 - ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม
 - ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา

- เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6
- ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 7 ด้าน ได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดสอนซ่อมเสริม

จากตัวแปรดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนแผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย
ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 นิยามปฏิบัติการในการวิจัย

ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น หรือการแสดงออกซึ่งความรู้สึก ความเข้าใจของบุคคล ซึ่งมีแนวโน้มในการที่จะสนองตอบต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ใด ๆ โดยแนวความคิดนั้น ๆ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ และ/หรือประสบการณ์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวความคิดและความรู้สึกดังกล่าวเป็นไปได้ในการที่จะชอบ – ไม่ชอบ เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย อันมีแนวโน้มที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่องานนั้น ในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มุ่งจะศึกษาทัศนคติของนักเรียนในด้านความรู้สึก ซึ่งได้มาจากการรับรู้และรับประสบการณ์โดยตรงของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้มีการเรียนการสอนซึ่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญมาก 7 ด้าน คือ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดสอนซ่อมเสริม

ทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยแยกเป็น 5 ระดับได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งแยกเป็น 7 ด้าน คือ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดสอนซ่อมเสริม

การจัดแผนการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดแผนการเรียนที่มีการกำหนดรายวิชาต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 2 แผนหลัก คือ (1) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ (2) แผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร และคำนึงถึงผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการ

การจัดตารางสอน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดตารางสอนที่มีการผสมผสานระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ (1) เวลา (2) หลักสูตร (3) รายวิชา (4) ครู (5) ผู้เรียน และ (6) ห้องเรียน ได้อย่างเหมาะสมโดยการกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนสัมพันธ์กับเวลาและหลักสูตร ซึ่งต้องบรรจุวิชาและเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ และต้องให้สมดุลกันตลอดสัปดาห์

การจัดชั้นเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดชั้นเรียนที่จัดนักเรียนในแต่ละชั้น โดยแต่ละโรงเรียนอาจแบ่งวิธีการจัดชั้นเรียนออกเป็น 3 แบบ คือ (1) จัดแบบตามความสามารถ คือ เรียนดีอยู่ห้องเดียวกัน (2) จัดแบบคละ คือ เรียนตามบัญชีคนเก่งไม่เก่งอยู่ห้องเดียวกัน และ(3) จัดแบบเอกัตภาพ คือ จัดชั้นเรียนพิเศษช่วยเหลือเด็กที่มีลักษณะไม่เหมือนกับเด็กปกติ เช่น บกพร่องทางร่างกาย ฉลาดพิเศษ สนใจพิเศษบางเรื่อง

การจัดครูเข้าสอน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดครูเข้าสอนในแต่ละวิชา โดยที่ครูผู้สอนต้องเหมาะสมตรงกับความรู้ ความสามารถในแต่ละวิชาและระดับชั้น

การจัดแบบเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดแบบเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้และแบบเรียนนั้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์รวมทั้งเป็นแบบเรียนที่เหมาะสมกับแต่ละวิชาและระดับชั้น

การจัดห้องสมุด หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดห้องสมุด ที่มีการจัดให้เหมาะสมและตรงตามหน้าที่ของห้องสมุดใน 5 ด้านดังนี้ (1) จัดเลือกและซื้อหาหนังสือประจำห้องสมุด (2) จัดเตรียมหนังสือขึ้นชั้นให้ยืม (3) จัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ (4) จัดทำระเบียบการใช้ห้องสมุด และ(5) จัดบริการที่ดีที่สุด

การจัดสอนซ่อมเสริม หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดสอนซ่อมเสริม ซึ่งเป็นการสอนพิเศษนอกเหนือจากการสอนปกติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน เช่น นักเรียนที่เรียนซ้ำสามารถเรียนทันเพื่อน นักเรียนที่เรียนไม่เข้าใจสามารถเรียนได้เข้าใจยิ่งขึ้น และ(2) เพิ่มสมรรถภาพของนักเรียน เช่น ช่วยให้นักเรียนที่เรียนเก่งสามารถเสริมความรู้ได้เพิ่มมากขึ้น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานครที่ถูกคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

ระดับชั้นเรียน หมายถึง ระดับชั้นเรียนในปัจจุบันของนักเรียน

แผนการเรียน หมายถึง แผนการเรียน 2 แผนหลักที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเลือกเรียน ได้แก่ (1) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สายวิทย์) และ (2) แผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สายศิลป์)

ระดับผลการเรียน หมายถึง คะแนนผลการเรียนที่นักเรียนได้รับในปีการศึกษาที่ผ่านมา

รายได้รวมของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมของทั้งบิดาและมารดาเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งแสดงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียน

การอยู่ร่วมกันในครอบครัว หมายถึง ในปัจจุบันนี้นักเรียนได้อาศัยอยู่รวมกันกับครอบครัวอย่างไร อยู่กับใคร โดยผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้ (1) อยู่กับบิดาและมารดา (2) อยู่กับบิดาหรือมารดา (3) อยู่กับผู้อื่น

ระยะเวลาที่ใช้เดินทางมาโรงเรียน หมายถึง เวลาที่นักเรียนใช้ในการเดินทางอาจจะจากบ้านมาโรงเรียน หรือจากโรงเรียนกลับบ้านก็ได้โดยเฉลี่ย เพื่อพิจารณาว่าบ้านอยู่ใกล้หรือไกลโรงเรียนและการเดินทางก่อให้เกิดอุปสรรคหรือไม่

จำนวนนักเรียนต่อห้อง หมายถึง ในห้องเรียนที่นักเรียนเรียนอยู่มีจำนวนนักเรียนทั้งหมดกี่คน เพื่อพิจารณาอัตราส่วนนักเรียนที่เหมาะสมต่อหนึ่งห้องเรียน

ความถี่ในการเข้าห้องสมุด หมายถึง จำนวนครั้งที่นักเรียนเข้าห้องสมุดในภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ เพื่อพิจารณาความถี่ในการเข้าห้องสมุด ซึ่งแสดงถึงความขยันของนักเรียน และความบ่อยครั้งของการใช้บริการด้านนี้

ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม หมายถึง นักเรียนเคยได้รับการสอนซ่อมเสริมจากอาจารย์หรือไม่ ถ้าเคยเคยเรียนอย่างไร โดยผู้วิจัยกำหนดดังนี้ (1) ไม่เคยเรียน (2) เคยเรียน 1 วิชา และ(3) เคยเรียนมากกว่า 1 วิชา

ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา หมายถึง นักเรียนมีการเรียนกวดวิชาเพิ่มเติม นอกเหนือจากการเรียนการสอนภายในโรงเรียนตามสถาบันต่าง ๆ หรือไม่ โดยผู้วิจัยกำหนดดังนี้ (1) ไม่เรียน (2) เรียน 1 วิชา และ(3) เรียนมากกว่า 1 วิชา

เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง เป้าหมายที่นักเรียนกำหนดเอาไว้เมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการกำหนดหรือตั้งใจว่าจะทำอะไรต่อไป โดยผู้วิจัยกำหนดดังนี้ (1) ยังไม่ได้กำหนดเป้าหมาย (2) กำหนดเป้าหมายแล้วว่าจะศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา (3) กำหนดเป้าหมายแล้วว่าจะศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา (4) กำหนดเป้าหมายแล้วว่าจะออกไปประกอบอาชีพ

ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการจดจำและทำความเข้าใจ ในสิ่งที่เป็ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ โดยแบ่งออกเป็น (1) ความรู้ในด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ(2) ความรู้ในด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่นักเรียนจะได้รับ ซึ่งความรู้เหล่านี้อาจได้รับการถ่ายทอดมาจากครู หรือได้รับมาจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของนักเรียน

3.3 สมมติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย นำมาตั้งเป็นสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนเพศหญิงมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่านักเรียนเพศชาย (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่า การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดในแผนการเรียน ดังนั้นจึงคาดว่านักเรียนเพศหญิงน่าจะมี ความสนใจรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ในเรื่องต่าง ๆ ทางด้านการเรียนมากกว่าเพศชาย ซึ่งทำให้นักเรียนเพศหญิงย่อมมีโอกาที่จะได้รับประสบการณ์ที่มากกว่า ทำให้มีความรู้และความคิดอ่านที่ดีกว่าเพศชาย สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับ ปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดขึ้นในตัวบุคคลที่เกิดจากการได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง)

สมมติฐานที่ 2 อายุของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ อายุของนักเรียนมาก ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูง (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่า การที่นักเรียนมีอายุที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาที่จะได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้มีความรู้และความคิดอ่านแตกต่างกันได้ สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งในงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524 : 18) ได้ ผลการศึกษาที่ออกมาว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความสัมพันธ์กันในเรื่องของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา)

สมมติฐานที่ 3 ระดับชั้นเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ระดับชั้นเรียนของนักเรียนสูงทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูง (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่า การที่นักเรียนมีระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาที่จะได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้มีความรู้และความคิดอ่านที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งในงานวิจัยของ สมพร ศิลป์สุวรรณ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ผลการศึกษาระดับชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา)

สมมติฐานที่ 4 แผนการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่านักเรียนที่เรียนแผนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผู้ที่เรียนวิชาที่ต้องการการค้นคว้าวิจัยมากมีความขยันขันแข็ง การค้นคว้าและการเรียนมากนั้นย่อมมีโอกาที่จะได้รับประสบการณ์มากกว่า ทำให้มีความรู้ ความคิดอ่านที่ดีกว่านักเรียนที่เรียนแผนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับ ปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งในงานวิจัยของ กองวิจัยทางการศึกษา (2528 : 112 - 113) ได้ผลการศึกษาว่า นักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนที่เน้นวิทยาศาสตร์จะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่านักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์เพียงพื้นฐาน ซึ่งจะมีผลต่อระดับทัศนคติของนักเรียนได้)

สมมติฐานที่ 5 **ระดับผลการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**
 กล่าวคือ ผลการเรียนของนักเรียนสูง ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูง (เนื่องจากผลการเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่บอกถึงสติปัญญาของนักเรียนในการที่สามารถจดจำ หรือเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตลอดทั้งการวิเคราะห์และพิจารณาเพื่อให้แสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นเรื่องของการจัดการในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งความต้องการที่เกิดจากการวิเคราะห์ของนักเรียนย่อมที่จะแตกต่างกันไปตามสติปัญญา ดังนั้น ทัศนคติที่เกิดขึ้นในแต่ละตัวบุคคลย่อมมีโอกาสดังกล่าวแตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับที่ **จิตยา สุวรรณะชญ** (2520 : 603 - 604) อธิบายไว้ในเรื่องขององค์ประกอบของทัศนคติในส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component))

สมมติฐานที่ 6 **รายได้รวมของครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**
 กล่าวคือ รายได้รวมของครอบครัวของนักเรียนสูง ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูง (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันอาจจะมีการประกอบอาชีพแตกต่างกัน หรือการที่แต่ละครอบครัวมีรายได้ที่แตกต่างกันมีโอกาสดังกล่าวจะทำให้ค่านิยมในการใช้ชีวิตแตกต่างกัน สนใจในเรื่องที่แตกต่างกันและเป็นเหตุให้มีความรู้ที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งค่านิยมที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน ก็ส่งผลถึงตัวนักเรียนให้มีทัศนคติในเรื่องเดียวกันที่แตกต่างกันได้ ดังที่ **ฟอสเตอร์** (Foster, 1952 : 140) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่า ปัจจัยในเรื่องค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม อาจจะมีผลทำให้การมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและตัดสินใจที่จะนิยมไม่เหมือนกัน คนในแต่ละกลุ่มจึงอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งงานวิจัยของ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ** (2520 อ้างถึงในสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2527 : 8) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีด้วย)

สมมติฐานที่ 7 **การอยู่ร่วมกันในครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**
 กล่าวคือ นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดามีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง หรืออาศัยอยู่กับผู้อื่น (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ บิดามารดาสามารถอบรมเลี้ยงดู ให้ความรักดูแลเอาใจใส่บุตรได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้เด็กมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย

กายและจิตใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง หรืออาศัยอยู่กับผู้อื่น ซึ่งเด็กจะขาดการดูแลทำให้กลายเป็นเด็กมีปัญหา ดังนั้นนักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาที่มีความพร้อมกว่าย่อมมีโอกาสที่ได้รับประสบการณ์มากกว่า ทำให้มีความรู้ ความคิดอ่านที่ดีกว่า สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งผลงานวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 อ้างถึงใน สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2534 : 17) พบว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนที่ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน คือ ปัญหาครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่แยกทางกัน)

สมมติฐานที่ 8 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางมาโรงเรียนน้อย ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางมาโรงเรียนมาก (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่า การเดินทางเป็นอุปสรรคหนึ่งของการเรียน เพราะกรุงเทพมหานครมีปัญหาการจราจรติดขัดที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต ดังนั้นนักเรียนที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางมาโรงเรียนมาก แสดงว่า นักเรียนประสบปัญหาการจราจรติดขัดที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด กลัวมาโรงเรียนไม่ทัน อีกทั้งรถโดยสารที่มีผู้คนหนาแน่นและแออัด ไม่มีที่นั่ง กว่าที่จะถึงโรงเรียนก็เหนื่อยล้า หหมดแรง ไม่มีความสุขในการเรียน หรือนักเรียนบางคนตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว มีการตื่นเช้าออกจากบ้านเข้าเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าว แต่กลับไม่มีประสิทธิภาพในการเรียนเช่นเดียวกัน เพราะง่วงนอน ไม่มีสมาธิในการเรียน เป็นต้น ทำให้เด็กไม่ยอมมาโรงเรียน เบื่อหน่าย ไม่สนใจสิ่งแวดลอม เหล่านี้คือประสบการณ์ทางด้านลบ ทำให้นักเรียนมีความรู้และความคิดอ่านทางด้านลบได้ สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งผลงานวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 อ้างถึงใน สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2534 : 17) พบว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนที่ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน คือ ปัญหาทางบ้าน ได้แก่ ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียนไกลและใช้เวลามากในการเดินทาง)

สมมติฐานที่ 9 จำนวนนักเรียนต่อห้องของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่มีเพื่อนนักเรียนต่อห้องน้อย ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนนักเรียนต่อห้องมาก (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าจำนวนนักเรียนต่อห้องถ้ามากเกินไปจะทำให้นักเรียนรู้สึกอึดอัด คับแคบ เรียนได้ไม่เต็มที่เพราะจำนวนนักเรียนที่มากเกินไป ทำให้การสอนของครูขาดประสิทธิภาพไปด้วย เนื่องจากดูแลนักเรียนภายในห้องไม่ทั่วถึง และเมื่อนักเรียนเรียนได้ไม่เต็มที่ การได้รับความรู้ก็ขาดประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากครูน้อย และมีประสบการณ์ด้านลบจากชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้ และความคิดอ่านไม่ดีพอเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่มีจำนวนเพื่อนนักเรียนต่อห้องน้อย เพราะครูสามารถดูแลอย่างทั่วถึงและให้ความรู้ได้อย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กมีประสบการณ์ ความรู้และความคิดอ่านที่ดี สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งมีผลงานวิจัยของ วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา อีระกุล (2523 : 120) พบว่า ขนาดของผู้เรียนต่อห้องเรียนที่เหมาะสมเท่านั้น จึงจะทำให้สามารถเอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนได้)

สมมติฐานที่ 10 ความถี่ในการเข้าห้องสมุดของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าห้องสมุดมีความถี่สูง ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ค่อยเข้าห้องสมุด (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่านักเรียนที่เข้าห้องสมุดบ่อย ๆ คือนักเรียนที่มีความขยันเรียน ต้องการการค้นคว้าหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ การค้นคว้าและเรียนมาก ๆ คือโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์มากกว่า ทำให้มีความรู้และความคิดอ่านที่ดีกว่านักเรียนที่ไม่ค่อยเข้าห้องสมุด ค้นคว้าหาความรู้ และไม่ขยันเรียน ประกอบกับการจัดห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนั้นนักเรียนที่เข้าใช้บริการห้องสมุด ย่อมได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโดยตรง มีความรู้และความคิดอ่านในด้านนี้และโดยตรง สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งงานวิจัยของ ราซิกิน (Razikin, 1986 อ้างถึงใน ประสิทธิ์ บัวแย้ม, 2540 : 25) ศึกษาพบว่า ยิ่งนักเรียนใช้ห้องสมุดมากเท่าใด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น)

สมมติฐานที่ 11 ประสิทธิภาพในการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนซ่อมเสริมมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนซ่อมเสริม (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าในการสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนที่แก้ไขข้อบกพร่องและเพิ่มสมรรถภาพของนักเรียน ดังนั้นหากนักเรียนคนใดได้รับการสอนซ่อมเสริมจะมีการพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความรู้ และความคิดอ่านที่พัฒนาและดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนซ่อมเสริม สอดคล้องกับที่ จิตยา สุวรรณะชญ (2520 : 603 - 604) อธิบายไว้ในเรื่องขององค์ประกอบของทัศนคติในส่วนของสติและเหตุผล อีกทั้งผลงานวิจัยของ จาร์รัช (Jarrach, 1983 อ้างถึงใน สุนันทา นิยมศิลป์, 2537 : 42) ศึกษาพบว่า การจัดสอนซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน)

สมมติฐานที่ 12 ประสิทธิภาพในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่ไม่ได้เรียนกวดวิชามีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกวดวิชา (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่านักเรียนที่เรียนกวดวิชาคือ นักเรียนไม่มั่นใจในการศึกษาและการให้ความรู้ในโรงเรียน จึงออกไปแสวงหาความรู้จากภายนอก ซึ่งการเรียนกวดวิชานั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนทำข้อสอบได้ และนักเรียนได้เห็นผลดีนี้จากคะแนนสอบประจำภาคเรียน หรือการสอบเข้าเรียนต่อ ทำให้ประสบการณ์ที่ได้รับ ความรู้และความคิดอ่านแตกต่างกับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนกวดวิชาอย่างสิ้นเชิง สอดคล้องกับที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการที่ได้พบเห็น ได้คุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งผลงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 47 - 48) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนกวดวิชาให้ความเห็นว่าวิธีการสอนของโรงเรียนกวดวิชาดีกว่าวิธีการสอนภายในโรงเรียน ร้อยละ 38.3 ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนกวดวิชาให้ความเห็นว่าวิธีการสอนในโรงเรียนดีเพียงพอแล้ว ร้อยละ 30.4)

สมมติฐานที่ 13 เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่กำหนดเป้าหมายไว้แล้วเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้กำหนดเป้าหมายไว้เมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 (เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนที่มีเป้าหมายในชีวิตแตกต่างกัน มีโอกาสที่จะทำให้ค่านิยมในการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน สนใจในเรื่องที่แตกต่างกัน เป็นเหตุให้มีความรู้และความคิดอ่านที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการมีทัศนคติในเรื่องเดียวกันที่แตกต่างกันด้วย ดังที่ ฟอสเตอร์ (Foster, 1952 : 140) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่า ปัจจัยในเรื่องค่านิยมและการตัดสินใจ อาจจะมีผลทำให้การมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและตัดสินใจที่จะนิยามไม่เหมือนกัน คนในแต่ละกลุ่มจึงอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งผลงานวิจัยของ กรมวิชาการ (2534 : 11) พบว่า สิ่งที่มีปัญหาต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน คือ นักเรียนเรียนโดยไม่มีเป้าหมายในอนาคต)

สมมติฐานที่ 14 ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่มีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูง ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูง (เนื่องจากความรู้ก็คือส่วนที่บอกถึงสติปัญญาของนักเรียนในการที่จะสามารถจดจำ และทำความเข้าใจสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูมาสู่ตัวเอง ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ความรู้ของนักเรียนที่มีอยู่อาจได้รับการถ่ายทอดมาจากครู หรือได้รับมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมของนักเรียนแต่ละคนที่จะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละโอกาส ดังนั้น ทัศนคติที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลก็ย่อมมีโอกาสดังกล่าวแตกต่างกันไปด้วยดังที่ ทิตยา สุวรรณะชญ (2520 : 603 - 604) อธิบายไว้ในเรื่องขององค์ประกอบของทัศนคติในส่วนของสติและเหตุผล อีกทั้งผลงานวิจัยของ นิพนธ์ คันทะเสวี (2518 อ้างถึงใน สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2534 : 29) ก็ได้ผลการศึกษานับสนุนในตัวแปรนี้เช่นกัน)

3.4 วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการศึกษาต่อไป

3.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.5.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ซึ่งประกอบไปด้วย โรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 117 โรงเรียน

3.5.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้มาโดยสำรวจรายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียน จากเอกสารของกรมสามัญศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 (ใช้เอกสารอ้างอิงแทนจำนวนนักเรียนประจำปีการศึกษา 2543 เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้มีการเก็บข้อมูลในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 และจากการสอบถามไปยังกรมสามัญศึกษา พบว่าเอกสารสรุปจำนวนนักเรียนของปีการศึกษา 2543 จะจัดทำแล้วเสร็จภาคเรียนที่ 2 หรือปลายปีการศึกษา 2543 จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าสามารถนำตัวเลขของปีการศึกษา 2542 มาใช้อ้างอิงได้เนื่องจากในการรับนักเรียนแต่ละปี จะรับนักเรียนเพิ่มเติมเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้นซึ่งจำนวนที่รับนักเรียนไม่แตกต่างจากเดิม ทำให้สามารถใช้ตัวเลขของปีการศึกษา 2542 อ้างอิงแทนได้)

ในการสุ่มตัวอย่างได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling Technique) โดย

ขั้นที่ 1 ทำการแบ่งโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 117 โรงเรียน ออกเป็น 4 ขนาด โดยนำเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 499 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 – 2,499 คน
4. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน

ขึ้นไป

ปรากฏว่าในแต่ละขนาดมีจำนวนโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประเภท				รวม
	ร.ร. สห	ร.ร.สตรี	ร.ร.ชาย	ร.ร.ม.ต้น	
ขนาดเล็ก	1	-	-	2	3
ขนาดกลาง	19	-	4	2	25
ขนาดใหญ่	34	4	2	-	40
ขนาดใหญ่พิเศษ	35	7	5	1	48
รวม	89	11	11	5	116

หมายเหตุ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์ ยังไม่มีการเปิดทำการ

ขั้นที่ 2 ปรากฏว่า กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กในเขตกรุงเทพมหานครมีเพียงโรงเรียนเดียว คือ โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ที่เป็นโรงเรียนสหซึ่งประกอบไปด้วยนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ทางผู้วิจัยต้องการกลุ่มตัวอย่างที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสห เพราะต้องการศึกษาทัศนคติของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ดังนั้นในขั้นตอนที่ 2 คือการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากกลุ่มขนาดโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่มกลุ่มละ 2 โรงเรียน ฉะนั้นทางผู้วิจัยจึงไม่นำกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กมาพิจารณา ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ด้วยวิธีจับสลาก - รายชื่อโรงเรียนในแต่ละกลุ่มขนาดโรงเรียน กลุ่มละ 2 โรงเรียน จะได้โรงเรียนมาทั้งสิ้น 6 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ในการสุ่มตัวอย่างนักเรียนในแต่ละโรงเรียน จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการแยกกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 ชั้น คือ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอีกครั้ง คือแยกกลุ่มนักเรียนในแต่ละกลุ่มชั้นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนแผนการเรียนสายวิทย์และกลุ่มนักเรียนแผนการเรียนสายศิลป์ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยการจับสลากนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนที่แบ่งตามแผนการเรียนมาแผนการเรียนละ 10 คน สรุปจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นเรียนละ 20 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้ในแต่ละโรงเรียน 60 คน รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ดังนั้นจะได้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 360 คน ตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงรายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาด
ของโรงเรียน

ชื่อโรงเรียนและที่ตั้ง	ขนาดโรงเรียน	จำนวน นักเรียน (คน)			รวม (คน)
		ม. 4	ม. 5	ม. 6	
1. มัธยมวัดดาวคอง (เขตธนบุรี)	ขนาดกลาง	20	20	20	60
2. มหรรณพาราม (เขตตลิ่งชัน)	ขนาดกลาง	20	20	20	60
1. กุณนทรีรุทธารามวิทยา (เขตดินแดง)	ขนาดใหญ่	20	20	20	60
2. วัดอินทาราม (เขตธนบุรี)	ขนาดใหญ่	20	20	20	60
1. บดินทรเดชา 2 (เขตปทุมธานี)	ขนาดใหญ่ พิเศษ	20	20	20	60
2. ราชวินิตบางเขน (เขตบางเขน)	ขนาดใหญ่ พิเศษ	20	20	20	60
รวม		120	120	120	360

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยคำถามแบบเปิด และคำถามแบบปิด ลักษณะของแบบสอบถามมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1) ปัจจัยด้านภูมิหลังของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน และระดับผลการเรียน (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน ได้แก่ รายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน และ(3) ปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน ได้แก่ จำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา และเป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ความรู้ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 ข้อ (ข้อ 1 – ข้อ 4) และความรู้ด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน 6 ข้อ (ข้อ 5 – ข้อ 10) รวมจำนวน 10 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดของแบบทดสอบความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ลักษณะข้อคำถาม	ข้อความ ตอบถูก	ข้อความ ตอบผิด	จำนวนข้อ
1. ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	2,3, (2ข้อ)	1,4 (2ข้อ)	4
2. ด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน	5,6,9 (3ข้อ)	7,8,10 (3ข้อ)	6
รวม	5	5	10

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร 7 ด้าน คือ การจัดการแผนการเรียน จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 1, 11 และ 24) การจัดตารางสอน จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 2, 12, 19 และ 23) การจัดชั้นเรียน จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 3, 13 และ 16) การจัดครูเข้าสอน จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 4, 7 และ 15) การจัดแบบเรียน จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 5, 8, 14 และ 20) การจัดห้องสมุด จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 6, 9, 18 และ 21) และการจัดสอนซ่อมเสริม จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 10, 17 และ 22) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รวมจำนวน 24 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงรายละเอียดของแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ลักษณะข้อคำถามวัดทัศนคติ	ข้อความเชิงบวก		ข้อความเชิงลบ		จำนวนข้อ
1. ด้านการจัดแผนการเรียน	1	(1 ข้อ)	11 , 24	(2 ข้อ)	3
2. ด้านการจัดตารางสอน	2	(1 ข้อ)	12 , 19 , 23	(3 ข้อ)	4
3. ด้านการจัดชั้นเรียน	3	(1 ข้อ)	13 , 16	(2 ข้อ)	3
4. ด้านการจัดครูเข้าสอน	4	(1 ข้อ)	7 , 15	(2 ข้อ)	3
5. ด้านการจัดแบบเรียน	5 , 14	(2 ข้อ)	8 , 20	(2 ข้อ)	4
6. ด้านการจัดห้องสมุด	6 , 18	(2 ข้อ)	9 , 21	(2 ข้อ)	4
7. ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม	-		10 , 17 , 22	(3 ข้อ)	3
รวม	8		16		24

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน จำนวน 14 ข้อ

3.6.1 การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. การกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามในการวัดทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้ครอบคลุมเนื้อหาในการแสดงถึงความรู้สึกของนักเรียน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดสอนซ่อมเสริม
4. เมื่อสร้างแบบสอบถามนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วจะนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านที่ศึกษานี้ ได้ตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องของการใช้ภาษา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ตลอดจนวิจารณ์ เสนอแนะ และให้แนวทางในการแก้ไข แล้วจึงนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ในครั้งนี้นัก่อนที่จะได้นำไปทดลองใช้ต่อไป

3.6.2 การกำหนดค่าและเกณฑ์การวัดตัวแปร

1. ตัวแปรระดับผลการเรียน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับผลการเรียนของนักเรียนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้คะแนนผลการเรียน เป็นตัวกำหนดดังนี้

คะแนนผลการเรียนอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.59	คะแนน จัดว่ามีระดับผลการเรียนต่ำ
คะแนนผลการเรียนอยู่ระหว่าง 1.60 – 2.19	คะแนน จัดว่ามีระดับผลการเรียนค่อนข้างต่ำ
คะแนนผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.20 – 2.79	คะแนน จัดว่ามีระดับผลการเรียนปานกลาง
คะแนนผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.80 – 3.39	คะแนน จัดว่ามีระดับผลการเรียนค่อนข้างสูง
คะแนนผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.40 – 4.00	คะแนน จัดว่ามีระดับผลการเรียนสูง

2. ตัวแปรรายได้รวมของครอบครัว

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดรายได้รวมของครอบครัวของนักเรียนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้รายได้รวมของครอบครัว เป็นตัวกำหนดดังนี้

รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท	จัดว่ามีรายได้เฉลี่ยต่ำ
รายได้ 5,000 – 10,000 บาท	จัดว่ามีรายได้เฉลี่ยค่อนข้างต่ำ
รายได้ 10,001 – 15,000 บาท	จัดว่ามีรายได้เฉลี่ยปานกลาง
รายได้ 15,001 – 20,000 บาท	จัดว่ามีรายได้เฉลี่ยค่อนข้างสูง
รายได้ สูงกว่า 20,000 บาท	จัดว่ามีรายได้เฉลี่ยสูง

3. ตัวแปรระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง เป็นตัวกำหนดดังนี้

ใช้เวลาน้อยกว่า 16 นาที	จัดว่าเวลาที่ใช้ในการเดินทางต่ำ
ใช้เวลา 16 – 30 นาที	จัดว่าเวลาที่ใช้ในการเดินทางค่อนข้างต่ำ
ใช้เวลา 31 – 45 นาที	จัดว่าเวลาที่ใช้ในการเดินทางปานกลาง
ใช้เวลา 46 – 60 นาที	จัดว่าเวลาที่ใช้ในการเดินทางค่อนข้างสูง
ใช้เวลามากกว่า 60 นาที	จัดว่าเวลาที่ใช้ในการเดินทางสูง

4. ตัวแปรจำนวนนักเรียนต่อห้อง

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดจำนวนนักเรียนต่อจำนวนห้อง ของนักเรียนออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2542 ของกรมสามัญศึกษาเป็นตัวอ้างอิง ซึ่งแบ่งเกณฑ์ได้ดังนี้

จำนวนนักเรียน น้อยกว่า 35 คน/ห้อง	จัดว่ามีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องต่ำเกินไป
จำนวนนักเรียน 35 – 40 คน/ห้อง	จัดว่ามีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเหมาะสม
จำนวนนักเรียน มากกว่า 40 คน/ห้อง	จัดว่ามีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องสูงเกินไป

5. ตัวแปรความถี่ในการเข้าห้องสมุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดความถี่ในการเข้าห้องสมุดของนักเรียนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้จำนวนครั้งในการเข้าห้องสมุดของนักเรียน เป็นตัวกำหนดดังนี้

ทุกวัน	จัดว่ามีความถี่ในการเข้าห้องสมุดสูง
2 – 3 ครั้ง/สัปดาห์	จัดว่ามีความถี่ในการเข้าห้องสมุดค่อนข้างสูง
1 ครั้ง/สัปดาห์	จัดว่ามีความถี่ในการเข้าห้องสมุดปานกลาง
2 - 3 ครั้ง/เดือน	จัดว่ามีความถี่ในการเข้าห้องสมุดค่อนข้างต่ำ
1 ครั้ง/เดือน	จัดว่ามีความถี่ในการเข้าห้องสมุดต่ำ

6. ตัวแปรความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบความรู้ จำนวน 10 ข้อ เพื่อทดสอบความรู้ของนักเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย ถูก (/) หรือผิด (X) หน้าข้อความที่เป็นการทดสอบความรู้ โดยการกำหนดค่าและการให้คะแนน ดังนี้ ถ้าเป็นคำถามตอบถูก

ตอบเครื่องหมาย /	คือ มีความรู้ถูกต้อง	ได้ 1 คะแนน
ตอบเครื่องหมาย X	คือ มีความรู้ไม่ถูกต้อง	ได้ 0 คะแนน

ถ้าเป็นคำถามตอบผิด

ตอบเครื่องหมาย /	คือ มีความรู้ไม่ถูกต้อง	ได้ 0 คะแนน
ตอบเครื่องหมาย X	คือ มีความรู้ถูกต้อง	ได้ 1 คะแนน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนความรู้ของนักเรียน ในเรื่องการจัดกรเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไว้ 3 กลุ่ม คือ

ได้คะแนน น้อยกว่า 4 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้น้อย
ได้คะแนน 4 – 7 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้ปานกลาง
ได้คะแนน 8 – 10 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้มาก

ดังนั้น เมื่อนำมาจัดแบ่งเป็นระดับความรู้ จะสามารถจัดระดับความรู้ได้ดังนี้		
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 3.33 คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.34 – 6.66 คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 6.67 – 10.00 คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้มาก

ในการพิจารณาความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละด้าน ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนความรู้ของนักเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละด้านดังนี้

6.1 ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนความรู้ในด้านนี้ได้ดังนี้ คือ

ได้คะแนน น้อยกว่า 2 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้น้อย
ได้คะแนน 2 – 3 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้ปานกลาง
ได้คะแนน 4 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้มาก

ดังนั้น เมื่อนำมาจัดแบ่งเป็นระดับความรู้ จะสามารถจัดระดับความรู้ได้ดังนี้		
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 1.33 คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.34 – 2.66 คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.67 – 4.00 คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้มาก

6.2 ด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนความรู้ในด้านนี้ได้ดังนี้ คือ

ได้คะแนน น้อยกว่า 3 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้น้อย
ได้คะแนน 3 – 4 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้ปานกลาง
ได้คะแนน 5 – 6 คะแนน	หมายความว่า	มีความรู้มาก

ดังนั้น เมื่อนำมาจัดแบ่งเป็นระดับความรู้ จะสามารถจัดระดับความรู้ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0.00 – 2.00	คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.01 – 4.00	คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.01 – 6.00	คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้มาก

และสำหรับเกณฑ์การวัดระดับความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นรายข้อคำถาม จะวัดได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความรู้ที่ได้จาก การให้ค่าน้ำหนักคะแนนดังกล่าวอยู่ที่ 0 – 1 โดยผู้วิจัยได้จากการวัดระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0.00 – 0.33	คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0.34 – 0.66	คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0.67 – 1.00	คะแนน	จัดได้ว่า	มีระดับความรู้มาก

7. ตัวแปรทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ในการวัดทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม โดยให้นักเรียนเลือกคำตอบเพียงตัวเลือกเดียวตามความรู้สึก และความเชื่อของตัวเองที่ตรงกับคำตอบในแบบสอบถามในแต่ละข้อ โดยทั้งนี้ได้กำหนดคำตอบให้เลือกตอบเป็น 5 ระดับ ดังนี้คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังนั้นในการกำหนดค่าและการให้คะแนนจะใช้เกณฑ์ดังนี้

ถ้าเป็นข้อความเชิงบวก (Positive Statement)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ การมีทัศนคติที่ดี	เทียบได้เท่ากับ 5 คะแนน
เห็นด้วย	คือ การมีทัศนคติค่อนข้างดี	เทียบได้เท่ากับ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	คือ การมีทัศนคติที่เป็นกลาง	เทียบได้เท่ากับ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	คือ การมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดี	เทียบได้เท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ การมีทัศนคติที่ไม่ดี	เทียบได้เท่ากับ 1 คะแนน

ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ (Negative Statement)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ การมีทัศนคติที่ไม่ดี	เทียบได้เท่ากับ 1 คะแนน
เห็นด้วย	คือ การมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดี	เทียบได้เท่ากับ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	คือ การมีทัศนคติที่เป็นกลาง	เทียบได้เท่ากับ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	คือ การมีทัศนคติที่ค่อนข้างดี	เทียบได้เท่ากับ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ การมีทัศนคติที่ดี	เทียบได้เท่ากับ 5 คะแนน

ดังนั้นเกณฑ์การวัดระดับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จะวัดได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับทัศนคติที่ได้จากการให้ค่าน้ำหนักของคะแนนดังกล่าว ซึ่งจะมีอยู่ระหว่าง 1 – 5 โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวัดระดับทัศนคติออกเป็น 5 ระดับ คือ

ได้คะแนน 1.00 – 1.79 คะแนน	หมายความว่า มีทัศนคติที่ไม่ดี
ได้คะแนน 1.80 – 2.59 คะแนน	หมายความว่า มีทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดี
ได้คะแนน 2.60 – 3.39 คะแนน	หมายความว่า มีทัศนคติที่ปานกลาง
ได้คะแนน 3.40 – 4.19 คะแนน	หมายความว่า มีทัศนคติที่ค่อนข้างดี
ได้คะแนน 4.20 – 5.00 คะแนน	หมายความว่า มีทัศนคติที่ดี

3.6.3 การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ศรีสุตา รุกเขต อาจารย์วิทยา ทิพย์มงคล และอาจารย์ประภาพร สดสวาท เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงตามทฤษฎี (Construct Validity) รวมทั้งการใช้ภาษา พร้อมทั้งขอความกรุณาให้ช่วยแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษา แล้วผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

จากแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (pre – test) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 – ม. 6) สังกัดโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดสอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน แบ่งเป็นนักเรียนสายวิทย์ 5 คน และนักเรียนสายศิลป์ 5 คน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน แบ่งเป็นนักเรียนสายวิทย์ 5 คน และนักเรียนสายศิลป์ 5 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน แบ่งเป็นนักเรียนสายวิทย์ 5 คน และนักเรียนสายศิลป์ 5 คน จากนั้นนำข้อความที่จะใช้วัดทัศนคติที่คัดเลือกมาได้มาหา

ค่าความเชื่อมั่น หรือความเที่ยงตรงของแบบวัดทัศนคติอีกครั้ง ด้วยการพิจารณาที่ค่า Alpha โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW ผู้วิจัยสามารถเลือกข้อความที่ใช้วัดทัศนคติที่ดีที่สุดมาใช้ในการสอบถามเพื่อวัดทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในครั้งนี้ได้ทั้งสิ้น 24 ข้อ โดยได้ค่า Alpha เท่ากับ 0.7992 ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีพอสมควรที่จะนำไปใช้จริงในการวัดทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง

3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากโรงเรียน โดยทำหนังสือจากคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์พร้อมขออนุญาตเข้าไปดำเนินการเก็บข้อมูล โดยกำหนดวันเวลา ที่จะเก็บข้อมูลให้ผู้ดำเนินการโรงเรียนได้ทราบ

3.7.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และขอร้องให้ครูเรียกนักเรียนมาแจกแบบสอบถามแบบบังเอิญ โดยมีการแจกแบบสอบถามพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ในการวิจัย อธิบายคำสั่ง วิธีการกรอกแบบสอบถาม และเนื้อหาของคำถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ

3.7.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนหลังจากกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามแล้วเสร็จและดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ก่อนที่นำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดหมวดหมู่และลงรหัส(Coding) เพื่อทำการประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Packages for the Social Science / for Windows) โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

3.8.1 ใช้สถิติพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ และใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.8.2 การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เป็นเครื่องมือในการทดสอบ

3.8.3 การวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์ายตัวแปรอิสระที่มีต่อทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ทักษะชีวิตของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน สำหรับการนำเสนอผลการวิจัยในบทนี้ จะแบ่งออกเป็น 6 ตอนด้วยกัน โดยจะนำเสนอในรูปของการอธิบายพรรณนาและเชิงวิเคราะห์ประกอบตาราง ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.3 ปัจจัยด้านการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผลการศึกษาคำตอบที่ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผลการศึกษาคำตอบความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มตัวอย่าง

4.4 ผลการศึกษาคำตอบทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.5 ผลการศึกษาคำตอบอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

4.6 การอภิปรายผล

4.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาในส่วนของปัจจัยด้านภูมิหลัง ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย ประมาณร้อยละ 10 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.1) ส่วนอายุของนักเรียนทั้งหมด (ยกเว้นรายเดียวที่มีอายุน้อยกว่านี้) จะอยู่ในช่วงอายุ 15 – 20 ปี โดยส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 15 – 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 84.4 (ตารางที่ 4.1) สำหรับระดับชั้นเรียนของนักเรียนเป็นผลมาจากการกำหนด ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างข้างต้น จะได้นักเรียนในชั้น ม.4 , ม.5 และ ม.6 มีจำนวนที่เท่า ๆ กัน คือ ชั้นละ 120 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.3

(ตารางที่ 4.1) และแผนการเรียนใช้หลักเดียวกันกับระดับชั้นเรียน คือ นักเรียนในแผนการเรียน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและแผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวนที่เท่า ๆ กัน คือ แผนการเรียนละ 180 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 (ตารางที่ 4.1) และในเรื่องของระดับผลการเรียน ปรากฏว่า มีคะแนนผลการเรียนอยู่ในช่วงระหว่าง 1.17 – 3.90 คะแนน และเมื่อจัดช่วงคะแนนผลการเรียนออกเป็น 5 ระดับ พบว่า ระดับผลการเรียนอยู่ในลักษณะ Normal Curve นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง คือมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 2.20 – 2.79 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และระดับค่อนข้างสูง และที่น้อยที่สุด คือ ปลายทั้งสองข้างของ Cruve คือ กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำและระดับสูง รายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน
แผนการเรียน และระดับผลการเรียน

(n = 360 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	159	44.2
หญิง	201	55.8
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 15	1	0.3
15 – 17	304	84.4
18 – 20	55	15.3
ระดับชั้นเรียน		
ม.4	120	33.3
ม.5	120	33.3
ม.6	120	33.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n = 360 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แผนการเรียน		
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	180	50.0
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	180	50.0
ระดับผลการเรียน (คะแนน)		
1.00 – 1.59 (ระดับต่ำ)	24	6.7
1.60 – 2.19 (ระดับค่อนข้างต่ำ)	97	26.9
2.20 – 2.79 (ระดับปานกลาง)	114	31.7
2.80 – 3.39 (ระดับค่อนข้างสูง)	89	24.7
3.40 – 4.00 (ระดับสูง)	36	10.0

นอกจากนี้ผลการศึกษาในส่วนของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้รวมต่อเดือนตั้งแต่ 2,000 – 100,000 บาท และเมื่อนำมาจัดช่วงของรายได้รวมก็จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ทุกระดับ คือ ตั้งแต่ต่ำกว่า 5,000 บาท ไปจนถึงสูงกว่า 20,000 บาท/เดือน โดยในแต่ละระดับมีการกระจายในจำนวนที่ใกล้เคียงกันทั้งหมด (ตารางที่ 4.2)

ส่วนในเรื่องการอยู่ร่วมกันในครอบครัวของนักเรียน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มของการอยู่ร่วมกันในครอบครัวของนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่อาศัยอยู่กับพ่อและแม่ กลุ่มที่อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ และกลุ่มที่อาศัยอยู่กับผู้อื่น ซึ่งผลปรากฏว่า นอกจากนักเรียนส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับพ่อและแม่แล้ว ยังมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ อีกประมาณร้อยละ 16.9 และที่อาศัยอยู่กับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 13.3 (ตารางที่ 4.2)

สำหรับระยะเวลาที่นักเรียนใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน พบว่า นักเรียนใช้เวลาในการเดินทางมาโรงเรียนอยู่ในช่วง 5 – 100 นาที จัดแบ่งออกตามลักษณะความใกล้ไกลโรงเรียนจากรยะเวลา โดยให้ใช้ระยะเวลาดำกว่าครึ่งชั่วโมง คือ ใกล้โรงเรียน และสูงกว่าครึ่งชั่วโมง คือ ไกลโรงเรียน พบว่า มีถึงร้อยละ 84.7 ที่นักเรียนบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน ขณะที่มียังร้อยละ 15.3 เท่านั้นที่บ้านอยู่ไกลโรงเรียน ตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามรายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน

(n = 360 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้รวมของครอบครัว (บาท)		
ต่ำกว่า 5,001	57	15.8
5,001 – 10,000	103	28.6
10,001 – 15,000	59	16.4
15,001 – 20,000	50	13.9
มากกว่า 20,000	91	25.3
การอยู่ร่วมกันในครอบครัว		
อาศัยอยู่กับพ่อและแม่	253	70.3
อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่	59	16.4
อาศัยอยู่กับผู้อื่น	48	13.3
ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน (นาที)		
น้อยกว่า 16	133	36.9
16 – 30	172	47.8
31 – 45	23	6.4
46 – 60	22	6.1
มากกว่า 60	10	2.8

และสำหรับปัจจัยสุดท้ายเป็นปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า จำนวนนักเรียนต่อห้องของกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 20 - 56 คน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มอ้างอิงตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมของกรมสามัญศึกษาปีการศึกษา พ.ศ. 2542 พบว่า ครึ่งหนึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องสูงเกินไป คิดเป็นร้อยละ 52.2 ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสมตรงตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญ คิดเป็นร้อยละ 24.7 และร้อยละ 23.1 ที่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องต่ำเกินไป (ตารางที่ 4.3)

ในส่วนของความถี่ในการเข้าห้องสมุดของนักเรียน พบว่า นักเรียนเกือบทั้งหมดจะเข้าห้องสมุดมีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่ไม่เคยเข้าห้องสมุดเลย และในจำนวนนักเรียนที่เข้าห้องสมุด พบว่า ที่อยู่ในระดับน่าพอใจ (คือ จะเข้าห้องสมุดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง) มีถึงร้อยละ 63.3 (ตารางที่ 4.3)

ส่วนการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนนั้น พบว่า มีทั้งที่เรียนเพียงวิชาเดียว เรียนมากกว่า 1 วิชา และไม่เคยเรียนเลย ดังนั้นจึงสามารถจัดกลุ่มออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ไม่เคยเรียน เคยเรียน 1 วิชา และเคยเรียนมากกว่า 1 วิชา ซึ่งผลปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนซ่อมเสริมเลย ประมาณ 2 ใน 3 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.9 มีเพียง 1 ใน 3 หรือคิดเป็นร้อยละ 33.1 เท่านั้น ที่เป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนซ่อมเสริม โดยแยกออกเป็นนักเรียนที่เคยเรียนซ่อมเสริม 1 วิชา ร้อยละ 16.9 และที่เคยเรียนซ่อมเสริมมากกว่า 1 วิชา ร้อยละ 16.2 (ตารางที่ 4.3) สำหรับการเรียนกวดวิชาของนักเรียนนั้นแบ่งเช่นเดียวกับการเรียนซ่อมเสริม พบว่า นักเรียนครึ่งหนึ่งที่ไม่ได้เรียนกวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 52.2 และที่เหลือร้อยละ 47.8 คือ กลุ่มนักเรียนที่เรียนกวดวิชา โดยแบ่งออกเป็นนักเรียนที่เรียนกวดวิชาเพียง 1 วิชา ร้อยละ 17.5 และนักเรียนที่เรียนกวดวิชามากกว่า 1 วิชา ร้อยละ 30.3 (ตารางที่ 4.3)

ในส่วนเป้าหมายของนักเรียนเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีหลากหลาย เช่น ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ออกไปประกอบอาชีพ หรือบางคนยังไม่ได้กำหนด จากผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่กำหนดเป้าหมายแน่นอนแล้วว่าจะศึกษาต่อ มีถึงร้อยละ 86.7 และกลุ่มนักเรียนที่กำหนดเป้าหมายแน่นอนแล้วเช่นกันว่าจะออกไปประกอบอาชีพ มีร้อยละ 1.9 ส่วนที่เหลือเป็นกลุ่มนักเรียนที่อยู่ระหว่างการตัดสินใจว่าจะศึกษาต่อหรือออกไปประกอบอาชีพ ร้อยละ 11.4 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามจำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา และเป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6

(n = 360 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนนักเรียนต่อห้อง (คน)		
น้อยกว่า 35	83	23.1
35 – 40	89	24.7
มากกว่า 40	188	52.2
ความถี่ในการเข้าห้องสมุด		
ทุกวัน	27	7.5
2 – 3 ครั้ง/สัปดาห์	126	35.0
1 ครั้ง/สัปดาห์	75	20.8
2 – 3 ครั้ง/เดือน	70	19.4
1 ครั้ง/เดือน	39	10.8
ไม่เคยเลย	9	2.5
ไม่แน่นอน	5	1.4
เมื่อต้องการข้อมูลทำรายงาน	5	1.4
ขึ้นอยู่กับความจำเป็น	4	1.1
การเรียนซ่อมเสริม		
ไม่เคยเรียน	241	66.9
เคยเรียน 1 วิชา	61	16.9
เคยเรียนมากกว่า 1 วิชา	58	16.2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

(n = 360 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเรียนกวดวิชา		
ไม่เรียน	188	52.2
เรียน 1 วิชา	63	17.5
เรียนมากกว่า 1 วิชา	109	30.3
เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6		
ยังไม่ได้กำหนดเป้าหมาย	41	11.4
กำหนดแล้ว ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	302	83.9
กำหนดแล้ว ศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา	10	2.8
กำหนดแล้ว ออกไปประกอบอาชีพ	7	1.9

4.2 ผลการศึกษาข้อมูลทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ในการสอบถามทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งจะแบ่งเนื้อหาในแบบสอบถามออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการจัดตารางสอน ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการจัดครูเข้าสอน ด้านการจัดแบบเรียน ด้านการจัดห้องสมุด และด้านการสอนซ่อมเสริม

จากผลการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ทัศนคติของนักเรียนเมื่อคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 3.20 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับทัศนคติที่ปานกลาง โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 คะแนน โดยได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 3.96 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2.25 คะแนน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ทัศนคติที่นักเรียนมีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอยู่ระหว่าง 2.60 – 3.39 คะแนน ซึ่งจัดได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาเป็นกลุ่ม

นักเรียนที่มีทัศนคติอยู่ในช่วง 3.40 – 4.19 คะแนน ซึ่งจัดเป็นทัศนคติที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 30.0 รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามช่วงคะแนนทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

(n = 360 คน)

คะแนนทัศนคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ระดับทัศนคติ
1.80 – 2.59 คะแนน	17	4.7	ค่อนข้างไม่ดี
2.60 – 3.39 คะแนน	235	65.3	ปานกลาง
3.40 – 4.19 คะแนน	108	30.0	ค่อนข้างดี
รวม	360	100.0	

หมายเหตุ

คะแนนสูงสุดเท่ากับ	3.96	คะแนน
คะแนนต่ำสุดเท่ากับ	2.25	คะแนน
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	3.20	คะแนน
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ	0.33	คะแนน

สำหรับคะแนนทัศนคติรวมทั้งหมดในแต่ละด้านของทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยที่จัดอยู่ในช่วงปานกลาง เท่ากับ 3.20 คะแนน และเมื่อพิจารณาถึงคะแนนรวมในแต่ละด้านทั้ง 7 ด้าน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับที่ปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงคะแนนทัศนคติเฉลี่ย และระดับทัศนคติ จำแนกตามด้านต่าง ๆ ของทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

(n = 360 คน)

ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	คะแนนทัศนคติเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
1. การจัดแผนการเรียน	3.19	ปานกลาง
2. การจัดตารางสอน	2.95	ปานกลาง
3. การจัดชั้นเรียน	3.22	ปานกลาง
4. การจัดครูเข้าสอน	3.24	ปานกลาง
5. การจัดแบบเรียน	3.36	ปานกลาง
6. การจัดห้องสมุด	3.35	ปานกลาง
7. การจัดสอนซ่อมเสริม	3.11	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.20	ปานกลาง

ในส่วนของการพิจารณาระดับทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในแต่ละด้านทั้ง 7 ด้าน ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

4.3.1 ด้านการจัดแผนการเรียน

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาระดับทัศนคติเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับทัศนคติกระจายกันออกไปโดยนักเรียนมีทัศนคติที่ดี ในข้อความรู้สึกที่ว่าตัวนักเรียนเองมีสิทธิเลือกแผนการเรียนตามความสนใจ ส่วนทัศนคติที่ปานกลาง เป็นข้อความรู้สึกในเรื่องของโรงเรียนไม่ได้จัดแผนการเรียนออกเป็น 2 แผนหลัก คือ (1) แผนวิทยาศาสตร์ และ(2) แผนคณิตศาสตร์ และสำหรับทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดี คือความรู้สึกในเรื่องของ วิชาเลือกเสรีที่ห้ามต้องการเลือกเรียนบางรายวิชาไม่มีเปิดสอน รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านการ
จัดแผนการเรียน

(n = 360 คน)

เรื่องที่ให้แสดงความรู้สึก	ทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ระดับ ทัศนคติ
	ที่ดี	ค่อนข้าง ดี	ปาน กลาง	ค่อนข้าง ไม่ดี	ไม่ดี		
1. ท่านมีสิทธิเลือกแผนการเรียนตามความสนใจ	208	103	22	21	6	4.35	ดี
11. วิชาเลือกเสรีที่ท่านต้องการเลือกเรียนบางรายวิชาไม่มีเปิดสอน	8	25	89	148	90	2.20	ค่อนข้าง ไม่ดี
24. โรงเรียนจัดแผนการเรียนออกเป็น 2 แผนหลัก คือ (1) แผนวิทยาศาสตร์ และ (2) แผนคณิตศาสตร์	64	88	58	88	62	3.01	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						3.19	ปานกลาง

4.3.2 ด้านการจัดตารางสอน

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาระดับทัศนคติเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับทัศนคติกระจายกันออกไปโดยนักเรียนมีทัศนคติที่ดี ในข้อความรู้สึกที่ว่า ในตารางสอนจะต้องกำหนดวิชาและเวลาเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ส่วนทัศนคติที่ปานกลาง เป็นข้อความรู้สึกในเรื่องที่ว่าในตารางสอนไม่ได้กำหนด

ช่วงเวลาไว้สำหรับร่วมทำกิจกรรมภายในโรงเรียน และสำหรับทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดี มี 2 ข้อ ความรู้สึก คือ (1) ข้อความรู้สึกที่เหลือในเรื่องที่ว่าเวลาพักของครูและนักเรียนไม่ตรงกันทำให้ยากต่อการเข้าพบอาจารย์ และ (2) ข้อความรู้สึกในเรื่องที่ว่าในการจัดตารางสอน มีบางวันที่นำเอาวิชาที่ยากซับซ้อนมาเรียนต่อกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านการจัดตารางสอน

(n = 360 คน)

เรื่องที่ให้แสดงความรู้สึก	ทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	ที่ดี	ค่อนข้างดี	ปานกลาง	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี		
2. ในตารางสอนจะต้องกำหนดวิชาและเวลาเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร	181	158	20	1	-	4.44	ดี
12. ในตารางสอนไม่ได้กำหนดช่วงเวลาไว้สำหรับร่วมทำกิจกรรมภายใน ร.ร.	21	71	100	99	69	2.66	ปานกลาง
19. ในการจัดตารางสอน มีบางวันที่นำเอาวิชาที่ยากซับซ้อนมาเรียนต่อกัน	22	41	59	128	110	2.27	ค่อนข้างไม่ดี
23. เวลาพักของครูและนักเรียนไม่ตรงกันทำให้ยากต่อการเข้าพบอาจารย์	14	51	84	137	74	2.43	ค่อนข้างไม่ดี
เฉลี่ยรวม						2.95	ปานกลาง

4.3.3 ด้านการจัดชั้นเรียน

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาระดับทัศนคติเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับทัศนคติกระจายกันออกไป โดยนักเรียนมีทัศนคติที่จัดได้ว่าค่อนข้างดี ในข้อความรู้สึกที่ว่าท่านจะไม่ปฏิเสธที่จะเรียนหนังสือห้องเดียวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เช่น อ่านช้า คิดเลขช้า ส่วนทัศนคติที่ปานกลางเป็นข้อความรู้สึกที่ว่าในห้องเรียนของท่านคัดเลือกนักเรียนโดยพิจารณาจากคะแนนสอบ และสำหรับทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดี คือข้อความรู้สึกที่ว่าสำหรับนักเรียนที่ฉลาดเป็นพิเศษ จะต้องกระจายไปอยู่ตามห้องเรียนต่าง ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้านการจัดชั้นเรียน

(n = 360 คน)

เรื่องที่ให้แสดงความรู้สึก	ทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	ที่ดี	ค่อนข้างดี	ปานกลาง	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี		
3. ในห้องเรียนของท่านคัดเลือกนักเรียนโดยพิจารณาจากคะแนนสอบ	39	114	119	69	19	3.24	ปานกลาง
13. สำหรับนักเรียนที่ฉลาดเป็นพิเศษ จะต้องกระจายไปอยู่ตามห้องเรียนต่างๆ	24	54	54	119	109	2.35	ค่อนข้างไม่ดี
16. ท่านจะไม่เรียนหนังสือห้องเดียวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เช่น อ่านช้า คิดเลขช้า	158	134	23	32	13	4.09	ค่อนข้างดี
เฉลี่ยรวม						3.22	ปานกลาง

4.3.4 ด้านการจัดครูเข้าสอน

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาระดับทัศนคติเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับทัศนคติกระจายกันออกไป โดยนักเรียนมีทัศนคติที่ดี ในข้อความรู้สึกที่ว่าครูที่สอน คือ บุคลากรที่มีความรู้ในสาขาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี ส่วนทัศนคติที่ปานกลางเป็นข้อความรู้สึกที่ว่าท่านไม่ต้องเรียนในช่วงเวลาที่อาจารย์ประจำวิชาไม่มาสอน และสำหรับทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดี คือ ข้อความรู้สึกที่ว่าบางรายวิชานักเรียนคิดว่า ครูที่สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอนไม่เพียงพอ รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านการจัดครูเข้าสอน

(n = 360 คน)

เรื่องที่ให้แสดงความรู้สึก	ทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	ที่ดี	ค่อนข้างดี	ปานกลาง	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี		
4. ครูที่สอน คือ บุคลากรที่มีความรู้ในสาขาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี	162	145	45	5	3	4.27	ดี
7. สำหรับบางรายวิชาท่านคิดว่าครูที่สอนมีประสบการณ์วิชาที่สอนไม่เพียงพอ	12	36	126	119	67	2.46	ค่อนข้างไม่ดี
15. ท่านไม่ต้องเรียนในช่วงเวลาที่อาจารย์ประจำวิชาไม่มาสอน	33	109	86	86	46	2.99	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						3.24	ปานกลาง

4.3.5 ด้านการจัดแบบเรียน

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาระดับทัศนคติเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับทัศนคติที่กระจายกันออกไป โดยนักเรียนมีระดับทัศนคติที่จัดได้ว่าค่อนข้างดี 2 ข้อ คือ (1) ในข้อความรู้สึกที่ว่าท่านมีการนำเอาความรู้ที่ได้จากเนื้อหาในแบบเรียนที่ท่านเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน และ (2) เป็นข้อความรู้สึกที่ว่าหนังสือแบบเรียนของท่านมีไว้เพื่อให้ท่านได้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนด ส่วนทัศนคติที่ปานกลาง เป็นข้อความรู้สึกที่ว่าคิดว่าเนื้อหาในแบบเรียนที่ท่านเรียนนั้น ยากเกินไปสำหรับระดับชั้นที่ท่านเรียนอยู่ และสำหรับทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดี คือ ข้อความรู้สึกที่ว่าเนื้อหาในแบบเรียนที่ท่านใช้เรียนมีขอบเขตจำกัด ไม่มีการเปลี่ยนแปลงให้ทันตามเหตุการณ์ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านการ
จัดแบบเรียน

(n = 360 คน)

เรื่องที่ให้แสดงความรู้สึก	ทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ระดับ ทัศนคติ
	ที่ดี	ค่อนข้างดี	ปานกลาง	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี		
5. หนังสือแบบเรียนของท่านมีไว้เพื่อให้ท่านได้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนด	59	191	79	28	3	3.76	ค่อนข้างดี
8. เนื้อหาในแบบเรียนที่ท่านใช้เรียนมีขอบเขตจำกัด ไม่มีการเปลี่ยนแปลงให้ทันตามเหตุการณ์	17	40	99	116	88	2.39	ค่อนข้างไม่ดี
14. ท่านมีการนำเอาความรู้ที่ได้จากเนื้อหาในแบบเรียนที่ท่านเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	98	201	51	8	2	4.07	ค่อนข้างดี
20. ท่านคิดว่า เนื้อหาในแบบเรียนที่ท่านเรียนนั้นยากเกินไปสำหรับระดับชั้นที่ท่านเรียนอยู่	35	108	141	50	26	3.21	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						3.36	ปานกลาง

4.3.6 ด้านการจัดห้องสมุด

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาระดับทัศนคติเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับทัศนคติ 2 ระดับเท่านั้น คือ นักเรียนมีทัศนคติที่ดี 2 ข้อคำถาม ได้แก่ (1) ข้อความรู้สึกรู้ว่าห้องสมุด คือ สถานที่ที่ท่านใช้ในการหาความรู้เพิ่มเติม และ (2) ข้อความรู้สึกรู้ว่าเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เช่น หาหนังสือไม่เจอ ท่านจะขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการค้นคว้า อีกระดับหนึ่ง คือ นักเรียนมีทัศนคติที่จัดว่าค่อนข้างไม่ดี 2 ข้อคำถามเช่นกัน คือ (1) ข้อความรู้สึกรู้ว่าท่านรู้สึกว่าการให้ยืม/คืนหนังสือในห้องสมุดน่าจะมีควมรวดเร็วกว่านี้ และ (2) ข้อความรู้สึกรู้ว่าปริมาณหนังสือในห้องสมุดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามีไม่เพียงพอสำหรับท่าน รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านการจัดห้องสมุด

(n = 360 คน)

เรื่องที่ให้แสดงความรู้สึก	ทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	ที่ดี	ค่อนข้างดี	ปานกลาง	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี		
6. ห้องสมุด คือ สถานที่ที่ท่านใช้ในการหาความรู้เพิ่มเติม	226	126	4	-	4	4.58	ดี
9. ท่านรู้สึกว่าการให้บริการให้ยืม/คืนหนังสือในห้องสมุดน่าจะมีความรวดเร็วกว่านี้	10	37	90	143	80	2.32	ค่อนข้างไม่ดี
18. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เช่น หาหนังสือไม่เจอ ท่านจะขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการค้นคว้า	169	136	35	15	5	4.25	ดี
21. ปริมาณหนังสือในห้องสมุดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามีไม่เพียงพอสำหรับท่าน	13	43	73	117	114	2.23	ค่อนข้างไม่ดี
เฉลี่ยรวม						3.35	ปานกลาง

4.3.7 ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาระดับทัศนคติเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับทัศนคติกระจายกันออกไป โดยนักเรียนมีทัศนคติที่จัดได้ว่าค่อนข้างดี ในข้อความรู้สึกที่ว่าครูไม่จำเป็นจะต้องสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนหนังสือเก่งอยู่แล้ว ส่วนทัศนคติที่ปานกลาง เป็นข้อความรู้สึกที่ว่าหากท่านต้องเรียนซ่อมเสริมแสดงว่าตัวท่านเองเรียนหนังสือไม่เก่ง และสำหรับทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดี คือ ข้อความรู้สึกที่ว่าในชั่วโมงเรียนซ่อมเสริมของท่านท่านได้นำไปเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เรียนไม่ทัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้านการจัดสอน
ซ่อมเสริม

(n = 360 คน)

เรื่องที่ให้แสดงความรู้สึก	ทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ระดับ ทัศนคติ
	ที่ดี	ค่อนข้างดี	ปานกลาง	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี		
10. หากท่านต้องเรียนซ่อมเสริมแสดงว่าตัวท่านเองเรียนหนังสือไม่เก่ง	42	129	77	79	33	3.19	ปานกลาง
17. ในช่วงเวลาเรียนซ่อมเสริมของท่านท่านได้นำไปเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เรียนไม่ทัน	24	17	118	138	63	2.45	ค่อนข้างไม่ดี
22. ครูไม่จำเป็นจะต้องสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนหนังสือเก่งอยู่แล้ว	84	150	73	36	17	3.69	ค่อนข้างดี
เฉลี่ยรวม						3.11	ปานกลาง

4.3 ผลการศึกษาความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการทดสอบความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะแบ่งเนื้อหาในแบบทดสอบออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน

จากผลการศึกษา พบว่า คะแนนความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.48 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับความรู้อย่างมาก โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.24 คะแนน โดยได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีคะแนนความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระหว่าง 8 – 10 คะแนน ซึ่งอยู่ในกลุ่มความรู้อย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 81.4 และพบว่าไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนความรู้ในกลุ่มความรู้น้อยเลย รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวน ร้อยละ และกลุ่มความรู้ของนักเรียน จำแนกตามคะแนนความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(n = 360 คน)

คะแนนความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ	กลุ่มความรู้
น้อยกว่า 4 คะแนน	-	-	น้อย
4 – 7 คะแนน	67	18.6	ปานกลาง
8 – 10 คะแนน	293	81.4	มาก
รวม	360	100.0	

หมายเหตุ

คะแนนสูงสุด เท่ากับ 10 คะแนน

คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 4 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.49 คะแนน

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.24 คะแนน

สำหรับคะแนนความรู้รวมทั้งหมดในแต่ละด้านของความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงมากใกล้เคียงกับคะแนนเต็ม คือ 8.49 คะแนน และเมื่อพิจารณาถึงคะแนนรวมในแต่ละด้านที่ทำการทดสอบ พบว่านักเรียนมีความรู้ในด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและความรู้ในด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน อยู่ในระดับความรู้อย่างมากทั้ง 2 ด้าน โดยด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 คะแนนและด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.10 คะแนน รายละเอียดตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงคะแนนความรู้เฉลี่ยที่ได้ในแต่ละด้านของความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเต็ม

(n = 360 คน)

ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	คะแนนความรู้		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความรู้
หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	4.00	3.39	มาก
วิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน	6.00	5.10	มาก
รวม	10.00	8.49	มาก

ในการพิจารณาระดับความรู้ของนักเรียน แยกในแต่ละด้านของการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 2 ด้าน ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

4.2.1 ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 คะแนน และเมื่อพิจารณา รายข้อคำถาม ปรากฏว่า มี 3 ข้อคำถามอันได้แก่ (1) วิชาบังคับแกน คือ กลุ่มวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน (2) วิชาเลือกเสรี คือ กลุ่มวิชาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีสิทธิเลือกเรียนวิชาใดก็ได้ และ (3) วิชาฟิสิกส์ คือ วิชาที่ไม่ได้จัดอยู่ในแผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สายศิลป์) นักเรียนมีความรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับภาพรวมแต่จะมี 1 ข้อคำถามที่นักเรียนมีความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดไว้เพื่อให้นักเรียนใช้ในการ ศึกษาต่อเท่านั้น ซึ่งเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้อง เมื่อพิจารณาจากจำนวนนักเรียนที่ตอบคำถาม พบว่า มี คำตอบแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนนักเรียน ค่าเฉลี่ยของความรู้ และระดับความรู้ จำแนกตามความรู้ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(n = 360 คน)

ข้อคำถาม	ความรู้หลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			ระดับความรู้
	ไม่รู้	รู้	ค่าเฉลี่ย	
1. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดไว้เพื่อให้นักเรียนใช้ในการศึกษาต่อ เท่านั้น(ผิด)	156	204	0.57	ปานกลาง
2. วิชาบังคับแกน คือ กลุ่มวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน (ถูก)	4	356	0.99	มาก
3. วิชาเลือกเสรี คือ กลุ่มวิชาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีสิทธิเลือกเรียนวิชาใดก็ได้(ถูก)	48	312	0.87	มาก
4. วิชาฟิสิกส์ คือ วิชาที่อยู่ในแผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์(สายศิลป์) (ผิด)	13	347	0.96	มาก
เฉลี่ยรวม			3.39	มาก

4.2.2 ด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน

ผลการศึกษา เมื่อนำข้อมูลในด้านนี้มาพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.10 คะแนน และเมื่อพิจารณารายข้อคำถาม ปรากฏว่า ทุกข้อคำถามนักเรียนมีความรู้จัดอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น แต่ก็มีบางข้อคำถามที่ถึงแม้จัดอยู่ในระดับมาก แต่พบว่ามีจำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวสูงพอสมควร มีอยู่ 2 ข้อคำถาม คือ (1) ครูที่สอนในรายวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมีความถนัดและเป็นผู้ที่เรียนจบตามวิชาเอก – โท ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน และ (2) ครูประจำในรายวิชาต่าง ๆ ไม่จำเป็นจะต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนมากนัก แต่ที่สำคัญจะต้องเป็นกันเองและเข้ากับนักเรียนได้ดี รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนนักเรียน ค่าเฉลี่ยของความรู้ และระดับความรู้ จำแนกตามความรู้ที่ได้จากการทดสอบข้อคำถามในด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน

(n = 360 คน)

ข้อคำถาม	ความรู้วิธีการเรียนการสอน ในโรงเรียน			ระดับความรู้
	ไม่รู้	รู้	ค่าเฉลี่ย	
5. การจัดแผนการเรียน นักเรียนจะต้องมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของแต่ละบุคคล (ถูก)	30	330	0.92	มาก
6. ครูที่สอนในรายวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมีความถนัดและเป็นผู้ที่เรียนจบตามวิชาเอก – โท ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน (ถูก)	101	259	0.72	มาก
7. หนังสือในห้องสมุดต้องเป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาการที่เรียนเท่านั้น (ผิด)	17	343	0.95	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความรู้วิธีการเรียนการสอน ในโรงเรียน			ระดับความรู้
	ไม่รู้	รู้	ค่าเฉลี่ย	
8. ครูประจำในรายวิชาต่าง ๆ ไม่จำเป็นจะต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนมากนัก แต่ที่สำคัญจะต้องเป็นกันเองและเข้ากับนักเรียนได้ดี (ผิด)	96	264	0.73	มาก
9. ครูที่ดีจะต้องนำความคิดใหม่ ๆ ความเจริญก้าวหน้าและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับปรุงใช้ในการสอน (ถูก)	14	346	0.96	มาก
10. การเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ใช้เพียงหนังสือแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดก็เพียงพอเพราะได้กำหนดเนื้อหาไว้ครบถ้วนตามหลักสูตรแล้ว (ผิด)	67	293	0.82	มาก
เฉลี่ยรวม			5.10	มาก

4.4 ผลการศึกษาการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 14 ข้อ ดังนี้

1. เพศของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. อายุของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ระดับชั้นเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. แผนการเรียนนักเรียน มีความสัมพันธ์ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. ระดับผลการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. รายได้รวมของครอบครัวของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
7. การอยู่ร่วมกันในครอบครัวของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
8. ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
9. จำนวนนักเรียนต่อห้องของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
10. ความถี่ในการเข้าห้องสมุดของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
11. ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
12. ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชาของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

13. เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

14. ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 14 ข้อ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

4.4.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ไว้ 2 กลุ่มตัวแปร คือ

(1). กลุ่มตัวแปรอิสระ คือ กลุ่มข้อมูลทั่วไปและความรู้ของนักเรียน จำนวน 14 ตัวแปร ดังนี้

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับชั้นเรียน
- 4) แผนการเรียน
- 5) ระดับผลการเรียน
- 6) รายได้รวมของครอบครัว
- 7) การอยู่ร่วมกันในครอบครัว
- 8) ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน
- 9) จำนวนนักเรียนต่อห้อง
- 10) ความถี่ในการเข้าห้องสมุด
- 11) ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม
- 12) ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา
- 13) เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 14) ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปล

(2). กลุ่มตัวแปรตาม คือ ทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

4.4.2 การทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ สมมติฐานทั้ง 14 สมมติฐานเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัว จึงใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 14 ข้อ มีผลดังต่อไปนี้

การทดสอบสมมติฐานโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ทั้ง 14 สมมติฐาน เป็นการพิสูจน์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ระดับผลการเรียน รายได้รวมของครอบครัว ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับตัวแปรตามได้แก่ ทักษะการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการทดสอบได้ผลดังต่อไปนี้

ผลการทดสอบทางสถิติที่ระดับการมีนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับทักษะการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาในการเดินทางมาโรงเรียน และจำนวนนักเรียนต่อห้อง โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.1466 , -0.1138 และ -0.1120 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.17) ดังนั้นผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง 14 สมมติฐานสามารถให้ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 8 ยอมรับว่าระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทักษะการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานการวิจัยที่ 9 ยอมรับว่าจำนวนนักเรียนต่อห้องของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทักษะการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานการวิจัยที่ 14 ยอมรับว่าความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า p ของทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนกับตัวแปรเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ระดับผลการเรียน รายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(n = 360 คน)

	ATT	KNOW	SEX	AGE	EDUC	PROG	GRADE	INCOME	FAMILY	TIME	AMOUNT	FREQ	REPAIR	SPECIAL	GOAL
ATT	1.0000	.1466	.0441	.0479	.0912	.0157	.0190	-.0392	.0133	-.1138	-.1120	.0184	-.0534	.0176	.0257
	P=.	p=.005	p=.405	p=.365	p=.717	p=.767	p=.719	p=.459	p=.802	p=.031	p=.034	p=.728	p=.312	p=.740	p=.627
KNOW		1.0000	.0634	.0597	.1573	-.0785	.0852	.0337	.0484	.0022	-.0913	.0073	-.0477	.0348	.1659
		P=.	p=.230	p=.259	p=.003	p=.137	p=.106	p=.524	p=.360	p=.966	p=.083	p=.890	p=.367	p=.510	p=.002
SEX			1.0000	-.0483	.0206	.1287	.0672	-.0948	-.0227	-.0403	-.0590	.0560	-.1614	.0134	-.0061
			P=.	p=.361	p=.698	p=.015	p=.203	p=.072	p=.601	p=.446	p=.264	p=.289	p=.002	p=.800	p=.908
AGE				1.0000	.5036	-.0152	-.0799	-.0596	.1464	.0906	-.0722	-.1714	.0146	-.0791	.1397
				P=.	p=.000	p=.773	p=.130	p=.260	p=.005	p=.086	p=.172	p=.001	p=.783	p=.134	p=.008
EDUC					1.0000	.0000	-.0876	.1041	.0761	.0639	-.1332	-.1219	.0450	.0695	.0876
					P=.	p=1.000	p=.097	p=.048	p=.150	p=.226	p=.011	p=.021	p=.395	p=.188	p=.097
PROG						1.0000	-.1431	-.0174	-.0505	-.0058	.0578	.0096	-.0551	-.2553	-.0417
						P=.	p=.007	p=.742	p=.340	p=.913	p=.274	p=.856	p=.297	p=.000	p=.430
GRADE							1.0000	.0557	-.0067	-.0491	.0699	.0947	-.2361	.3407	.1412
							P=.	p=.292	p=.898	p=.353	p=.180	p=.073	p=.000	p=.000	p=.007
INCOME								1.0000	-.1218	-.0111	.2190	.0917	.0578	.2987	.0195
								P=.	p=.015	p=.834	p=.000	p=.082	p=.274	p=.000	p=.712
FAMILY									1.0000	-.0547	.0133	.0349	-.0216	-.0396	.1360
									P=.	p=.301	p=.802	p=.509	p=.683	p=.454	p=.010
TIME										1.0000	-.0337	.0222	.0372	-.1115	.1698
										P=.	p=.524	p=.675	p=.683	p=.034	p=.001
AMOUNT											1.0000	.0331	.0736	.1737	-.1389
											P=.	p=.531	p=.164	p=.001	p=.008
FREQ												1.0000	-.0862	.0265	.1044
												P=.	p=.102	p=.616	p=.048

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

(n = 360 คน)

	ATT	KNOW	SEX	AGE	EDUC	PROG	GRADE	INCOME	FAMILY	TIME	AMOUNT	FREQ	REPAIR	SPECIAL	GOAL
REPAIR													1.0000	-.0048	.0028
													P=.	p=.927	p=.221
SPECIAL														1.0000	.0221
														P=.	p=.676
GOAL															1.0000
															P=.

หมายเหตุ

ATT	แทน	ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
KNOW	แทน	ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
SEX	แทน	เพศ
AGE	แทน	อายุ
EDUC	แทน	ระดับชั้นเรียน
PROG	แทน	แผนการเรียน
GRADE	แทน	ระดับผลการเรียน
INCOME	แทน	รายได้รวมของครอบครัว
FAMILY	แทน	การอยู่ร่วมกันในครอบครัว
TIME	แทน	ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน
AMOUNT	แทน	จำนวนนักเรียนต่อห้อง
FREQ	แทน	ความถี่ในการเข้าห้องสมุด
REPAIR	แทน	ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม
SPECIAL	แทน	ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา
GOAL	แทน	เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า p ของความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาที่ใช้เดินทางมาโรงเรียน และจำนวนนักเรียนต่อห้อง

(n = 360 คน)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p
ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	0.1466	0.005
ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน	-0.1138	0.031
จำนวนนักเรียนต่อห้อง	-0.1120	0.034

4.4.3 การคาดทำนายตัวแปรอิสระ ที่มีผลต่อทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

การคาดทำนายตัวแปรอิสระที่มีผลต่อทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได และสร้างสมการถดถอย โดยนำเอาตัวแปรอิสระทั้งหมด 14 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ระดับผลการเรียน รายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาวิเคราะห์ พบว่ามีตัวแปรเพียง 3 ตัว ที่ถูกเลือกเข้าสู่สมการ ดังตารางที่ 4.27 ได้แก่ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาในการเดินทางมาโรงเรียน และจำนวนนักเรียนต่อห้อง โดยพบว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรนี้ มีค่าสัมพัทธ์พหุคูณ (Multiple R) กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน เท่ากับ 0.2125 และสามารถรวมอธิบายทัศนคติต่อการจัดการ

เรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนได้ ร้อยละ 4.52 (R Square = 0.04515) โดยรายละเอียดของการเข้าสู่สมการมีดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระที่เข้าสู่สมการตัวแรก ได้แก่ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียน สามารถทำนายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนได้ ร้อยละ 2.15 (R Square = 0.0215) และต่อมาก็คือ ตัวแปรระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน จึงได้เข้าสู่สมการเป็นตัวที่ 2 ซึ่งสามารถรวมอธิบายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนได้ ร้อยละ 3.45 (R Square = 0.0345) กล่าวคือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.30 (R Square = 0.0130) และตัวแปรอิสระตัวสุดท้ายที่เข้าสู่สมการ ได้แก่ จำนวนนักเรียนต่อห้องของนักเรียน โดยสามารถร่วมกันอธิบายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนได้เพิ่มอีกร้อยละ 1.07 (R Square = 0.0107) โดยร่วมกันอธิบายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนได้ ร้อยละ 4.52 (R Square = 0.0452) ดังนั้น จึงสามารถสร้างสมการถดถอย คือ

$$\begin{array}{rcll} \text{ทัศนคติฯ} & = & 3.0024 & + 0.1880\text{ความรู้ฯ} - 0.0674\text{จำนวนฯ} - 0.0654\text{ระยะเวลาฯ} \\ & & (0.009) & (0.048) (0.024) \end{array}$$

นั่นหมายความว่า หากต้องการให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จะต้องทำให้นักเรียนได้มีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จะต้องมีการกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้องให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาโดยลดจำนวนนักเรียนต่อห้องให้น้อยลง อีกทั้งตัวนักเรียนเองจะต้องใช้เวลาในการเดินทางมาโรงเรียนให้ลดน้อยลงด้วย ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยใช้ตัวแปร

ตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ	ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R Square)	ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่เปลี่ยนแปลง (R Square change)	สัมประสิทธิ์การถดถอย (B)	สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β)	t	SIG T
ความรู้	0.0215		0.1880	0.1375	2.643	0.009
ระยะเวลา	0.0345	0.0130	-0.0654	-0.1176	-2.270	0.024
จำนวน	0.0452	0.0107	-0.0674	-0.1034	-1.988	0.048
ค่าคงที่			3.0024		13.043	0.000

หมายเหตุ

สมการที่ได้ คือ $\text{ทัศนคติ} = 3.0024 + 0.1880\text{ความรู้} - 0.0674\text{จำนวน} - 0.0654\text{ระยะเวลา}$
(0.009) (0.048) (0.024)

ค่าของ B ของ ความรู้ = 0.1880 หมายความว่า ถ้าความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนเพิ่มขึ้น 1 ระดับจะทำให้คะแนนทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ของนักเรียนเพิ่มขึ้น 0.1880 คะแนน

ค่าของ B ของ ระยะเวลา = -0.0654 หมายความว่า ถ้าระยะเวลาที่ใช้เดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น 1 ระดับจะทำให้คะแนนทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนลดลง 0.0654 คะแนน

ค่าของ B ของ จำนวนฯ = -0.0674 หมายความว่า ถ้าจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น 1 ระดับจะทำให้คะแนนทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนลดลง 0.0674 คะแนน

4.5 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.5.1 ปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สามารถแยกอธิบายในแต่ละด้าน ซึ่งปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดแผนการเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 46.07 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดแผนการเรียน คือ มีการจัดแผนการเรียนให้เลือนน้อยเกินไป และไม่หลากหลาย รองลงมาคือปัญหาที่ว่า นักเรียนไม่ได้เลือกแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริง ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.57 รายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ค่าของ B ของ จำนวนฯ = -0.0674 หมายความว่า ถ้าจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น 1 ระดับจะทำให้คะแนนทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนลดลง 0.0674 คะแนน

4.5 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.5.1 ปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สามารถแยกอธิบายในแต่ละด้าน ซึ่งปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดแผนการเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 46.07 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดแผนการเรียน คือ มีการจัดแผนการเรียนให้เลือนน้อยเกินไป และไม่หลากหลาย รองลงมาคือปัญหาที่ว่า นักเรียนไม่ได้เลือกแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริง ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.57 รายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดการเรียน

(n = 104 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จัดแผนการเรียนให้เล็กลงน้อยเกินไปและไม่หลากหลาย	48	46.07
2. นักเรียนไม่ได้เลือกแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริง ๆ	11	10.57
3. นักเรียนไม่มีอิสระในการเลือกแผนการเรียน	7	6.73
4. นักเรียนไม่มีอิสระในการเลือกเรียนวิชาเลือกต่าง ๆ	5	4.81
5. วิชาเลือกในแต่ละแผนการเรียนไม่หลากหลายและน้อยเกินไป	9	8.65
6. มีบางรายวิชาไม่ตรงกับแผนการเรียนที่เลือกเรียน	5	4.81
7. มีบางรายวิชาไม่จำเป็นต่อการเรียนในแผนการเรียนเพราะไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	6	5.77
8. นักเรียนไม่ได้รับความรู้อย่างเพียงพอในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน	3	2.88
9. ไม่มีการจัดวิชาคณิตศาสตร์ลงเรียนในแผนการเรียนสายศิลป์ - ภาษา นักเรียนจึงเสียโอกาสในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในหลาย ๆ คณะ	7	6.73
10. นักเรียนบางคนคะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเรียนในแผนการเรียนหนึ่งแต่ต้องการเรียน ก็เรียนไม่ได้	1	0.97
11. นักเรียนบางคนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนผิดพลาด และไม่สามารถเปลี่ยนแผนการเรียนในภายหลังได้	2	1.92

2. ด้านการจัดตารางสอน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 43.79 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดตารางสอน คือ มีบางวันที่จัดตารางสอน นำวิชาหลักที่ยากซับซ้อนมาเรียนติดต่อกัน ทำให้เครียดและเรียนไม่รู้เรื่อง รองลงมาคือปัญหาที่ว่า จัดวิชาเรียนในสัปดาห์หนึ่งไม่สมดุลกัน บางวันเรียนมาก บางวันเรียนน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.02 และแสดงความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันอีก 2 ปัญหา คือ (1) จัดวิชาที่ต้องเรียนต่อ ๆ ไป ให้อยู่ห่างกันทำให้ลำบากในการเดินเรียน และ (2) ในแต่ละวันมีวิชาที่เรียนและจำนวนคาบเรียนมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 11.24 และ 10.65 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตารางสอน

(n = 169 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีบางวันที่จัดตารางสอนนำวิชาหลักที่ยากซับซ้อนมาเรียนติดต่อกัน ทำให้เครียดและเรียนไม่รู้เรื่อง	74	43.79
2. จัดวิชาที่ต้องเรียนต่อ ๆ ไป ให้อยู่ห่างกัน ทำให้ลำบากในการเดินเรียน	19	11.24
3. ในแต่ละวันมีวิชาที่ต้องเรียนและจำนวนคาบเรียนมากเกินไป	18	10.65
4. จัดวิชาเรียนในสัปดาห์หนึ่งไม่สมดุลกัน บางวันเรียนมาก บางวันเรียนน้อย	22	13.02
5. ไม่มีคาบว่างหรือคาบอิสระเลย	5	2.96
6. บางวันนำวิชาหลักที่ยากซับซ้อนไว้ช่วงบ่าย ส่วนช่วงเช้าเรียนวิชาเบา ๆ ทำให้นักเรียนง่วงนอน	5	2.96
7. จัดตารางสอนแจกจ่ายนักเรียนซ้ำเกินไป	4	2.37
8. บางวันจัดนักเรียนหลาย ๆ ห้องมาเรียนชนกัน ทำให้สับสนวุ่นวาย	4	2.37
9. ไม่มีเวลาพักระหว่างเปลี่ยนคาบเรียน	3	1.76
10. คาบว่างมากเกินไป ทำให้เลิกเรียนช้า	4	2.37
11. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการเรียนมากเกินไปทำให้เวลาเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยน้อยลง	2	1.18
12. ในแต่ละคาบเรียนกำหนดเวลาต่อคาบน้อยเกินไป	2	1.18
13. บางวิชาเรียนไม่ต่อเนื่อง เพราะจัดให้เรียน 1 คาบต่อวัน ซึ่งเวลาเรียนเพียง 1 คาบยังไม่รู้เรื่อง	7	4.15

3. ด้านการจัดชั้นเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 58.54 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดชั้นเรียน คือ จำนวนนักเรียนบางห้องมากเกินไป รองลงมาคือปัญหาที่ว่า ไม่จัดนักเรียนแต่ละห้องตามความสามารถของนักเรียน และปัญหาที่ว่า ห้องเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 14.63 และ 12.19 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดชั้นเรียน

(n = 100 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จำนวนนักเรียนบางห้องมากเกินไป	24	58.54
2. ไม่จัดนักเรียนแต่ละห้องตามความสามารถของนักเรียน	6	14.63
3. ห้องเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	5	12.19
4. แยกนักเรียนเก่งและไม่เก่งออกจากกัน อยู่คนละห้อง	4	9.76
5. จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีไม่เท่ากัน	1	2.44
6. จำนวนห้องเรียนมากเกินไป	1	2.44

4. ด้านการจัดครูเข้าสอน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นการจัดกระจายไม่มากที่สุด แต่ที่มากที่สุด คือ ร้อยละ 15.46 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดครูเข้าสอน คือ ครูบางวิชาสอนไม่รู้เรื่อง รองลงมาคือปัญหาที่ว่า ครูบางวิชามีความรู้ในวิชาที่สอนไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 12.37 รายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดครูเข้าสอน

(n = 97 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ครูบางวิชาสอนไม่รู้เรื่อง	15	15.46
2. ครูบางวิชามีความรู้ในวิชาที่สอนไม่เพียงพอ	12	12.37
3. ครูบางท่านไม่ได้เรียนจบมาในวิชาที่สอนโดยตรง ทำให้ไม่ถนัดในวิชาที่สอน	9	9.28
4. ครูบางท่านมีความรู้รอบตัวไม่กว้างขวาง	5	5.15
5. ไม่มีการจัดครูเข้าสอนแทนกรณีที่ครูประจำวิชาไม่มาสอน	7	7.23
6. ครูบางท่านสอนเฉพาะในหนังสือ ไม่มีการนำความรู้ข้างนอกมาเพิ่มเติม	5	5.15
7. บางวิชามีครูที่สอนไม่เพียงพอ	5	5.15
8. บางวิชาครูคนเดียวสอนหลายระดับชั้นเกินไป	5	5.15
9. ครูบางท่านเข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา	7	7.23
10. ครูบางท่านไม่ค่อยสอน เข้ามาคุยเรื่องอื่น ๆ มากกว่า	6	6.19
11. ครูบางท่านดุและเคร่งเครียดมากเกินไป	6	6.18
12. ครูบางท่านไม่พร้อมและไม่เตรียมการสอนมาสอน	6	6.19
13. ไม่มีบุคลากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติม	2	2.06
14. ครูบางท่านหยุดสอนบ่อย ทำให้เรียนไม่ปะติดปะต่อ	2	2.06
15. ครูบางท่านสอนเร็วเกินไป	2	2.06
16. ครูบางท่านสอนและอธิบายไม่ละเอียด ไม่ครอบคลุมเนื้อหา	2	2.06
17. ครูผู้สอนไม่มีเวลาว่างสำหรับให้คำปรึกษากับนักเรียน	1	1.03

5. ด้านการจัดแบบเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่แสดงความคิดเห็นในด้านนี้ คือ ร้อยละ 32.69 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดแบบเรียน คือ หนังสือแบบเรียนบางวิชามีเนื้อหาน้อยเกินไป ไม่ละเอียด ไม่ครอบคลุมกับเรื่องที่เรียน รองลงมาซึ่งใกล้เคียงกับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ปัญหาที่ว่า หนังสือแบบเรียนบางวิชาเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน และไม่ตรงกับความเป็นจริง คิดเป็นร้อยละ 28.86 รายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดแบบเรียน

(n = 104 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หนังสือแบบเรียนบางวิชาเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ ปัจจุบัน และไม่ตรงกับความเป็นจริง	30	28.86
2. หนังสือแบบเรียนบางวิชามีเนื้อหาน้อยเกินไปไม่ละเอียด ไม่ ครอบคลุมเรื่องที่เรียน	34	32.69
3. หนังสือแบบเรียนบางวิชาเนื้อหาหายากเกินไป	6	5.77
4. หนังสือแบบเรียนบางวิชาไม่มีความจำเป็น ไม่สำคัญ ไม่ ควรนำเข้ามาสอนด้วย	9	8.65
5. หนังสือแบบเรียนบางวิชาหนาเกินไป	4	3.85
6. บางวิชาใช้หนังสือแบบเรียนจำนวนมากเกินไป	4	3.85
7. หนังสือแบบเรียนบางเล่มยังใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่หรือไม่ได้ ใช้เลย	8	7.69
8. บางวิชามีหนังสือแบบเรียนให้เลือกน้อยเกินไป	1	0.96
9. หนังสือแบบเรียนบางเล่มราคาแพงเกินไป	2	1.92
10. หนังสือแบบเรียนบางวิชาไม่มีแบบฝึกหัดประกอบการเรียน เลยหรือบ้างก็มีน้อยเกินไป	3	2.88
11. หนังสือแบบเรียนบางวิชามีเนื้อหามากเกินไป	1	0.96
12. ไม่มีการจัดหนังสือประกอบอื่น ๆ เพื่อสอนควบคู่กับหนังสือ แบบเรียนเลย	2	1.92

6. ด้านการจัดห้องสมุด

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 51.08 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดห้องสมุด คือ หนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดมีน้อยเกินไป รองลงมาคือปัญหาที่ว่า หาหนังสือยากมาก ไม่มีระเบียบ จัดหนังสือไม่เป็นหมวดหมู่ วางไม่ตรงตามตัวเลขหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 25.27 รายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดห้องสมุด

(n = 186 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดมีน้อยเกินไป ไม่หลากหลาย ไม่ทันสมัย	95	51.08
2. หาหนังสือยากมาก ไม่มีระเบียบ จัดหนังสือไม่เป็นหมวดหมู่ วางไม่ตรงตามตัวเลขหนังสือ	47	25.27
3. ห้องสมุดเสียงดังเกินไป	7	3.76
4. บรรณารักษ์ประจำห้องสมุดดูมาก ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	6	3.23
5. บริการห้องสมุดช้ามากและไม่ดี	3	1.60
6. บรรยากาศของห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านหนังสือหรือค้นคว้าหาความรู้	3	1.60
7. การยืมหนังสือลำบากและยุ่งยากเกินไป	3	1.60
8. ห้องสมุดมีขนาดเล็กและแคบเกินไป	3	1.60
9. อุปกรณ์การค้นคว้า เช่น คอมพิวเตอร์ ไม่มี	4	2.15
10. โต๊ะ เก้าอี้ ในห้องสมุดมีน้อยเกินไป	5	2.69
11. หนังสือในห้องสมุดมีที่ชำรุดอยู่มาก	2	1.08
12. บรรณารักษ์ไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือในการใช้บริการห้องสมุด	2	1.08
13. เวลาสำหรับการใช้บริการห้องสมุดน้อยเกินไป	2	1.08
14. ชั้นหนังสือสำหรับวางหนังสือมีไม่เพียงพอ	1	0.54
15. ไม่ค่อยมีหนังสือประเภทบันเทิง เช่น การ์ตูน	1	0.54
16. ระยะเวลาในการยืมและคืนหนังสือของห้องสมุดน้อยเกินไป	1	0.54
17. จำนวนบรรณารักษ์ในห้องสมุดน้อยเกินไป	1	0.54

7. ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่งนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 78.43 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านการจัดสอนซ่อมเสริม คือ ไม่มีการจัดสอนซ่อมเสริม สำหรับนักเรียน ส่วนความเห็นอื่น ๆ กระจายกันออกไป รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

(n = 51 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ไม่มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน	40	78.43
2. เวลาที่จัดไว้สำหรับสอนซ่อมเสริมไม่ดี	3	5.88
3. นักเรียนไม่มีเวลาเรียนซ่อมเสริม	2	3.91
4. ครูไม่มีเวลาในการสอนซ่อมเสริม	3	5.88
5. ครูบางท่านไม่สนใจการเรียนของเด็กที่เรียนอ่อนอยู่แล้ว จึงไม่สอนซ่อมเสริม	1	1.96
6. จัดสอนซ่อมเสริมเฉพาะเด็กที่สอบตกเท่านั้น	1	1.96
7. จัดให้กับนักเรียนทุกคน แต่นักเรียนบางคนไม่อยากเรียน	1	1.96

8. ด้านอื่น ๆ

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 50.0 เห็นว่าปัญหาสำคัญในด้านอื่น ๆ คือ อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ รองลงมา คือปัญหาที่ว่า มีการจัดกิจกรรมในชั่วโมงเรียนมากเกินไปทำให้การเรียนลดลง คิดเป็นร้อยละ 30.0 และปัญหาที่ว่า อุปกรณ์การเรียนการสอนบางอย่างชำรุด และปัญหาที่ว่า บางครั้งเน้นการเรียนการสอนในการเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 10 เท่า ๆ กัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในด้านอื่น ๆ

(n = 10 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ	5	50.0
2. อุปกรณ์การเรียนการสอนบางอย่างชำรุด	1	10.0
3. มีการจัดกิจกรรมในชั่วโมงเรียนมากเกินไปทำให้การเรียนลดลง	3	30.0
4. บางครั้งเน้นการเรียนการสอนในการเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากเกินไป	1	10.0

4.5.2 ข้อเสนอแนะของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สามารถแยกอธิบายในแต่ละด้าน ซึ่งปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดแผนการเรียน

ผลการศึกษา พบว่า ประมาณ 1 ใน 3 ของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 37.41 เห็นว่าข้อเสนอแนะสำคัญในด้านการจัดแผนการเรียน คือ ควรจัดแผนการเรียนให้นักเรียนสามารถเลือกได้หลากหลายและเพิ่มมากกว่าเดิม รองลงมาคือข้อเสนอแนะที่ว่า นักเรียนควรได้เลือกแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริง ๆ คิดเป็นร้อยละ 19.08 และอีกหนึ่งข้อเสนอแนะ คือ จัดวิชาเลือกในแต่ละแผนการเรียนให้มีความหลากหลาย และเพิ่มมากกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 10.69 รายละเอียดดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดแผนการเรียน

(n = 131 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรจัดแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกได้หลากหลายและเพิ่มมากกว่าเดิม	49	37.41
2. นักเรียนควรได้เลือกแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริง ๆ	25	19.08
3. นักเรียนควรมีอิสระในการเลือกแผนการเรียนเอง	1	0.76
4. นักเรียนควรมีอิสระในการเลือกเรียนวิชาเลือกต่าง ๆ เอง	3	2.29
5. วิชาเลือกในแต่ละแผนการเรียนต้องมีความหลากหลายและเพิ่มมากกว่าเดิม	14	10.69
6. ต้องคัดเลือกวิชาต่าง ๆ ในแต่ละแผนการเรียนให้ตรงกับความรู้ของแผนการเรียนนั้น ๆ	4	3.05
7. วิชาที่จะเรียนในแต่ละแผนการเรียนจะต้องนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในชีวิตประจำวัน และสถานการณ์อื่น ๆ	4	3.05
8. นักเรียนต้องได้รับการแนะนำความรู้เกี่ยวกับแผนการเรียนอย่างละเอียด และเพียงพอต่อการตัดสินใจก่อนเลือกแผนการเรียน	7	5.35
9. ควรจัดวิชาคณิตศาสตร์ลงเรียนในแผนการเรียนทุก ๆ แผน รวมทั้งสายศิลป์ – ภาษา	5	3.82
10. ควรสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนก่อนการจัดแผนการเรียน	3	2.29
11. นักเรียนสามารถเปลี่ยนแผนการเรียนได้ หากรู้ว่าแผนการเรียนที่ตนเลือกนั้นไม่เหมาะสม	3	2.29

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

(n = 131 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. แผนการเรียนแต่ละแผนควรมีวิชาเลือกแยกออกไปเลย เช่น สายวิทย์ วิชาเลือกควรเป็นพยาบาล วิศวกรรม	4	3.05
13. ในแต่ละแผนการเรียน ควรจัดวิชาเรียนสำหรับสอบเข้า มหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ	8	6.11
14. นักเรียนควรได้เลือกแผนการเรียนเดียวกันตั้งแต่ ม.1 – ม.6	1	0.76

2. ด้านการจัดตารางสอน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ประมาณหนึ่งในสามของนักเรียนที่แสดงความ
 คิดเห็น คือ ร้อยละ 39.23 เห็นว่าข้อเสนอแนะในด้านการจัดตารางสอน คือ ควรจัดวิชาหลักที่ยาก
 ชับซ้อนล้นกับวิชาที่ง่ายสบาย ๆ ในแต่ละวัน รองลงมาคือข้อเสนอแนะที่ว่า ในสัปดาห์หนึ่งควร
 จัดตารางสอนอย่างสมดุล โดยทุก ๆ วันมีการเรียนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 15.48
 รายละเอียดดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดตารางสอน

(n = 181 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรจัดวิชาหลักที่ยากซับซ้อนสลับกับวิชาที่ง่ายสบาย ๆ ในแต่ละวัน	71	39.23
2. ควรจัดวิชาที่เรียนต่อ ๆ ไปให้อยู่ใกล้กันเพื่อความสะดวกในการเรียน	11	6.08
3. ในแต่ละวันไม่ควรมีวิชาที่ต้องเรียนมากเกินไป	8	4.42
4. ในแต่ละวันควรกำหนดจำนวนคาบเรียนไม่เกิน 10 คาบ	6	3.32
5. สัปดาห์หนึ่งควรจัดตารางสอนอย่างสมดุล โดยทุก ๆ วันมีการเรียนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน	28	15.48
6. สัปดาห์หนึ่งต้องมีคาบว่างหรือคาบอิสระด้วย	14	7.74
7. ควรจัดวิชาหลักที่ยากซับซ้อนเรียนในช่วงเช้า และวิชาเบา ๆ สบาย ๆ เรียนในช่วงบ่าย	10	5.53
8. ควรจัดตารางสอนแจกจ่ายนักเรียนเร็วกว่าเดิมเพื่อนักเรียนจะได้เตรียมตัวในเทอมใหม่	7	3.87
9. ควรมีเวลาพักระหว่างเปลี่ยนคาบเรียนอย่างน้อยวิชาละ 10 นาที	5	2.76
10. ควรเพิ่มเวลาเรียนในแต่ละคาบจากคาบละ 50 นาที เป็น 1 ชั่วโมง	2	1.10
11. บางวิชาที่ต้องเรียนอย่างต่อเนื่อง ก็ควรจัดให้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2-3 คาบต่อวิชา	8	4.42
12. ควรบรรจุคาบเรียนวิชาสอนซ่อมเสริมอย่างน้อย 1 คาบ สัปดาห์	1	0.55

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

(n = 181 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
13. ไม่ต้องจัดให้มีคาบว่างมาก แต่ให้เลิกเรียนเร็วขึ้น	2	1.10
14. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ควรนำวิชาที่ไม่ต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาเรียน แต่ควรเป็นการทบทวนวิชาที่จะเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่า	2	1.10
15. ในช่วงเช้าไม่ควรจัดให้มีคาบว่าง เพราะเด็กยังกระตือรือร้น	1	0.55
16. ควรจัดคาบกิจกรรมไว้ในช่วงบ่าย เด็กจะได้ไม่ง่วงนอน	2	1.10
17. ถ้ามีคาบว่างควรจัดอาจารย์สอนเพิ่มเติม	1	0.55
18. ควรจัดคาบเข้าห้องสมุดอย่างน้อย 1 คาบ/สัปดาห์	1	0.55
19. ควรจัดเวลาพักกลางวันให้ตรงกับทุกระดับชั้นเรียน	1	0.55

3. ด้านการจัดชั้นเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 45.45 เห็นว่า ข้อเสนอแนะในด้านการจัดชั้นเรียน คือ ควรมีจำนวนนักเรียนต่อห้องต้องไม่มากเกินไปประมาณ 30 – 35 คน และ รองลงมา คือ ข้อเสนอแนะที่ว่า ควรจัดนักเรียนที่เรียนเก่งและไม่เก่งอยู่ห้องเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 30.91 และข้อเสนอแนะอีกหนึ่งข้อ คือ ควรคัดเลือกนักเรียนแต่ละห้องจากคะแนนสอบ คิดเป็นร้อยละ 12.73 รายละเอียดดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดชั้นเรียน

(n = 55 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนต้องไม่มากเกินไปประมาณ 30 – 35 คน	25	45.45
2. ควรจัดนักเรียนที่เก่งและไม่เก่งอยู่ห้องเดียวกัน	17	30.91
3. ควรคัดเลือกนักเรียนแต่ละห้องจากคะแนนสอบ	7	12.73
4. ควรจัดให้มีห้องเรียนเพิ่มมากขึ้น ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3	5.45
5. ลดจำนวนห้องเรียนให้น้อยลง	2	3.64
6. ควรจัดให้มีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเท่า ๆ กัน	1	1.82

4. ด้านการจัดครูเข้าสอน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่แสดงความคิดเห็นในด้านข้อเสนอแนะมีกระจายกัน ข้อเสนอแนะที่นักเรียนส่วนใหญ่แนะนำ คือ ครูผู้สอนควรมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี เพื่อจะได้สอนนักเรียนได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 22.40 และข้อเสนอแนะที่รองลงมา คือ ครูผู้สอนควรจบด้านวิชาที่สอนโดยตรง และมีความถนัดในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 14.40 รายละเอียดดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดครูเข้าสอน

(n = 125 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ครูผู้สอนควรมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี เพื่อจะได้สอนนักเรียนได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง	28	22.40
2. ครูผู้สอนควรจบมาด้านวิชาที่สอนโดยตรง และมีความถนัดในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	18	14.40
3. ครูผู้สอนควรมีความรู้ที่หลากหลาย เช่น ความรู้รอบตัว	4	3.20
4. ควรจัดครูเข้าสอนแทนกรณีที่ครูประจำวิชาไม่มาสอน	9	7.20
5. ครูผู้สอนจะต้องนำความรู้ใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ นอกเหนือจากในหนังสือมาแนะนำให้นักเรียนเสมอ	7	5.60
6. ควรจัดครูผู้สอนประจำวิชาต่าง ๆ ให้เพียงพอ	8	6.40
7. ครูผู้สอนจะต้องเข้าสอนตรงเวลาเสมอ	10	8.00
8. ครูผู้สอนต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นกันเองกับนักเรียน	9	7.20
9. ครูผู้สอนต้องมีต้องมีความพร้อมและเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดีในการสอนนักเรียน	4	3.20
10. ควรจัดบุคลากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติม	8	6.40
11. ครูควรเข้าสอนทุกคาบ เพื่อความต่อเนื่องของการเรียนของนักเรียน	2	1.60
12. ครูผู้สอนควรปรับปรุงวิธีการสอนให้เป็นผู้ถ่ายทอดที่ดีขึ้น	7	5.60
13. ครูผู้สอนควรมีเวลาว่างมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนจะได้ขอคำปรึกษาในการเรียนได้	2	1.60
14. ควรทดสอบความรู้ ความสามารถของครูผู้สอนก่อนจะให้เข้าสอน	3	2.40

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

(n = 360 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15. ครูผู้สอนควรได้รับการประเมินผลจากเด็กนักเรียนหลังจากสอนจบ 1 เทอมเสมอ	1	0.80
16. ครูคนเดียวไม่ควรสอนในหลาย ๆ ระดับชั้นเกินไป	5	4.00

5. ด้านการจัดแบบเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่แสดงความคิดเห็นในด้านข้อเสนอแนะมีกระจายกัน ข้อเสนอแนะที่นักเรียนส่วนใหญ่แนะนำ คือ ควรจัดหนังสือแบบเรียนให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 22.61 และข้อเสนอแนะที่รองลงมา คือ ควรมีหนังสือประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมจากหนังสือแบบเรียนและสอนควบคู่กันไป คิดเป็นร้อยละ 20.00 ข้อเสนอแนะอีก 2 ข้อ ที่น่าสนใจ คือ (1) ควรจัดหนังสือแบบเรียนบางวิชาให้มีเนื้อหาละเอียด ชัดเจน และครอบคลุมเรื่องที่เรียน คิดเป็นร้อยละ 16.52 และ(2) ควรจัดหนังสือแบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ยากเกินไป เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียนแต่ละระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 11.30 รายละเอียดดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดแบบเรียน

(n = 115 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรจัดหนังสือแบบเรียนให้มีเนื้อหาล้ำสมัย ทันเหตุการณ์ และไม่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน	26	22.61
2. ควรจัดหนังสือแบบเรียนบางวิชามีเนื้อหาละเอียด ชัดเจน และครอบคลุมเรื่องที่เรียน	19	16.52
3. ควรจัดหนังสือแบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ยากเกินไป เหมาะสม กับความรู้ความสามารถของนักเรียนแต่ละระดับชั้น	13	11.30
4. ต้องเป็นหนังสือแบบเรียนที่มีประโยชน์ใช้ได้ทั้งในชีวิตประจำวันและสถานการณ์ต่าง ๆ	10	8.70
5. หนังสือแบบเรียนต้องไม่หนาเกินไป	6	5.22
6. ปริมาณหนังสือแบบเรียนบางวิชาไม่ควรมากเกินไป	5	4.35
7. หนังสือแบบเรียนทุกเล่มทุกวิชาควรมีแบบฝึกหัดประกอบ และมีมากพอสมควร	7	6.08
8. ควรมีหนังสือแบบประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมจากหนังสือแบบเรียนและสอนควบคู่กันไป	23	20.00
9. หนังสือแบบเรียนบางวิชาควรมีแบบเรียนให้เลือกมากกว่านี้	2	1.74
10. หนังสือแบบเรียนที่ใช้ควรได้รับการคัดเลือกจากครูผู้สอนในวิชานั้น ๆ	1	0.87
11. หนังสือแบบเรียนที่ใช้ควรมีมาตรฐานเดียวกันและมีมาตรฐานทุกวิชา	1	0.87
12. ควรใช้เฉพาะหนังสือแบบเรียนของกระทรวงก็พอ	1	0.87
13. หนังสือแบบเรียนต้องมีสีสันสดใส สภาพกระดาษน่าอ่าน	1	0.87

6. ด้านการจัดห้องสมุด

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่หนึ่งในสามของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 46.5 เห็นว่าข้อเสนอแนะในด้านการจัดห้องสมุด คือ หนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ประจำห้องสมุดควรมากกว่าเดิม โดยต้องมีความหลากหลายและทันสมัย รองลงมาคือข้อเสนอแนะที่ว่า ควรจัดหนังสือให้เป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่ จะได้หาหนังสือง่าย ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.5 รายละเอียดดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านการจัดห้องสมุด

(n = 200 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จัดหาหนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ประจำห้องสมุดมากกว่าเดิม โดยต้องมีความหลากหลายและทันสมัย	93	46.5
2. จัดหนังสือให้เป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่ หาหนังสือง่าย ๆ	41	20.5
3. มีมาตรการการขึ้นเด็ดขาดสำหรับนักเรียนที่ส่งเสียงดัง	5	2.5
4. ออกกฎระเบียบที่เข้มงวดในการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น	7	3.5
5. ปรับปรุงบริการของห้องสมุดให้มีความรวดเร็วและดีมากขึ้น	7	3.5
6. จัดบรรยากาศของห้องสมุดให้เหมาะสำหรับเป็นที่อ่านหนังสือหรือค้นคว้าหาความรู้	5	2.5
7. ปรับปรุงให้ห้องสมุดมีขนาดใหญ่ขึ้น	5	2.5
8. ควรจัดให้มีคอมพิวเตอร์สำหรับการค้นคว้าข้อมูลประจำห้องสมุด	5	2.5
9. เพิ่มจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ใช้บริการห้องสมุด	4	2.0
10. จัดการซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุดให้ใช้ได้ต่อไป	1	0.5

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

(n = 200 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. จัดบรรณารักษ์ควบคุมและดูแลห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ ให้ ความช่วยเหลือและเดินตรวจตราเป็นระยะ ๆ	8	4.0
12. ควรเพิ่มเวลาให้บริการการใช้ห้องสมุดมากขึ้นจากเดิม	5	2.5
13. ควรเพิ่มหนังสือประเภทบันเทิง เช่น การ์ตูน มากขึ้น	3	1.5
14. เพิ่มระยะเวลาในการยืมและคืนหนังสือของห้องสมุดให้มาก ขึ้น	1	0.5
15. จัดหาบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดให้เพียงพอกับจำนวนนัก เรียนผู้ใช้บริการห้องสมุด	1	0.5
16. ควรมีหนังสือเฉพาะแต่ละวิชาประจำห้องสมุดมากกว่าเดิม	1	0.5
17. ควรประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุดเพื่อรณรงค์ให้นักเรียนใช้ ห้องสมุดมากขึ้น	5	2.5
18. ควรมีข้อมูล ช่างสาร ความรู้จากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการเข้ามหาวิทยาลัย	1	0.5
19. ควรมีหนังสือประจำรายวิชาสำหรับนักเรียนเพื่อยืมเรียนได้	1	0.5
20. นักเรียนควรมีโอกาสใช้ห้องสมุดในด้านอื่น ๆ บ้างนอกเหนือ จากการอ่านหนังสือ	1	0.5

7. ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่หนึ่งในสามของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 30.44 เห็นว่าข้อเสนอแนะในด้านการจัดสอนซ่อมเสริม คือ ควรจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน รองลงมาคือข้อเสนอแนะที่ว่า ควรจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และไม่ค่อยเข้าใจเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 14.13 รายละเอียดดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

(n = 92 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรจัดให้มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน	28	30.44
2. ควรจัดสอนซ่อมเสริม 1 – 2 คาบ/สัปดาห์	3	3.27
3. ควรจัดสอนซ่อมเสริมช่วงปิดเทอม /วันหยุด เพื่อเด็กจะได้มีเวลาเรียน	5	5.43
4. ควรจัดสอนซ่อมเสริมช่วงเย็นหรือคาบว่าง	6	6.52
5. ควรจัดสอนซ่อมเสริมในเวลาที่เหมาะสม	3	3.27
6. ควรกำหนดเวลาสอนซ่อมเสริมไว้หลาย ๆ ช่วงเวลา เพื่อความหลากหลาย	2	2.17
7. ครูควรจริงจังและมีเวลาให้การสอนซ่อมเสริมและใส่ใจกับการสอนซ่อมเสริมมากกว่านี้	8	8.69
8. ครูควรจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่สนใจอยากจะเรียนเท่านั้น	9	9.78
9. ครูควรจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนทุกคน ทั้งที่สอบตก/ไม่ตก และทั้งที่เรียนเก่ง/ไม่เก่ง	6	6.52
10. ควรจัดสอนซ่อมเสริมให้กับเด็กที่เรียนอ่อนและไม่ค่อยเข้าใจเท่านั้น	13	14.13
11. ควรจัดสอนซ่อมเสริมแบบใกล้ชิดเป็นส่วนตัวเพื่อให้เข้าใจ	2	2.17
12. ควรจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเข้าใจก่อนสอบซ่อม	2	2.17
13. ควรจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนทุกรายวิชา	4	4.35
14. ควรจัดสอนซ่อมเสริมเฉพาะรายวิชาที่เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย	1	1.09

8. ด้านอื่น ๆ

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น คือ ร้อยละ 60.0 เห็นว่าข้อเสนอแนะในด้านอื่น ๆ คือ จัดกิจกรรมเพื่อคลายเครียดให้มากขึ้น ประเภทชมรมกีฬา รองลงมาคือข้อเสนอแนะที่ว่า จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอในทุก รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 16.0 และข้อเสนอแนะอีกหนึ่ง คือ ลดกิจกรรมและเพิ่มการเรียนให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12.0 รายละเอียดดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงจำนวน ร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านอื่น ๆ

(n = 25 คน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอในทุกรายวิชา	4	16.0
2. ซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ชำรุดหรือจัดหาเพิ่มเติม	2	8.0
3. ลดกิจกรรมลงและเพิ่มการเรียนให้มากขึ้น	3	12.0
4. จัดกิจกรรมเพื่อคลายเครียดให้มากขึ้นประเภท ชมรมกีฬา	15	60.0
5. ควรจัดทำตารางกิจกรรมต่อเทอมเพื่อนักเรียนจะได้แบ่งเวลา ได้ถูก	1	4.0

4.6 อภิปรายผล

4.6.1 ผลการศึกษาทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ในภาพรวมจะพบว่า นักเรียนมีระดับความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่อนข้างจะสูงกว่าระดับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับมาก คือได้คะแนนเฉลี่ย 8.48 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ในขณะที่ระดับทัศนคติของนักเรียนจัดได้ว่ามีระดับทัศนคติที่เป็นกลาง หรือพิจารณาเป็นค่าเฉลี่ยจะได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ซึ่งในความเป็นจริงระดับความรู้และทัศนคติน่าจะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากความรู้นับได้ว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทัศนคติที่จะสะท้อนได้ออกมาเป็นความรู้สึก (จิตยา สุวรรณะชญ , 2520 : 603 – 604) ดังนั้นเมื่อความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับที่มาก ระดับทัศนคติของนักเรียนก็น่าที่จะใกล้เคียงกับระดับความรู้ด้วย ผลการวิจัยที่ได้ค่อนข้างไม่สอดคล้องกับเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นสาเหตุที่ทำให้ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนในครั้งนี้ ค่อนข้างที่จะไม่สอดคล้องกับระดับทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สามารถพิจารณาและอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. ในส่วนของทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จากผลการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับที่เป็นกลาง ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับระดับความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้ว่าระดับทัศนคติมีแนวโน้ม หรือทิศทางที่มีระดับต่ำกว่าระดับความรู้ ทั้งนี้ในความเป็นจริงน่าจะมีระดับใกล้เคียงกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่อย่างไรก็ดีเมื่อศึกษาจาก ฟอสเตอร์ (Foster ,1952 : 140) ซึ่งสามารถสรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่า นอกจากจะมีปัจจัยมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมแล้ว ปัจจัยอีกส่วนคือเรื่องของค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม ซึ่งเมื่อพิจารณาตามปัจจัยนี้แล้ว ก็พบว่าเป็นไปได้มากที่ปัจจัยในเรื่องค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมนี้จะเป็นตัวที่กระตุ้นให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากหากเราพิจารณาที่การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในเรื่องของการจัดการนั้นเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและคณะครู ไม่ใช่ตัวนักเรียน นักเรียนเป็นเพียงผู้ได้รับบริการในด้านต่าง ๆ จากการจัดการที่ฝ่ายบริหารและคณะครูร่วมกันจัดทำขึ้นเท่านั้น ซึ่งบริการที่นักเรียนได้รับนั้นนักเรียนทุกคนได้รับเหมือน ๆ กันและเท่าเทียมกัน ทำให้ค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมใกล้เคียงกัน หรือหากพิจารณาอีกแง่ตามที่ ฟอสเตอร์ (Foster ,1952 : 140) ได้กล่าวไว้

เช่นเดียวกัน คือ การเกิดทัศนคติมีปัจจัยมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อผลการศึกษาออกมา พบว่า ระดับทัศนคติเป็นกลาง แสดงว่า ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากการจัดการให้บริการในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น กระตุ้นให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่เป็นกลาง คือ การจัดการยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะยังจัดการได้ไม่ดีมาก แต่ก็ไม่ถึงกับล้มเหลว เพราะก็ไม่ได้จัดการที่แย่มากเช่นเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่ความรู้ในเรื่องดังกล่าวก็จัดว่าอยู่ในระดับสูง แต่ส่งผลต่อทัศนคติน้อยกว่าประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับโดยตรง ผู้วิจัยจึงคิดว่าจะน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ระดับทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับที่เป็นกลาง

2. ในส่วนของความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากผลการศึกษาพบว่าจัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับระดับทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จะเห็นได้ว่าระดับความรู้มีแนวโน้ม หรือทิศทางที่มีระดับสูงกว่าระดับทัศนคติ ทั้งนี้ในความเป็นจริงน่าจะมีระดับใกล้เคียงกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่อย่างไรก็ดี เมื่อได้ศึกษาจาก บลูม (Bloom , 1971 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ , 2531 : 26) ซึ่งได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องของพฤติกรรมด้านความรู้ที่จะต้องมีลำดับขึ้นไปจากง่ายไปหายาก เช่น ต้องจดจำได้ก่อน จึงเริ่มมีความเข้าใจ และต่อมาก็จะมีการนำไปใช้ประโยชน์ จนถึงขั้นที่สามารถวิเคราะห์ได้ เป็นต้น หากเป็นดังนี้ นักเรียนก็คงจะมีพฤติกรรมด้านความรู้อยู่ในระดับสูง จึงทำให้มีคะแนนความรู้ในระดับที่มากด้วย ซึ่งผลการศึกษาในเรื่องระดับความรู้ ที่พบและจัดได้ว่าอยู่ในระดับสูงนั้น เป็นผลการศึกษาที่ดีและสอดคล้องกับความจริง เพราะเป็นการศึกษาถึงความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนทุกคนควรจะรู้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองโดยตรง และแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผลการศึกษาที่ได้แสดงว่านักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อยู่ในระดับที่เป็นกลางยังไม่มากนักน้อย หากต้องการให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีขึ้นควรที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามสภาพปัญหา

4.6.2 จากผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ปัจจัยด้านภูมิหลัง อันได้แก่ เพศ อายุ ของนักเรียน ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ระดับผลการเรียน (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้รวมของครอบครัว การอยู่รวมกันในครอบครัว และ(3) ปัจจัยด้านการเรียน ได้แก่ ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา และเป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนใน

โรงเรียนของนักเรียน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ในเรื่องของตัวแปรเพศ อายุของนักเรียน ระดับชั้นเรียน และแผนการเรียน เป็นลักษณะของตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องของประสบการณ์ โดยผู้วิจัยคาดว่าประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่นักเรียนได้รับในแต่ละช่วง หรือแต่ละวัย ที่มีความมากน้อยแตกต่างกันจะมีผลกระทบทำให้เกิดความแตกต่างกัน หรือทำให้เกิดมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน แต่ในความเป็นจริงในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อย่างที่ได้เคยกล่าวมาในเบื้องต้นแล้วว่าเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ทั้งหลักการ และการจัดการเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและคณะครู นักเรียนเป็นเพียงผู้รับบริการในด้านต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้ อีกทั้ง บริการต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับก็เหมือน ๆ กัน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ถูกกำหนดให้ดำเนินการในมาตรฐานเดียวกันภายใต้การควบคุมของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ปัจจัยในเรื่องเพศ อายุของนักเรียน ระดับชั้นเรียน ซึ่งค่อนข้างจะมีความใกล้เคียงกันทั้งในเรื่องของวัย และระดับการศึกษา จึงคงจะยังไม่ได้มีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือเข้ามาได้รับประสบการณ์อะไรที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะทำให้เกิดความแตกต่างกันได้

สำหรับด้านแผนการเรียน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 แผนการเรียนอย่างชัดเจนนั้น น่าจะทำให้ทัศนคติแตกต่างกัน เนื่องจากมีการได้รับประสบการณ์ในแต่ละแผนการเรียนไม่เหมือนกัน แต่หากพิจารณาโดยละเอียดจะพบว่า ทั้ง 2 แผนการเรียนนั้นมีวิชาที่จะต้องเรียนเหมือนกันอยู่มาก จะแตกต่างกันเฉพาะในบางวิชา เช่น วิชาเลือกเท่านั้น และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ มีสิ่งแวดล้อมเดียวกัน

ในส่วนของตัวแปรระดับผลการเรียน ซึ่งนับได้ว่าเป็นเรื่องของระดับสติปัญญาของนักเรียนแต่ละคนที่ย่อมต้องมีความแตกต่างกัน ซึ่งมีโอกาสส่งผลให้มีทัศนคติแตกต่างกันได้ แต่ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงเป็นไปได้ว่าถึงแม้นักเรียนจะมีระดับผลการเรียนที่แตกต่างกันจริง แต่ความสนใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอาจไม่แตกต่างกัน ทำให้ผลการทดสอบทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน กลับมีระดับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้เอง จึงน่าจะมีผลทำให้ตัวแปรเพศ อายุของนักเรียน ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน และระดับผลการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

2) ในเรื่องของตัวแปรรายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว เป็นลักษณะของตัวแปรที่ผู้วิจัยมองว่าน่าจะเกี่ยวข้องในเรื่องของการที่มีความใกล้ชิดกับตัวนักเรียน ประกอบกับอยู่ในฐานะที่สามารถชี้นำนักเรียนได้ เนื่องจากเป็นบิดาหรือมารดา ซึ่งนักเรียนน่าจะให้ความเชื่อถือโดยที่ผู้วิจัยคาดว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวหากมีความแตกต่างกัน จะมีผลกระทบทำให้เกิดความแตกต่างกัน หรือทำให้เกิดมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างที่เคยกล่าวมาแล้วในเบื้องต้น แต่ในความเป็นจริงในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างที่ได้เคยกล่าวมาในเบื้องต้นแล้วว่าเรื่องของจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ทั้งหลักการ และการจัดการเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและคณะครู นักเรียนเป็นเพียงผู้รับบริการในด้านต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้ อีกทั้ง บริการต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับก็เหมือน ๆ กัน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ถูกกำหนดให้ดำเนินการในมาตรฐานเดียวกันภายใต้การควบคุมของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นในประเด็นแรกผู้ปกครองหรือบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ย่อมที่จะไม่เคยได้รับความรู้ในส่วนนี้มา ในประเด็นที่สองในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ไม่ได้มีความใกล้ชิดกับการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไป เป็นไปได้ที่ทำให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าใดนัก ทั้ง 2 ประเด็นที่กล่าวมาย่อมแสดงให้เห็นถึงการที่ผู้ปกครองหรือบิดามารดาของนักเรียน โดยทั่ว ๆ ไปไม่น่าจะมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแตกต่างกันแต่อย่างใด จึงทำให้ไม่มีอิทธิพล หรือการที่จะชี้นำให้นักเรียนมีทัศนคติที่แตกต่างกันได้ แต่หากจะมีบ้างก็คงจะใกล้เคียงกันในเรื่องของค่านิยมของสังคมในปัจจุบันที่เน้นในเรื่องของการส่งเสริมการศึกษาที่สะท้อนออกมาในทิศทางเดียวกัน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้จึงน่าจะส่งผลทำให้ตัวแปรรายได้รวมของครอบครัว และการอยู่ร่วมกันในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

3) ในเรื่องของตัวแปรความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา และเป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นลักษณะของตัวแปรที่ผู้วิจัยมองว่าน่าจะเกี่ยวข้องในเรื่องของประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อาจจะเป็นประสบการณ์โดยตรงและโดยอ้อม เช่น การพบเห็น การคุ้นเคย โดยที่ผู้วิจัยคาดว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวหากมีความแตกต่างกัน จะมีผลกระทบทำให้เกิดความแตกต่างกัน หรือทำให้เกิดมีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน แต่ในความเป็นจริงในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อย่างที่ได้เคยกล่าวมาในเบื้องต้นแล้วว่าเรื่องของจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ทั้งหลักการ และการจัดการเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและคณะครู นักเรียนเป็นเพียงผู้รับบริการในด้านต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้ อีกทั้ง บริการต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับก็เหมือน ๆ กัน สิ่ง

แวดล้อมต่าง ๆ ถูกกำหนดให้ดำเนินการในมาตรฐานเดียวกันภายใต้การควบคุมของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นในประเด็นแรกในเรื่องความขยันของนักเรียนอันได้แก่ ขยันเข้าห้องสมุด ประสพการณ์ในเรียนซ่อมเสริม ประสพการณ์ในและเรียนกวดวิชา ซึ่งน่าจะเป็นตัวช่วยกระตุ้นนักเรียนในการได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น แต่อาจจะไม่ใช่เกี่ยวกับการจัดการหรือบริการภายในโรงเรียน ในประเด็นที่สองเป็นการวางอนาคตกำหนดเป้าหมายว่าจะทำอะไรต่อ ย่อมจะทำให้มองว่าปัจจุบันมีอะไรที่ช่วยสนับสนุนให้อนาคตเป็นอย่างที่ตั้งไว้ แต่คงจะไม่ใช่ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เนื่องจากพบว่าสิ่งที่โรงเรียนต่าง ๆ กำลังเน้นและให้ความสำคัญ คือ การให้ความรู้กับนักเรียนเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยไม่สนใจถึงประสิทธิภาพของกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน ประเด็นที่กล่าวมาย่อมแสดงให้เห็นว่า ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสพการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสพการณ์ในการเรียนกวดวิชา และเป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงคงจะยังไม่ได้มีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือเข้ามาได้รับประสบการณ์อะไรที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะทำให้เกิดความแตกต่างกันได้ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้จึงน่าจะมีผลทำให้ตัวแปรความถี่ในการเข้าห้องสมุด การเรียนซ่อมเสริม การเรียนกวดวิชา และเป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

4.6.3 จากผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ปัจจัยในเรื่องระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน และจำนวนนักเรียนต่อห้องของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของตัวแปรเหล่านี้ก็สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับที่มาของความรู้และการเกิดทัศนคติ เช่น **สุชา จันทรเอน และ สุรางค์ จันทรเอน** (2517 : 171) ได้กล่าวถึง เงื่อนไขในการเกิดทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ว่าเกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล และ **พรพิมล วรวิทย์พุทธวงศ์** (2532 : 87) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว นอกจากนี้ **ประภาเพ็ญ สุวรรณ** (2520 : 64) ก็ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องของประสบการณ์ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ก็จะมีผลต่อการเกิดทัศนคติได้ และ ยังได้เสริมอีกในเรื่องของการศึกษาในโรงเรียนหรือองค์ประกอบเกี่ยวกับสถาบัน จะมีส่วนที่สนับสนุนให้เกิดทัศนคติได้อีกเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เอง จึงทำให้ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน

4.6.4 จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 14 ปรากฏว่าตัวแปรความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับตัวแปรทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ ทิตยา สุวรรณะชญ , 2520 : 603 – 604 เพราะความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นับได้ว่าเป็นส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component) ส่วนทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ก็เป็นส่วนของความรู้สึก (Affective Component) ดังนั้น ทั้ง 2 ตัวแปรนี้ย่อมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีความรู้ในเรื่องการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงขึ้น นักเรียนก็จะมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงขึ้นไปด้วย และ สุรางค์ โค้วตระกูล (2533 : 246) กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติ ว่าการที่บุคคลมีความรู้ในการที่ดีหรือไม่ดี จะก่อให้เกิดทัศนคติขึ้น โดยถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นในทางที่ดีด้วย แต่ถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดีเราก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีด้วย และถ้าเราไม่รู้สิ่งใดเลย ทัศนคติก็ยังไม่เกิดขึ้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ในการวิจัยเรื่อง ทักษะชีวิตของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์หลักคือ (1) เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน (2) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักเรียน (3) เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และ(4) ศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนดังกล่าว ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ประจำปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบและหาความเชื่อมั่นแล้วนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และใช้ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สำหรับการคาดหมายตัวแปรตามใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ผู้วิจัยจัดแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านภูมิหลังของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน และระดับผลการเรียน 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน ได้แก่ รายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน และ3) ปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน ได้แก่ จำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเรียนซ่อมเสริม ประสบการณ์ในการเรียนกวดวิชา เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6

สรุปได้คือ ปัจจัยด้านภูมิหลังของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ประมาณ ร้อยละ 10 และอายุของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 15 – 17 ปี ส่วนระดับชั้นเรียนและแผนการเรียน เป็นผลมาจากการกำหนดในการสมัครตัวอย่าง จะได้นักเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ระดับละเท่า ๆ กัน และแผนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สายวิทย์) และแผนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สายศิลป์) แผนการเรียนละเท่า ๆ กัน สำหรับระดับผลการเรียนพบว่า อยู่ในลักษณะ Normal Curve

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ในทุกระดับตั้งแต่ ต่ำกว่า 5,000 บาท ไปจนถึง สูงกว่า 20,000 บาท/เดือน ส่วนการอยู่ร่วมกันในครอบครัวนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับทั้งพ่อและแม่ และในด้านระยะเวลาในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่บ้านอยู่ใกล้โรงเรียนใช้เวลาในการเดินทางมาโรงเรียนไม่เกินครึ่งชั่วโมง

ปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนครึ่งหนึ่งมีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่ามาตรฐานกรมสามัญศึกษาที่เหมาะสม และความถี่ที่นักเรียนเข้าห้องสมุดนั้น พบว่า มีนักเรียนที่ขยันเข้าห้องสมุดอยู่ในระดับที่น่าพอใจ คือ เข้าห้องสมุดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถึงร้อยละ 63.3 สำหรับประสิทธิภาพในการเรียนซ่อมเสริม ประมาณ 2 ใน 3 ที่ปรากฏว่านักเรียนไม่เคยเรียนซ่อมเสริมเลย ส่วนประสิทธิภาพในการเรียนกวดวิชา แบ่งเป็น ไม่ได้เรียนกวดวิชาและเรียนกวดวิชา ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน และในด้านเป้าหมายของนักเรียนเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกำหนดเป้าหมายแน่นอนแล้วว่าจะศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาถึงร้อยละ 83.9

5.1.2 ทศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

จากผลการสอบถามทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดไว้ 5 ระดับนั้น พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้คะแนนเฉลี่ย 3.20 คะแนน ซึ่งนักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงสุด 3.96 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้ 2.25 คะแนน

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนพบว่า ทศนคติทั้ง 7 ด้านมีทัศนคติจัดอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ส่วนในเรื่องที่นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนดีที่สุด ได้แก่ ห้องสมุด คือ สถานที่ที่ท่านใช้ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม โดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 คะแนน และเรื่องที่นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่ดีที่สุด โดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 คะแนน ได้แก่ วิชาเลือกเสรีที่ท่านต้องการเลือกเรียนบางรายวิชาไม่เปิดสอน

5.1.3 ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากผลการทดสอบความรู้ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีความรู้ในระดับมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ย 8.48 คะแนน ซึ่งนักเรียนทำคะแนนได้สูงสุด 10 คะแนน และต่ำสุดได้ 4 คะแนน

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นด้านที่นักเรียนมีความรู้ที่จัดอยู่ในระดับมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ย 3.39 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน และด้านวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นด้านที่นักเรียนมีความรู้ที่จัดอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยได้คะแนนเฉลี่ย 5.10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน ส่วนในเรื่องที่นักเรียนมีความรู้มากที่สุด ได้แก่ เรื่องวิชาบังคับแกน คือ กลุ่มวิชาที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียน โดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.99 คะแนน และเรื่องที่นักเรียนมีความรู้น้อยที่สุด ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.57 คะแนน ได้แก่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดไว้เพื่อให้นักเรียนใช้ในการศึกษาต่อเท่านั้น

5.1.4 การพิสูจน์สมมติฐาน

1. สมมติฐานการวิจัยที่ยอมรับ คือ

1.1 สมมติฐานที่ 8 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 สมมติฐานที่ 9 จำนวนนักเรียนต่อห้องของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3 สมมติฐานที่ 14 ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. สมมติฐานการวิจัยที่ถูกปฏิเสธ คือ

2.1 สมมติฐานที่ 1 เพศของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 สมมติฐานที่ 2 อายุของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3 สมมติฐานที่ 3 ระดับชั้นเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.4 สมมติฐานที่ 4 แผนการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.5 สมมติฐานที่ 5 ระดับผลการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.6 สมมติฐานที่ 6 รายได้รวมของครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.7 สมมติฐานที่ 7 การอยู่ร่วมกันในครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.8 สมมติฐานที่ 10 ความถี่ในการเข้าห้องสมุดของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.9 สมมติฐานที่ 11 ประสิทธิภาพในการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.10 สมมติฐานที่ 12 ประสิทธิภาพในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.11 สมมติฐานที่ 13 เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

5.1.5 ปัจจัยที่สามารถคาดทำนายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ปัจจัยที่สามารถคาดทำนายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จากตัวแปรอิสระทั้งสิ้น 14 ตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ระดับผลการเรียน รายได้รวมของครอบครัว การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง ความถี่ในการเข้าห้องสมุด ประสิทธิภาพในการเรียนซ่อมเสริม ประสิทธิภาพในการเรียนกวดวิชา เป้าหมายเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเลือกเข้าสู่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได ทั้งหมด 3 ตัวแปร คือ ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน และจำนวนนักเรียนต่อห้อง โดยพบว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ได้ร้อยละ 4.52 โดยมีสมการถดถอย คือ

$$\text{ทัศนคติฯ} = 3.0024 + 0.1880\text{ความรู้ฯ} - 0.0674\text{จำนวนฯ} - 0.0654\text{ระยะเวลาฯ}$$

$$(0.009) \qquad (0.048) \qquad (0.024)$$

5.1.6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

(1). ปัญหาและอุปสรรค

ในแต่ละด้านมีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงร้อยละของนักเรียนตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

รายการ	ร้อยละ
ด้านการจัดแผนการเรียน	
1. จัดแผนการเรียนให้เล็กลงน้อยเกินไป และไม่หลากหลาย	46.07
2. นักเรียนไม่ได้เลือกแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริงๆ	10.57
ด้านการจัดตารางสอน	
1. มีบางวันที่จัดตารางสอนนำวิชาหลักที่ยากซับซ้อนมาเรียนติดต่อกันทำให้เครียดและเรียนไม่รู้เรื่อง	43.79
2. จัดวิชาที่เรียนในสัปดาห์หนึ่งไม่สมดุลกัน บางวันเรียนมากบางวันเรียนน้อย	13.02
3. จัดวิชาที่ต้องเรียนต่อ ๆ ไปให้อยู่ห่างกัน ทำให้ลำบากในการเดินเรียน	11.24
4. ในแต่ละวันมีวิชาที่ต้องเรียนและจำนวนคาบเรียนมากเกินไป	10.65

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
ด้านการจัดชั้นเรียน	
1. จำนวนนักเรียนบางห้องมากเกินไป	58.54
2. ไม่จัดนักเรียนแต่ละห้องตามความสามารถของนักเรียน	14.63
3. ห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	12.19
ด้านการจัดครูเข้าสอน	
1. ครูบางวิชาสอนไม่รู้เรื่อง	15.46
2. ครูบางวิชามีความรู้ในวิชาที่สอนไม่เพียงพอ	12.37
ด้านการจัดแบบเรียน	
1. หนังสือแบบเรียนบางวิชามีเนื้อหาน้อยเกินไปไม่ละเอียด ไม่ครอบคลุมเรื่องที่เรียน	32.69
2. หนังสือแบบเรียนบางวิชาเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน และไม่ตรงกับความเป็นจริง	28.86
ด้านการจัดห้องสมุด	
1. หนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดมีน้อยเกินไป ไม่หลากหลาย ไม่ทันสมัย	51.08
2. หนังสือยากมาก ไม่มีระเบียบ จัดหนังสือไม่เป็นหมวดหมู่ วางไม่ตรงตามตัวเลขหนังสือ	25.27
ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม	
1. ไม่มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน	78.43
ด้านอื่น ๆ	
1. อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ	50.0
2. มีการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาเรียนมากเกินไปทำให้การเรียนลดลง	30.0

(2.) ข้อเสนอแนะ

ในแต่ละด้านมีข้อเสนอแนะแตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงร้อยละของนักเรียนตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

รายการ	ร้อยละ
ด้านการจัดแผนการเรียน	
1. ควรจัดแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกได้หลากหลาย และเพิ่มมากกว่าเดิม	37.41
2. นักเรียนควรได้เลือกแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริง ๆ	19.08
3. วิชาเลือกในแต่ละแผนการเรียนต้องมีความหลากหลาย และเพิ่มมากกว่าเดิม	10.69
ด้านการจัดตารางสอน	
1. ควรจัดวิชาหลักที่ยากซับซ้อนสลับกับวิชาที่ง่ายสบาย ๆ ในแต่ละวัน	39.23
2. สัปดาห์หนึ่งควรจัดตารางสอนอย่างสมดุล โดยทุก ๆ วันมีการเรียนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน	15.48
ด้านการจัดชั้นเรียน	
1. จำนวนนักเรียนต่อห้องต้องไม่มากเกินไป ควรประมาณ 30 – 35 คน	45.45
2. ควรจัดนักเรียนที่เก่งและไม่เก่งอยู่ห้องเดียวกัน	30.91
3. ควรคัดเลือกนักเรียนแต่ละห้องจากคะแนนสอบ	12.73

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
ด้านการจัดครูเข้าสอน	
1. ครูผู้สอนควรมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี เพื่อจะได้สอนนักเรียนได้อย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง	22.40
2. ครูผู้สอนควรจบมาด้านวิชาที่สอนโดยตรง และมีความถนัดในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	14.40
ด้านการจัดแบบเรียน	
1. ควรจัดหนังสือแบบเรียนให้มีเนื้อหาหลากหลาย ทันเหตุการณ์ และตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน	22.61
2. ควรมีหนังสือประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมจากหนังสือแบบเรียนและสอนควบคู่กันไปด้วย	20.0
3. ควรจัดหนังสือแบบเรียนบางวิชามีเนื้อหาละเอียด ชัดเจนและครอบคลุมเรื่องที่เรียน	16.52
4. ควรจัดหนังสือแบบเรียนมีเนื้อหาไม่ยากเกินไป เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียนแต่ละระดับชั้น	11.30
ด้านจัดห้องสมุด	
1. จัดหาหนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ประจำห้องสมุดมากกว่าเดิม โดยต้องมีความหลากหลายและทันสมัย	46.5
2. จัดหนังสือให้เป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่และหาง่าย	20.5
ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม	
1. ควรจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน	30.44
2. ควรจัดสอนซ่อมเสริมให้กับเด็กที่เรียนอ่อนและไม่ค่อยเข้าใจเท่านั้น	14.13

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
ด้านอื่น ๆ	
1. จัดกิจกรรมเพื่อคลายเครียดให้มากขึ้นประเภท ชมรมกีฬา	60.0
2. จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอในทุกรายวิชา	16.0
3. ลดกิจกรรมลงและเพิ่มการเรียนรู้ให้มากขึ้น	12.0

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาทำให้สามารถมองเห็นแนวทางที่ควรจะได้ดำเนินการต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และเสนอแนะเพื่อจะได้เป็นประโยชน์ ต่อการที่จะทำให้นักเรียนได้มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ดีขึ้นต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดแผนการเรียน

1.1 ทางโรงเรียนจะต้องจัดวิชาเลือกเสรีไว้อย่างหลากหลาย ตรงตามความต้องการของนักเรียน โดยอาจใช้วิธี ก่อนเปิดให้มีการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ทางโรงเรียนมีการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนว่าต้องการเรียนวิชาอะไรบ้าง และนำมาพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของนักเรียน จากนั้น จึงกำหนดวิชาเลือกเสรีให้นักเรียนเลือกเรียน ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดแผนการเรียนในเรื่องนี้ อยู่ในระดับที่ค่อนข้างไม่ดี ประกอบกับปัญหาของนักเรียนส่วนใหญ่ในด้านนี้เป็นเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์สูงด้วย

1.2 ทางโรงเรียนควรจัดแผนการเรียน ให้นักเรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจจริง ๆ โดยที่ทางโรงเรียนห้ามบังคับหรือชี้นำให้นักเรียนเลือก เพราะมีบางโรงเรียนเห็นว่านักเรียนบางคนเรียนดีก็ต้องการให้เรียนสายวิทย์ ในขณะที่นักเรียนเองต้องการเรียนสายศิลป์ เป็นต้น ทางโรงเรียนอาจใช้วิธีสำรวจความคิดเห็นจากนักเรียนก่อนเปิดแผนการเรียนให้นักเรียนเลือก เพื่อจะได้ตรงตามความต้องการของนักเรียนด้วย ทั้งนี้เพราะปัญหาของนักเรียนต่อการจัดแผนการเรียนในเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก

2. ด้านการจัดตารางสอน

2.1 ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตารางสอน ควรจัดตารางสอนในแต่ละวัน โดยให้นักเรียนเรียนวิชาที่ยากซับซ้อนสลับกับวิชาที่ง่ายสบาย ๆ เช่น นักเรียนสายวิทย์ วิชาแรกเรียนฟิสิกส์ อาจจะตามด้วยวิชาสุขศึกษา และค่อยต่อด้วยวิชาเคมี อย่างนี้เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่เครียดมาก และรู้สึกผ่อนคลายขึ้น พร้อมทั้งจะเรียนวิชาที่ยากซับซ้อนต่อจากวิชาที่ง่ายสบาย ๆ นั้น ทั้งนี้ เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะคติของนักเรียนต่อการจัดตารางสอน ในเรื่องนี้อยู่ในระดับที่ค่อนข้างไม่ดี และปัญหาที่นักเรียนเสนอมาในเรื่องนี้ก็อยู่ในเกณฑ์ที่สูงด้วย

2.2 ทางโรงเรียนจะต้องจัดเวลาพักของครูและนักเรียนให้ตรงกัน เพื่อให้นักเรียนจะได้เข้าพบขอคำปรึกษาต่าง ๆ ที่สำคัญโดยเฉพาะ เวลาพักของครูที่ปรึกษาและนักเรียนในชั้นที่ปกครอง จะต้องพักตรงกันเสมอ เพราะนักเรียนจะได้ขอคำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้ง่าย และสะดวกต่อการเข้าพบ หากกลัวว่าอาจเกิดปัญหาไม่มีที่รับประทานอาหารเพราะโรงเรียนมีโรงอาหารเล็กเกินไป อาจใช้วิธีให้พักรอบละ 2-3 ระดับชั้นก็ได้ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะคติของนักเรียนต่อการจัดตารางสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับที่ค่อนข้างไม่ดี

2.3 ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตารางสอน ต้องจัดตารางสอนให้สมดุลกันทั้งสัปดาห์ คือ 5 วัน (จันทร์ - ศุกร์) จะต้องมีการเรียนการสอนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ไม่ใช่บางวันเรียนมาก 10-12 คาบ ในขณะที่บางวันเรียนน้อยเพียง 5-6 คาบ อย่างนี้จะทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายไม่อยากเรียนในวันที่ต้องเรียนมาก ๆ อาจถึงขั้นหยุดเรียนก็ได้ ดังนั้นจึงควรจัดตารางสอนให้ทั้ง 5 วัน เรียนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน อาจจะประมาณ 8-9 คาบต่อวัน ทั้งนี้เป็นเพราะปัญหาที่นักเรียนเสนอมาในเรื่องนี้ก็อยู่ในเกณฑ์สูง

2.4 ผู้รับผิดชอบจัดตารางสอน ควรจัดวิชาที่ต้องเรียนต่อ ๆ ไป ไม่ให้อยู่ห่างกันมาก ถ้าเป็นห้องประจำ หรือห้องที่เรียนคาบก่อนก็จะดีมาก แต่ถ้าไม่ได้ก็ควรอยู่ในชั้นเดียวกัน หรือควรอยู่ในตึกเดียวกันมากกว่าที่จะทำให้นักเรียนต้องเดินข้ามไปอีกตึกหนึ่ง และต้องเดินขึ้นอีกหลายชั้นอย่างนี้ก็แย่มาก เพราะจะทำให้เสียประโยชน์ทุกฝ่าย นักเรียนเองก็จะลำบาก วิชาต่อไปที่ต้องเรียนนักเรียนก็เข้าเรียนสาย เป็นต้น ทั้งนี้เพราะปัญหาของนักเรียนด้านนี้ ในเรื่องดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมากเช่นเดียวกัน

3. ด้านการจัดชั้นเรียน

3.1 ผู้ที่รับผิดชอบต่อการจัดชั้นเรียน ควรจะจัดชั้นเรียนโดยนำเด็กนักเรียนที่ฉลาดเป็นพิเศษ แตกต่างจากเด็กปกติให้เรียนอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน เพื่อเด็กจะได้พัฒนาความรู้ไปอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องรอเพื่อนที่เรียนช้ากว่าตน อีกทั้งสามารถพัฒนาไปในทางเดียวกันและถูกต้องด้วย เด็กที่ฉลาดเป็นพิเศษ เช่น เด็กนักเรียนที่มี IQ สูงกว่า 180 หรือเด็กอัจฉริยะที่คิดเลขเร็ว คำนวณเก่ง เป็นต้น ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะคตินักเรียนต่อการจัดชั้นเรียนในเรื่องดังกล่าวนี้ อยู่ในระดับที่ค่อนข้างไม่ดี

3.2 ควรให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดชั้นเรียน มีการจัดชั้นเรียนที่เหมาะสมตรงตามมาตรฐานกรมสามัญศึกษา หรือในปริมาณที่ไม่มากเกินไป จากการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีไม่เกิน 35 คน ซึ่งก็ตรงกับเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา ที่ว่าจำนวนนักเรียนที่เหมาะสมต่อห้องในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรอยู่ระหว่าง 35 – 40 คน อีกทั้งการกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้องอย่างนี้ จะส่งผลต่อการรับนักเรียน เพราะโรงเรียนมีห้องเรียนจำกัด เพราะการกำหนดแล้วว่านักเรียนต่อห้องไม่เกิน 35 คน ย่อมส่งผลทำให้การรับนักเรียนมีจำนวนที่น้อยลงขจัดปัญหานักเรียนในแต่ละห้องมากเกินไปหรือนักเรียนจะไม่ผ่านห้องแต่จะอยู่ในปริมาณที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า จำนวนนักเรียนต่อห้องมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อีกทั้งในการคาดทำนายทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ก็พบว่า จำนวนนักเรียนต่อห้อง ก็จะเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถพยากรณ์หรือช่วยทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงขึ้น

3.3 ผู้รับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน ควรพิจารณาการจัดชั้นเรียนว่าจะใช้วิธีไหน ระหว่างการจัดตามความสามารถของนักเรียน โดยพิจารณาจากคะแนนสอบ หรือการจัดแบบคละ โดยการนำนักเรียนที่เรียนเก่งแลไม่เก่งจัดให้เรียนห้องเดียวกัน วิธีหนึ่งที่จะแก้ไขได้คือ การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนว่าส่วนใหญ่มีความต้องการให้จัดชั้นเรียนแบบไหน ประกอบกับความคิดเห็นของคณะกรรมการโรงเรียน เพราะข้อดีของแต่ละวิธีนั้นก็ไม่เหมือนกัน เช่น ถ้าจัดตามความสามารถของนักเรียน นักเรียนในแต่ละห้องจะเรียนทันกันเพราะความรู้อยู่ในระดับเดียวกัน สามารถพัฒนาไปได้อย่างพร้อม ๆ กัน ในขณะที่หากจัดแบบคละ นักเรียนที่เก่งจะช่วยนักเรียนที่เรียนไม่เก่งกว่าให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่นักเรียนที่เรียนเก่งอาจจะต้องเรียนช้าลงเพราะจะต้องรอเพื่อน ๆ ที่เรียนไม่ทันด้วย อีกวิธีในการแก้ไข คือ ทางโรงเรียนจัดให้มีห้องเก่งเพียง 1 ห้องที่จัดตามคะแนนสอบ ส่วนที่เหลือก็จัดชั้นเรียนแบบคละทั้งหมด ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ปัญหาของนักเรียนด้านการชั้นเรียนในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับที่สูง

4. ด้านการจัดครูเข้าสอน

ในการคัดเลือกครูผู้สอนในแต่ละวิชา ทางโรงเรียนจะต้องคัดเลือกอย่างละเอียดและรอบคอบ ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี โดยทางโรงเรียนอาจมีวิธีการคัดเลือกหรือวิธีการทดสอบหลายรูปแบบว่าได้ครูตรงตามความต้องการหรือไม่ เช่น (1) ประสบการณ์ในการสอนของครูอย่างน้อยควรประมาณที่ไม่ต่ำกว่า 2 ปี (2) ครูผู้สอนจะต้องจบมาในสาขาวิชาเอก – โท ที่สอนโดยตรง หรือ (3) เป็นการติดตามจากตัวนักเรียน โดยการให้นักเรียนประเมินผลการสอนของครูหลังจากครูสอนจบในแต่ละเทอม เป็นต้น ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะคติของนักเรียนต่อการจัดการครูเข้าสอนในเรื่องดังกล่าวนี้ อยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี และปัญหาที่นักเรียนพบส่วนใหญ่เป็นในเรื่องดังกล่าวนี้

5. ด้านการจัดแบบเรียน

5.1 ทางกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดการจัดทำหนังสือแบบเรียนให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม เช่น แบบเรียนรุ่นหนึ่ง ๆ การกำหนดใช้ไม่ควรเกิน 3 ปีต้องมีการแก้ไข มิฉะนั้น จะล้าสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ในบางรายวิชามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา เช่น วิชาคอมพิวเตอร์ ที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและรวดเร็วมาก หากใช้แบบเรียนที่เปลี่ยนทุก ๆ 3 ปีคงจะไม่ทันกับความรู้ในด้านนี้ ดังนั้นทางกระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาและกำหนดออกมาว่า หนังสือประเภทไหนต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร ชวงไหน เพื่อให้หนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหนังสือที่มีคุณภาพมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะคติของนักเรียนด้านการจัดแบบเรียนในเรื่องนี้ อยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี

5.2 ทางกระทรวงศึกษาธิการจะต้องผลิตแบบเรียนที่มีเนื้อหาที่ละเอียด อธิบายง่าย ชัดเจน ครอบคลุมความรู้ที่นักเรียนต้องเรียน โดยเนื้อหานั้นต้องไม่ยากเกินไป สำหรับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หลักเกณฑ์ง่าย ๆ คือ ชั้นแรกดูจากหลักสูตรว่านักเรียนจะต้องเรียนรู้ในเรื่องอะไรบ้าง และเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้มันอยู่ในระดับใด อาจจะมีการทดสอบกับนักเรียนกลุ่มหนึ่ง เพื่อดูความยากง่าย ความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มนั้นในแบบเรียนที่ให้ศึกษา นอกจากนี้ก็ใช้วิธีสอบถามครูและนักเรียนโดยรวม สำหรับครูเป็นการสอบถามถึงเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนนั้น ๆ ว่าตรงกับเนื้อหาที่ครูจะสอนหรือไม่ ครอบคลุมรายละเอียดครบถ้วนหรือไม่ เป็นต้น ส่วนนักเรียนเป็นการสอบถามว่าเมื่ออ่านหนังสือแบบเรียนแล้ว เข้าใจหรือไม่ การอธิบายการดำเนินเรื่องเป็นอย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาแสดงว่า ปัญหาใหญ่ของนักเรียนต่อการจัดแบบเรียน คือเรื่องดังกล่าวนี้

5.3 ทางด้านครูผู้สอนจะต้องมีหนังสือประกอบอื่น ๆ นอกเหนือจากหนังสือแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดด้วย เพราะ ความรู้จากหนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หนังสือประกอบอื่น ๆ จะทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนเพิ่มมากขึ้น และที่สำคัญ หนังสือประกอบอื่น ๆ มักจะมีความทันสมัย เพราะส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบันกว่าหนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ เกณฑ์ในการคัดเลือกหนังสือประกอบอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน แต่ควรเป็นหนังสือที่สอดคล้องกับแบบเรียน สามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจในหนังสือแบบเรียนให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ปัญหาด้านการจัดแบบเรียนอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญสำหรับนักเรียน คือปัญหาในเรื่องดังกล่าวด้วย

6. ด้านการจัดห้องสมุด

6.1 แต่ละโรงเรียนควรมีการปรับปรุงการให้บริการยืม / คืนหนังสือในห้องสมุดให้มีความรวดเร็วมากขึ้น หากโรงเรียนไหนมีเงินทุนมาก ควรใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการบริการยืม / คืนหนังสือ เพื่อความรวดเร็วเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะคติของนักเรียนด้านการจัดห้องสมุดในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับที่ค่อนข้างไม่ดี

6.2 ห้องสมุดของแต่ละโรงเรียนจะต้องมีการปรับปรุงหนังสือภายในห้องสมุด ให้มีปริมาณที่เพียงพอ มีความหลากหลาย ทันสมัย และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนหรือครู อาจจะใช้วิธีสอบถามจากผู้ใช้บริการห้องสมุดว่าต้องการหนังสืออะไรประเภทไหน จากนั้นมาพิจารณาดูว่า หนังสือประเภทไหน และหนังสืออะไรที่ผู้ใช้บริการห้องสมุดเรียกร้องเหมือน ๆ กัน และมีความต้องการสูง รวมถึงพิจารณาความสามารถของโรงเรียนในการจัดหาและความเหมาะสมในการนำเข้ามาให้บริการในห้องสมุด นอกจากนี้อาจใช้วิธีสังเกตจากจำนวนผู้ใช้บริการที่สั่งจองหนังสือไว้ล่วงหน้าเมื่อหนังสือขาดห้องสมุด เป็นต้น ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะคติของนักเรียนด้านการจัดห้องสมุดในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี ประกอบกับเรื่องดังกล่าวคือปัญหาลำคัญของนักเรียนในการใช้บริการห้องสมุดอีกด้วย

6.3 ห้องสมุดของแต่ละโรงเรียนจะต้องมีการปรับปรุงการจัดหนังสือในห้องสมุดให้เป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่ หาง่าย โดยการถามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดว่าแบบเดิมเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง ต้องการให้ปรับปรุงหรือแก้ไขตรงไหนบ้าง นอกจากนี้ให้เพิ่มความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการจัดหมวดหมู่หนังสือให้นักเรียนเข้าใจถูกต้อง ตรงกัน ส่วนสัญลักษณ์ที่ใช้ควรเป็นสัญลักษณ์ที่ตัวใหญ่ สะดุดตา เข้าใจง่าย นอกจากนี้ในด้านบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดอาจจะต้องทำหน้าที่หนักและรอบคอบมากขึ้น ด้วยการจัดหนังสือให้ถูกต้องตรงตามหมวดหมู่เสมอ และคอยตรวจตราบริเวณชั้นหนังสือ เพราะมีบางครั้งที่นักเรียนทำการค้นคว้าหนังสือและปรากฏว่าวาง

หนังสือไม่ตรงกับหมวดหมู่เดิม ไม่เป็นระเบียบเดิม และที่ช่วยให้บรรณารักษ์ทำงานหนักเพิ่มมากขึ้น คือ คอยเก็บหนังสือที่นักเรียนค้นคว้าแล้วตามโต๊ะต่าง ๆ เข้าชั้นวางหนังสืออย่างรวดเร็ว เพราะยังมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่อาจจะต้องการค้นคว้าหนังสือนั้น ๆ เช่นกัน แต่หาไม่เจอจากชั้นวางหนังสือ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ปัญหาด้านการจัดห้องสมุดในเรื่องดังกล่าวมีความสำคัญสำหรับนักเรียน

7. ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

7.1 สำหรับโรงเรียนที่มีการกำหนดชั่วโมงไว้สำหรับสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนนั้น

ถือได้ว่าเป็นความสมควรแล้ว แต่ที่ต้องแก้ไขคือ เมื่อมีการกำหนดชั่วโมงสำหรับสอนซ่อมเสริมแล้ว ควรต้องมีการเรียนการสอนซ่อมเสริมกันอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ไม่ใช่ชั่วโมงไปใช้ในการทำอย่างอื่น เช่น ทำกิจกรรมภายในโรงเรียน หรือเรียนวิชาอื่น ๆ ที่อาจารย์สอนไม่ทันตามหลักสูตร นอกจากนี้ สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่มีการกำหนดชั่วโมงในการสอนซ่อมเสริมไว้อย่างแน่นอน ควรมีการกำหนดชั่วโมงสอนซ่อมเสริมไว้อย่างเด่นชัด เพื่อให้นักเรียนจะได้รู้เวลาที่แน่นอนในการเรียนซ่อมเสริม การเรียนซ่อมเสริมนับว่ามีความสำคัญสำหรับนักเรียนมาก เพราะนักเรียนจะได้มีความรู้ที่เท่ากัน เพราะผู้ที่เรียนไม่รู้เรื่องก็จะเข้าใจมากยิ่งขึ้นในขณะที่นักเรียนที่เก่งแล้วก็เข้าใจยิ่งขึ้น เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจแล้ว นักเรียนจะเรียนกวดวิชาน้อยลงหรือไม่เรียนกวดวิชาเลย ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ทักษะติของนักเรียนด้านการจัดสอนซ่อมเสริมในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี และเรื่องดังกล่าวก็คือปัญหาสำคัญของนักเรียนในด้านนี้ด้วย

7.2 ทางโรงเรียนจะต้องจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีการเรียนการสอนอย่างจริงจังด้วย เพราะว่าการเรียนซ่อมเสริมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจริง ๆ แล้วจัดว่ามีความสำคัญกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะความรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องนำไปใช้ในการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยสูง ดังนั้นการเรียนซ่อมเสริมคือการสอนเพิ่มความรู้ให้กับนักเรียนในส่วนที่นักเรียนยังไม่มีความรู้หรือไม่เข้าใจได้มาก โดยการจัดสอนซ่อมเสริมจะจัดสอนด้วยวิธีไหน ขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนด เช่น สอนซ่อมเสริมให้เฉพาะกับนักเรียนที่เรียนอ่อนและเรียนไม่ค่อยรู้เรื่องเท่านั้น หรือจะสอนซ่อมเสริมให้กับเด็กนักเรียนทุกคน ทั้งที่เรียนเก่งและไม่เก่งก็ได้ แต่ทางที่ดีควรสอบถามนักเรียนว่าต้องการให้มีการจัดสอนซ่อมเสริมแบบไหนดีที่สุด เพราะเด็กที่เรียนเก่งบางคนไม่ต้องการการสอนซ่อมเสริม ในขณะที่เด็กบางคนต้องการ นอกจากนี้ยังมีนักเรียนบางกลุ่มที่สอบตกก็อาจต้องการให้ครูสอนเสริมให้ก่อนการสอบซ่อมเพิ่มเติม ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่าปัญหาที่นักเรียนประสบอยู่ในการจัดสอนซ่อมเสริมคือเรื่องดังกล่าว

8. ด้านความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ควรมีการให้ความรู้แก่นักเรียน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพิ่มขึ้นไปอีก ถึงแม้ว่าผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงแล้ว ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการวางรากฐานของความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ของนักเรียนให้เข้มแข็งมากขึ้น อันที่จะส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างมั่นคง ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อีกทั้งในการคาดทำนาย ทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ก็พบว่า ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็จะเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถพยากรณ์หรือช่วยทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงขึ้น วิธีการโดยครูอาจจะเน้นให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยการสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ โดยเน้นความรู้ในด้านที่นักเรียนยังรู้น้อย หรืออาจจะพิจารณาให้ความรู้เพิ่มเติมจากในส่วนที่เห็นว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีในเรื่องใด ก็เสริมหรือเพิ่มความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ให้มากขึ้น ทั้งนี้ผลการวิจัยแสดงว่า นักเรียนควรมีความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

8.1 ด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความรู้ของนักเรียนในเรื่องการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ได้จัดไว้เพื่อให้นักเรียนใช้ในการศึกษาต่อเท่านั้น อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ความรู้ในเรื่องนี้มีนักเรียนทั้งรู้และไม่รู้ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความรู้เพิ่มเติมกับนักเรียนในเรื่องดังกล่าว โดยครูเป็นผู้อธิบายให้นักเรียนทุกคนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าใจว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นไม่ได้จัดไว้เพื่อให้นักเรียนใช้ในการศึกษาต่อเท่านั้น แต่ยังใช้ในการประกอบอาชีพ และนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนด้วย ซึ่งอาจจะช่วยทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ดีขึ้นได้

8.2 ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

มีสองข้อความรู้ที่นักเรียนยังมีความรู้ที่อยู่ในระดับที่สามารถเพิ่มเติมให้มากขึ้นได้ ได้แก่ (1) ความรู้ในเรื่องที่ว่าครูที่สอนในรายวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมีความถนัดและเรียนจบตามวิชาเอก – โท ที่เกี่ยวข้อง กับวิชาที่สอนนั้น มีนักเรียน 1 ใน 3 ที่เห็นว่าความรู้ดังกล่าวไม่ถูกต้อง ซึ่งในความเป็นจริงนั้นถูกต้องแล้ว ดังนั้นจึงต้องให้ความรู้เพิ่มเติมในด้านนี้ด้วย และ (2) ความรู้ในเรื่องที่ว่าครูประจำในรายวิชาต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนมากนัก แต่ที่สำคัญที่สุดจะต้องเป็นกันเองและเข้ากับนักเรียนได้ดีนั้น ซึ่งความรู้ดังกล่าวนี้ผิด เพราะจริง ๆ

แล้ว ครูประจำในรายวิชาต่าง ๆ ต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดีและต้องสามารถเข้ากับนักเรียนได้เป็นอย่างดีด้วย ปรากฏว่า นักเรียน 1 ใน 3 เช่นกันที่เห็นว่าความรู้ดังกล่าวถูกต้อง ดังนั้นจึงต้องให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย

9. ทางโรงเรียนต้องช่วยกันแนะนำและหาทางแก้ไขปัญหาในเรื่องที่นักเรียนต้องใช้เวลาในการเดินทางมาโรงเรียนมากเกินไป ยกตัวอย่าง หากนักเรียนบางคนบ้านอยู่ใกล้โรงเรียนใช้เวลาเดินทางไม่นานแต่เสียเวลามากเพราะรถติด ก็ควรแนะนำนักเรียนให้ออกจากบ้านเร็วขึ้น จะสามารถแก้ปัญหาระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางได้ ส่วนนักเรียนที่ต้องใช้เวลาในการเดินทางมากเพราะบ้านอยู่ไกลนั้น อาจจะแก้ปัญหาดูได้ยาก เพราะไม่สามารถไปย้ายบ้านได้ หรือ ทางกระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายให้นักเรียนทุกคนเรียนใกล้บ้าน และมีการกระจายโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีจัดการเรียนการสอนที่ดี ให้กระจายอยู่ในทุกชุมชน นักเรียนจะได้มีคุณภาพเท่ากันและได้เรียนในโรงเรียนใกล้บ้านด้วย หรือหากทำอย่างที่ว่าไม่ได้ ทางกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายที่ว่าด้วยเรื่องการรับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ โดยการกำหนดสัดส่วนในการรับนักเรียนในพื้นที่บริการให้เพิ่มมากขึ้น และค่อยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกปี จนกระทั่งรับนักเรียนในพื้นที่บริการได้เกือบ 100 % ก็ถือว่าประสบความสำเร็จสูงสุด หรืออาจจะไปกระตุ้นตัวแปรหรือปัจจัยอื่นที่ส่งผลทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีแทน ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อีกทั้งในการคาดการณ์ ทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ก็พบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน ก็จะเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถพยากรณ์หรือช่วยทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสูงยิ่งขึ้น

10. ทางโรงเรียนควรปรับปรุงในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เพราะอุปกรณ์การเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนการสอนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า นักเรียนประสบปัญหาในเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ

11. ทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อคลายเครียดให้กับนักเรียนให้มากขึ้น และควรเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น ชมรมกีฬา ชมรมดนตรี เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนจะได้ผ่อนคลายจากการเรียนในแต่ละวัน เพราะการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดได้ว่าเป็นการเรียนที่หนักมากเพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งวิธีดังกล่าวสามารถนำไปช่วยนักเรียนในการผ่อนคลายความเครียดลง อีกทั้งเป็นการให้นักเรียนได้แสดงออกในสิ่งที่ดีด้วย ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยแสดงว่า อีกปัญหาที่นักเรียนประสบคือ เรื่องดังกล่าว

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรจะได้พิจารณาศึกษาทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในลักษณะการเปรียบเทียบ กับกลุ่มโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ บ้าง เพื่อจะได้ทราบถึงระดับความแตกต่างของทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อีกทั้งยังอาจจะได้ทราบถึงปัจจัยอื่นอีกที่จะส่งผลกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อสามารถดำเนินการที่มีความเหมาะสมที่สุดในโอกาสต่อไปและเพื่อความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ควรพิจารณาศึกษาถึงพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อจะได้เป็นการยืนยันถึงแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อีกทั้งยังจะได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการนำไปวางแผนในการแก้ไข หรือปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ การจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8
(พ.ศ. 2540 – 2544)
ด้านการศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้เป็นกลไกในการสร้างคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ปวงชนชาวไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่อย่างไทยในสังคมโลกอย่างเป็นสุข รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า มั่นคง สมดุล และยั่งยืน โดยให้ผู้ผ่านการศึกษามีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะสำคัญดังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทยที่กำหนดไว้

นโยบายข้อที่ 1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เร่งรัดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 2 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา โดยกระทรวงศึกษาธิการจะรับภาระร้อยละ 96 ของนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย
2. เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาได้รับอาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวันอย่างทั่วถึง โดยกระทรวงศึกษาธิการจะรับภาระร้อยละ 93 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
3. เด็กที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาในปีนั้นทุกคนได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกระทรวงศึกษาธิการจะรับภาระร้อยละ 98 ของนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย
4. เด็กที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยผ่านเกณฑ์มาตรฐานการวัดผลตามหลักสูตร

5. เด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนในปีนั้น ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกระทรวงศึกษาธิการรับภาระร้อยละ 99 ของกลุ่มเป้าหมาย
 6. เด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยผ่านเกณฑ์การวัดผลตามหลักสูตร
 7. เด็กพิการอายุ 7 – 14 ปีทุกคน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงสุดตามศักยภาพที่จะเรียนได้
 8. นักเรียนในสถานศึกษาปลอดภัยจากโรคที่ป้องกันได้ และสารเสพติด
 9. ประชากรในวัยแรงงานทั่วไปได้รับความรู้พื้นฐานถึงมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานไทยในสถานประกอบการร้อยละ 50 มีความรู้พื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- มาตรการ**
1. รณรงค์ให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ตระหนักถึงความสำคัญ และสนับสนุนบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 2. จัดทำแผนที่ตั้งสถานศึกษา กำหนดขนาดโรงเรียนที่เหมาะสม และจัดทำผังแม่บทโรงเรียนเพื่อให้บริการทางการศึกษา มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทั่วถึง
 3. ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะรับบริการให้เหมาะสม
 4. การกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา ทั้งปัจจัย และกระบวนการ และการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษาและบุคลากร ให้แก่สถานศึกษาอย่างน้อยให้ถึงเกณฑ์มาตรฐานทุกสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญแก่สถานศึกษาที่ขาดแคลนเป็นอันดับแรก
 5. พัฒนาสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ให้เป็นปัจจุบัน
 6. ดำเนินการ จัดหาอาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวันให้แก่เด็กในระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเน้นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเป็นพิเศษ
 7. ให้ความรู้แก่พ่อแม่ และผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อเสริมการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้อง และสามารถสังเกตแนวความถนัดของบุตรหลานได้
 8. สนับสนุนองค์การการกุศล และสถาบันทางศาสนาที่จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยรัฐให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน เงินอุดหนุน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
 9. ขยายการศึกษานอกระบบ ให้แก่ผู้ที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาระบบได้

10. จัดบริการการศึกษาในรูปแบบที่ยืดหยุ่นหลากหลายเพื่อให้บริการอย่างทั่วถึง กว้างขวาง รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความสามารถพิเศษ อาทิ การเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กปกติ การจัดโรงเรียนเฉพาะทางแก่ผู้พิการและผู้มีความสามารถพิเศษ การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษในโรงเรียนทั่วไป

11. กำหนดรูปแบบและวิธีการในการช่วยเหลือเพื่อป้องกันการออกจากโรงเรียนกลางคัน

12. ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่ผู้เรียนทุกคนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน โดยยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ดำเนินเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การจัดบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียน และการจัดหาทุนการศึกษาจากแหล่งทุนภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

13. ให้การติดตาม ประเมินผล และการวิจัยการจัดการศึกษาทุกด้านอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้เสียเปรียบ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

14. ยกกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงานไทยให้สูงขึ้น โดยสนับสนุนการจัดบริการทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนระบบทวิภาคและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

15. จัดให้มีระบบข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนได้อย่างทั่วถึง

16. สนับสนุนให้ศาสนบุคคลให้ความรู้ อบรมจริยธรรม คุณธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนอย่างทั่วถึง

17. ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสาธารณสุข เพื่อให้เด็กในระดับปฐมวัยทุกคนได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคที่ป้องกันได้

18. ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ จัดกิจกรรมและรณรงค์ เพื่อจัดการเสพสารเสพติดในสถานศึกษา

นโยบายข้อที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน

เร่งรัดผลิตและพัฒนากำลังคนให้สามารถประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อความต้องการและการพัฒนาของชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะกำลังคนระดับกลางและระดับสูงในสาขาที่ขาดแคลน

เป้าหมาย

1. เด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ศึกษาต่อระดับหลังมัธยมศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 โดยเน้นการผลิตกำลังคนด้านสาขาขาดแคลน
2. มีการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การประกอบอาชีพอิสระ และตลาดแรงงานทั้งของรัฐและเอกชนให้เพียงพอกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การผลิตในอุตสาหกรรมและบริการสมัยใหม่
3. มีการผลิตบุคลากรทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมโดยเฉพาะสถาปัตยกรรมไทย ช่างสิบหมู่ นาฏศิลป์ และดนตรี ซึ่งกำลังเป็นปัญหาวิกฤตของชาติ
4. มีการผลิตกำลังคนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีสัดส่วนเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาอื่นๆ เป็นร้อยละ 40 : 60
5. มีการกระจายสถานศึกษาวิชาชีพไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และแนวทางการพัฒนาของชุมชนและภูมิภาคนั้น ๆ
6. มีสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษาครบทุกจังหวัด
7. มีการวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการผลิตและพัฒนากำลังคน

มาตรการ

1. เร่งผลิตกำลังคนในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลนและวิชาชีพสาขาใหม่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
2. เร่งผลิตบุคลากรทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยเฉพาะสาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย ช่างสิบหมู่ ศิลปิน ดนตรี และอื่น ๆ เพื่อเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
3. สนับสนุนทุนให้แก่ผู้เรียนในสาขาที่ขาดแคลน รวมทั้งการจัดเตรียมตำแหน่งให้เมื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีค่าวิชาเพิ่มให้
4. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในลักษณะที่ให้สถาบันการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ สมาคม และองค์กรวิชาชีพ ในการพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูง ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และคุณธรรม
5. สนับสนุนให้สถานศึกษา ภาคเอกชน และสถานประกอบการร่วมกันจัดการศึกษา และฝึกอบรมแก่แรงงานทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจบริการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานทั้งในสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ
6. ให้การสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดสอน และสภาพความเป็นจริงในสถานประกอบการ

7. ให้งานที่เกี่ยวกับการผลิตพัฒนากำลังคนร่วมมือกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศในการพัฒนาบุคลากร โดยนำเทคโนโลยีระดับสูงมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนและพัฒนาเศรษฐกิจ
8. ให้โอกาสแก่บุคลากรในระดับนี้ไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ รวมทั้งเพิ่มการฝึกอบรมดูงาน โดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลนทั้งในและต่างประเทศ
9. สนับสนุนทุนวิจัยและทุนเพื่อการศึกษาอบรมเพื่อการวิจัย และนำผลการวิจัยมาใช้ รวมทั้งสนับสนุนทุนเพื่อการแปล พิมพ์ และเผยแพร่ผลงานวิชาการ ของนักวิชาการ
10. ส่งเสริมและจัดตั้งสถานศึกษาด้านวิชาชีพให้กระจายไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับอำเภอ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และแนวโน้มการพัฒนาของภูมิภาคนั้น ๆ
11. จัดบริการแนะแนว ตลาดนัดแรงงาน และข้อมูลตลาดแรงงานอย่างกว้างขวางในสถานศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาทุกแห่ง
12. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอผ่อนปรนภาษีเงินได้ และยกเว้นภาษีศุลกากรในการนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นโยบายข้อที่ 3 การปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และ กระบวนการเรียนการสอน

ปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับทุกประเภท โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต รวมทั้งให้หลักสูตรมีความคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และการพัฒนาประชาคมโลก

เป้าหมาย

1. มีหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ / ทุกประเภท ที่นำไปสู่การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
2. มีการใช้หลักสูตรท้องถิ่น วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตการประกอบอาชีพที่กำหนดโดยสถานศึกษาและชุมชนอย่างจริงจังและกว้างขวาง

3. มีกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ประสพการณ์ และมีความสุขในการเรียน สามารถปลูกฝังนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่หาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีเวลาให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเหมาะสมกับวัย

4. มีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ และความสามารถที่พึงประสงค์ โดยเน้นการแสดงออกของผู้เรียน และใช้ผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนในทุกระดับอย่างถูกต้อง

5. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง

6. มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา และนำผลมาปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

7. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความตระหนักในการรักษา ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาทุกแห่ง

มาตรการ

1. รณรงค์ให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมกำหนด และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2. เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้แก่ สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาระดับจังหวัด และระดับเขตการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมและนำมาใช้อย่างจริงจัง กว้างขวาง

3. ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และขั้นตอนการอนุมัติหลักสูตร ให้มีความยืดหยุ่นเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

4. เร่งรัดให้ดำเนินการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท

5. ปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างทักษะพื้นฐาน วิชาที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านจิตใจ สังคม สุขภาพพลานามัย โดยให้ความสำคัญต่อวิชาพื้นฐานที่จำเป็นให้มากขึ้น เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริม ในวิชาพลศึกษา ดนตรี ศิลปะ รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

6. ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรทุกระดับ ทุกประเภท ให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสพการณ์ที่ได้จากครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตร และนำมาเทียบหน่วยการเรียนรู้ได้

7. เร่งรัดพัฒนาจริยธรรม คุณธรรมของผู้เรียนทุกระดับ โดยจัดให้เป็นวิชาเฉพาะที่ต้องสอนโดยการปฏิบัติ และสอดแทรกเรื่องจริยธรรม คุณธรรม ในกระบวนการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมทุกประเภท

8. ให้สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทจัดการเรียนการสอนวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานเป็น มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการจัดการ มีความสามารถในการทำงานเป็นหมู่คณะ

9. พัฒนารูปแบบ เทคโนโลยี นวัตกรรมและสื่อการสอนที่เน้นการช่วยครูสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ฝึกการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมทั้งสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน ให้สามารถให้บริการที่สนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง

10. จัดกิจกรรมเพื่อร่วมสร้างวิถีประชาธิปไตย รวมทั้งบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนทุกระดับและทุกประเภท

11. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างความตระหนัก ร่วมคิด ร่วมทำ ในการรักษาแก้ไข ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนและสมดุล

12. พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ เพิ่มพูนความสามารถในการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีนิสัยรักการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ศูนย์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถาน รวมทั้งจากชุมชนและสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

13. ปรับปรุงระบบการวัดผลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดโดยเน้นพฤติกรรม การแสดงออกจริงของผู้เรียน และใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอน

14. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้านในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง และสนับสนุนให้ผลการวิจัยดังกล่าวมาพัฒนาการเรียนการสอน

15. นำแนวทางวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนามาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม ให้เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่น

16. จัดบริการแนะแนวให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

17. จัดกิจกรรมและการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมอนามัย ส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพและการป้องกันโรค

18. จัดกิจกรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและโรคเอดส์ เช่น การแนะแนว การกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น

นโยบายข้อที่ 4 การปฏิรูประบบการสรรหา การผลิต และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปฏิรูประบบการสรรหา การผลิต และการพัฒนาครูรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และจรรยาบรรณในอาชีพ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในอนาคต

เป้าหมาย

1. มีระบบการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการคัดเลือกและจูงใจให้ผู้ที่มีความเหมาะสมมาเป็นครู และมีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูให้ครูมีความสามารถในการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งการปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นครู
2. มีการผลิตครูที่สอนสาขาวิชาที่ขาดแคลนที่เพียงพอกับความต้องการ
3. มีการมอบอำนาจให้สถานศึกษาบางประเภทเป็นผู้สรรหาบุคลากร มาบรรจุเป็นครู รวมทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้เกษียณอายุมาเป็นครูเสริมตามความจำเป็น
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างน้อย 2 ปีต่อครั้ง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีจรรยาบรรณในอาชีพ รู้จักใช้เทคโนโลยี สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรมในหลายรูปแบบที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
5. มีระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หลากหลายและครอบคลุม
6. มีเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับสถาบันและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
7. มีศูนย์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขนาดใหญ่ได้มาตรฐานสากลอย่างน้อยภาคภูมิศาสตร์ละ 1 แห่ง รวม 4 แห่ง
8. มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูมีความก้าวหน้า และมีความภาคภูมิใจในอาชีพ

มาตรการ

1. ปรับปรุงระบบการเลือกสรรบุคคลเข้าเรียนครู รวมทั้งการปรับปรุงวิธีการสอบคัดเลือกและบรรจุครูประจำการ โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
2. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในการผลิตครู เพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ความสามารถในเชิงวิเคราะห์ มีจริยธรรม คุณธรรม รวมทั้งมีพฤติกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. เร่งรัดการผลิตครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลนให้ได้ปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอ
4. ให้ครูที่สังกัดในส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ สามารถทำการศึกษาในสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัดได้มากกว่า 1 แห่ง โดยเฉพาะครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา โดยให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ และให้นับรวมเป็นส่วนหนึ่งของผลงาน
5. กำหนดคุณสมบัติและเปิดโอกาสให้ภาครัฐและเอกชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งผู้เกษียณอายุราชการ มีส่วนร่วมในการปฏิรูประบบการผลิต การสรรหาและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
6. ให้ครู – อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะจรรยาบรรณในอาชีพในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ สนับสนุนทุนเพื่อการศึกษา การวิจัยฝึกอบรมดูงานทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทั่วถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี
7. เร่งรัดพัฒนานักบริหารทางการศึกษา เพื่อการเพิ่มพูนแนวความคิด ความรู้ตลอดจนทักษะในการบริหารและการจัดการ ที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเน้นการฝึกอบรมร่วมกันระหว่างสังกัด
8. ระดมความร่วมมือกับสถาบันและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยมีเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อการแลกเปลี่ยนทางวิทยาการและเทคโนโลยี
9. จัดตั้งศูนย์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานสากลในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยระดมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

10. กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู โดยให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันผลิตครู ดำเนินการปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้มีมาตรการพัฒนาวิชาชีพ โดยการกำหนดให้มีใบประกอบวิชาชีพครู

11. ส่งเสริมระบบสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการครูทุกประเภททุกสังกัด เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู ส่งเสริมขวัญกำลังใจ และความมั่นคงในอาชีพให้กับครู รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างเงินเดือนและสวัสดิการอื่น ๆ ของครู โดยมุ่งส่งเสริมสนับสนุนแก่ครูผู้สอน ในถิ่นทุรกันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และครูที่สอนหลายชั้นเป็นพิเศษ

12. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ทำงานศึกษาวิจัยที่คุณภาพ โดยให้ลาชั่วคราวเพื่อทำการศึกษาวิจัย ปรับปรุงระเบียบการให้ค่าตอบแทนในการทำงานศึกษาวิจัย และสนับสนุนทุนเพื่อการแปล พิมพ์ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

13. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีในกระบวนการการผลิต พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายข้อที่ 5 การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ระบบข้อมูลและข่าวสาร การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิจัยและการพัฒนา ให้นำไปสู่องค์กรและสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล

เป้าหมาย

1. มีกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทย
2. สถานศึกษาและหน่วยงานทุกระดับ ทุกประเภท มีระบบเครือข่ายข้อมูลและข่าวสาร เพื่อบริการแก่ประชาชน ในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. สื่อมวลชนทุกประเภททั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้บริการการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนเพิ่มมากขึ้น
4. มีการศึกษาวิจัย และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ชุมชน
5. มีห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์เมือง ศูนย์วัฒนธรรม และสนามกีฬา ที่มีคุณภาพครบทุกอำเภอ และมีเครือข่ายเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน
6. มีการให้ความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อประชาธิปไตย ศาสนาและวัฒนธรรมในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา

7. มีการให้ความรู้และบริการด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา และนันทนาการแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง

8. มีการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับภัยและการป้องกันจากสารเสพติดและโรคเอดส์

9. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้และพัฒนาแรงงานไทย ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

มาตรการ

1. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดระบบข้อมูลข่าวสารการให้บริการ การวิจัย และพัฒนา

2. กระจายการจัดและใช้แหล่งความรู้ อาทิ ห้องสมุด สนามกีฬา ศูนย์วิทยาศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ และศาสนสถานให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ได้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. สนับสนุนทุนการศึกษา การฝึกอบรมดูงาน และทุนการวิจัยให้แก่บุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้

4. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ ระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

5. สนับสนุน ส่งเสริมด้านวิชาการและงบประมาณที่เหมาะสมให้แก่ครอบครัว ชุมชน องค์การพัฒนาเอกชน และภาคเอกชน ในการร่วมจัดการศึกษาและบริการความรู้ที่หลากหลายแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

6. พัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีรูปแบบหลากหลาย

7. ขอความร่วมมือจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะสถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์ภาครัฐ ในการให้การสนับสนุนแก่ผู้ผลิตรายการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

8. ให้ความรู้แก่ครอบครัว คู่สมรส พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับครอบครัวศึกษาและการปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งให้รู้จักการใช้เครื่องมือสื่อสาร อุปกรณ์ที่ทันสมัย โดยเฉพาะในสังคมชนบท

9. สนับสนุนการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัยให้กว้างขวางแก่ผู้พลาดโอกาสและผู้อยู่ในตลาดแรงงาน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

10. สนับสนุนการจัดกีฬาพื้นฐาน กีฬาพื้นบ้าน และกีฬาเพื่อสุขภาพ แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน

11. เผยแพร่ความรู้ด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬาและนันทนาการ แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน
12. ส่งเสริมการให้ความรู้และจัดกิจกรรม เพื่อปลูกฝังวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
13. ส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ชุมชนและกระบวนการเรียนการสอน
14. รณรงค์ให้เด็ก เยาวชน ครอบครัวและชุมชน ตระหนักถึงภัยรวมทั้งการป้องกันจากสารเสพติดและโรคเอดส์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ
15. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้และพัฒนาแรงงานไทย
16. สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมจัดฝึกอบรม เพื่อพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างทั่วถึง
17. รณรงค์และสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น อนุรักษ์ พื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรู้จักใช้ประโยชน์ของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
18. สนับสนุนให้มีความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาอาชีพท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

นโยบายข้อที่ 6 การปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา

ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ โดยมุ่งให้เกิดความสมานฉันท์ระหว่างบุคลากรกับหน่วยงาน รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างองค์กร การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. มีการจัดกิจกรรม และฝึกอบรมร่วมสำหรับบุคลากรในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ทั้งในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัดให้มีความรู้ ความสามารถและสมานฉันท์ในการปฏิบัติงานอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง
2. มีระบบการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติองค์การบริหารงานบุคคลเดียวกัน

3. หน่วยงานสนับสนุนสถานศึกษาทุกระดับได้รับการปรับปรุงในด้านระบบข้อมูล ระบบวางแผน การใช้เทคโนโลยี การนิเทศ ติดตามประเมินผล ให้คล่องตัวสามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว บรรลุภารกิจหลักขององค์กร
4. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการกระจายอำนาจให้มีความคล่องตัว สามารถจัดการศึกษาที่หลากหลาย สอดคล้องตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ภายใต้แนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
5. ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา องค์กรของรัฐและเอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง
6. เอกชนรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
7. ทุกหน่วยงานมีการวิจัยองค์การและนำผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการศึกษา
8. มีการประสานการจัดทำแผนและติดตามประเมินผลร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรการ

1. พัฒนาโครงสร้างระบบการบริหารและการจัดการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน
2. ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย และระบบการบริหารงานบุคคลให้อยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน
3. กระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคและสถานศึกษา โดยให้องค์กรคณะบุคคลระดับจังหวัด สามารถกำหนดนโยบายการศึกษา สนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากร และจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างคล่องตัวสอดคล้องตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
4. จัดให้มีกิจกรรม การประชุม สัมมนา และฝึกอบรมผู้บริหารและบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในสังกัดและต่างสังกัดอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน เอกชน และสถาบันทางศาสนา มีความเข้าใจตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ กำหนดนโยบาย การจัดการศึกษา การกำหนดและพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

6. สนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยการให้กู้เงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ผ่อนปรนกฎระเบียบให้มีความคล่องตัว และให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ รวมทั้งกำหนดสัดส่วนการรับนักเรียน และนักศึกษา ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนให้ชัดเจน
7. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง
8. ให้มีการประสานการจัดทำแผนระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับ / ประเภทเดียวกัน ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
9. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับต่างประเทศในด้านวิชาการและด้านเทคโนโลยี โดยให้มีการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญระหว่างกัน สนับสนุนทุนเพื่อการศึกษา ฝึกอบรมบุคลากรโดยเฉพาะในระดับปฏิบัติงาน และสนับสนุนด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย
10. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การวางแผนและการติดตามประเมินผลให้เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันทุกระดับ และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
2. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับหาข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาแบบสอบถามนี้ แล้วตอบให้ตรงกับทัศนคติของท่านเองมากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อสนองต่อความต้องการและช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ถูกต้องและตรงประเด็น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอให้ท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามด้วยความจริงครบทุกข้อคำถาม ข้อมูลที่ได้รับจะเก็บเป็นความลับ และในการแปลผลการวิจัยจะสรุปในรูปของภาพรวม ฉะนั้นจึงไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านหรือต่อโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด
4. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
 - ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

รุ่งระวี รุกเขต

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 13 ข้อ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

โรงเรียน _____

ขนาดโรงเรียน () กลาง () ใหญ่ () ใหญ่พิเศษ

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุของท่าน _____ ปี (เกิน 6 เดือนคิดเป็น 1 ปี)
3. ปัจจุบันท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ _____
4. แผนการเรียนของท่าน
 () แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สายวิทย์)
 () แผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สายศิลป์)
5. ผลการเรียนที่ท่านได้รับในภาคการศึกษาที่ผ่านมา เกรด _____
6. รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนของท่าน _____ บาท
7. การอยู่ร่วมกันในครอบครัวของท่าน
 () ท่านอยู่กับพ่อและแม่
 () ท่านอยู่กับพ่อหรือแม่
 () ท่านอยู่กับผู้อื่น โปรดระบุ _____
8. ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนของท่าน โดยเฉลี่ยใช้เวลา _____ นาที
9. จำนวนนักเรียนในห้องเรียนของท่าน จำนวน _____ คน/ห้อง
10. ความถี่ในการเข้าห้องสมุดของท่าน
 () ทุกวัน
 () 2 - 3 ครั้ง / สัปดาห์
 () 1 ครั้ง / สัปดาห์
 () 2 - 3 ครั้ง / เดือน
 () 1 ครั้ง / เดือน
 () ไม่เคยเลย
 () อื่นๆ ระบุ _____

11. ท่านเคยเรียนซ่อมเสริมรายวิชาต่างๆในภาคการศึกษาที่ผ่านมาหรือไม่

- () ไม่เคย เพราะ _____
- () เคยเรียน 1 วิชา ระบุวิชา _____
- () เคยเรียนมากกว่า 1 วิชา ระบุวิชา _____

12. ปัจจุบันท่านเรียนกวดวิชาหรือไม่

- () ไม่เรียน
- () เรียน 1 วิชา ระบุวิชา _____
- () เรียนมากกว่า 1 วิชา ระบุวิชา _____

13. หลังจากจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ท่านตั้งเป้าหมายที่จะทำอะไร

- () ยังไม่ได้กำหนดเป้าหมาย
- () กำหนดเป้าหมายแล้ว คือ ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา
- () กำหนดเป้าหมายแล้ว คือ ศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา
- () กำหนดเป้าหมายแล้ว คือ ออกไปประกอบอาชีพ
- () อื่นๆ ระบุ _____

ตอนที่ 2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย / (ถูก) หรือ X (ผิด) หน้าข้อความตามความรู้ของนักเรียน

- _____ 1. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดไว้เพื่อให้นักเรียนใช้ในการศึกษาต่อเท่านั้น
- _____ 2. วิชาบังคับแกน คือ กลุ่มวิชาที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียน
- _____ 3. วิชาเลือกเสรี คือ กลุ่มวิชาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีสิทธิเลือกเรียนวิชาใดก็ได้
- _____ 4. วิชาฟิสิกส์ คือ วิชาที่อยู่ในแผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สายศิลป์)
- _____ 5. การจัดการเรียน นักเรียนจะต้องมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของแต่ละบุคคล
- _____ 6. ครูที่สอนในรายวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีความถนัด และเป็นผู้ที่เรียนจบตามวิชาเอก-โท ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน
- _____ 7. หนังสือในห้องสมุดต้องเป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาการที่เรียนเท่านั้น
- _____ 8. ครูประจำในรายวิชาต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนมากนัก แต่ที่สำคัญจะต้องเป็นกันเองและเข้ากับนักเรียนได้ดี
- _____ 9. ครูที่ดีจะต้องนำความคิดใหม่ ๆ ความเจริญก้าวหน้า และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับปรุงใช้ในการศึกษา
- _____ 10. การเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ใช้เพียงหนังสือแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดก็เพียงพอ เพราะได้กำหนดเนื้อหาไว้ครบถ้วนตามหลักสูตรแล้ว

ตอนที่ 3 ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนแสดงทัศนคติโดยเลือกข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

เรื่องที่แสดงความรู้สึก	ทัศนคติของท่าน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ท่านมีสิทธิเลือกแผนการเรียนตาม ความสนใจ					
2. ในตารางสอนจะต้องกำหนดวิชาและ เวลาเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร					
3. ในห้องเรียนของท่านคัดเลือกนักเรียน โดยพิจารณาจากคะแนนสอบ					
4. ครูที่สอน คือ บุคลากรที่มีความรู้ใน สาขาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี					
5. หนังสือแบบเรียนของท่านมีไว้เพื่อให้ ท่านได้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนด					
6. ห้องสมุด คือ สถานที่ที่ท่านใช้ในการ หาความรู้เพิ่มเติม					
7. สำหรับบางรายวิชา ท่านคิดว่า ครูที่ สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอนไม่ เพียงพอ					
8. เนื้อหาในแบบเรียนที่ท่านใช้เรียนมี ขอบเขตจำกัด ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ให้ทันตามเหตุการณ์					
9. ท่านรู้สึกว่าการให้ยืม / คืน หนังสือในห้องสมุดน่าจะมีผลรวดเร็ว กว่านี้					

เรื่องที่แสดงความรู้สึก	ทัศนคติของท่าน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10. หากท่านต้องเรียนซ่อมเสริมแสดงว่า ตัวท่านเองเรียนหนังสือไม่เก่ง					
11. วิชาเลือกเสรีที่ท่านต้องการจะเลือก เรียนบางวิชาไม่มีเปิดสอน					
12. ในตารางสอนไม่ได้กำหนดช่วงเวลาไว้ สำหรับร่วมทำกิจกรรมภายในโรง เรียน					
13. สำหรับนักเรียนที่ฉลาดเป็นพิเศษ จะ ต้องกระจายไปอยู่ตามห้องเรียนต่างๆ					
14. ท่านมีการนำเอาความรู้ที่ได้จากเนื้อ หาในแบบเรียนที่ท่านเรียนไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน					
15. ท่านไม่ต้องเรียนในชั่วโมงที่อาจารย์ ประจำวิชาไม่มาสอน					
16. ท่านจะไม่เรียนหนังสือห้องเดียวกับ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เช่น อ่านช้า คิดเลขช้า					
17. ในชั่วโมงเรียนซ่อมเสริมของท่านท่าน ได้นำไปเรียนวิชาต่างๆที่เรียนไม่ทัน					
18. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เช่น หาหนังสือไม่เจอ ท่านจะขอ ความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ใน การค้นคว้า					

เรื่องที่แสดงความรู้สึก	ทัศนคติของท่าน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
19. ในการจัดตารางสอน มีบางวันที่นำ เอาวิชาที่ยากซับซ้อนมาเรียนต่อกัน					
20. ท่านคิดว่า เนื้อหาในแบบเรียนที่ท่าน เรียนนั้น ยากเกินไปสำหรับระดับชั้น ที่ท่านเรียนอยู่					
21. ปริมาณหนังสือในห้องสมุดที่ใช้ในการ ศึกษาค้นคว้ามีไม่เพียงพอสำหรับ ท่าน					
22. ครูไม่จำเป็นจะต้องสอนซ่อมเสริมให้ กับนักเรียนที่เรียนหนังสือเก่งอยู่แล้ว					
23. เวลาพักของครูและนักเรียนไม่ตรงกัน ทำให้ยากต่อการเข้าพบครู					
24. โรงเรียนจัดแผนการเรียนออกเป็น 2 แผนหลัก คือ (1) แผนวิทยาศาสตร์ และ(2) แผนคณิตศาสตร์					

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเติมความคิดเห็นลงในช่องว่างเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

1. ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้ง 7 ด้านตามความคิดเห็นของท่าน

1.1 ด้านการจัดแผนการเรียน

1.2 ด้านการจัดตารางสอน

1.3 ด้านการจัดชั้นเรียน

1.4 ด้านการจัดครูเข้าสอน

1.5 ด้านการจัดแบบเรียน

1.6 ด้านการจัดห้องสมุด

1.7 ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

1.8 ด้านอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและในการพัฒนางานด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

2.1 ด้านการจัดแผนการเรียน

2.2 ด้านการจัดตารางสอน

2.3 ด้านการจัดชั้นเรียน

2.4 ด้านการจัดครูเข้าสอน

2.5 ด้านการจัดแบบเรียน

2.6 ด้านการจัดห้องสมุด

2.7 ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

2.8 ด้านอื่นๆ

ขอขอบคุณในความร่วมมืตอบแบบสอบถาม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ตำรา

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนาการพิมพ์, 2532.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การกวดวิชากับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : หจก.พันธ์พิบูลย์, 2526.

-----, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2536.

-----, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2540.

-----, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.

คุณัญญาวน อินทรกำแหง และ นวลจันทร์ รัตนกร. ห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

งามตา วรินทร์านนท์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535.

จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.

ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2526.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. หลักและวิธีวิจัยในจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. **ระเบียบการวิจัยทางสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพานิช,
2531.

บุญมี เณรยอด. **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2529.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช , 2520.

พนัส หันนาคินทร์. **การศึกษาของไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2522.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2531.

พรพิมล วรวิทย์พุทธพงศ์. **จิตวิทยาสังคมร่วมสมัย**. เชียงใหม่ : โครงการตำรา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์และคณะ. **จิตวิทยาสังคมร่วมสมัย**. เชียงใหม่ : โครงการตำรา คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2525.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวัด
ผลและการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2536.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. **อุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล. **การบริหารโรงเรียน และการนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : ชนิษฐ์การพิมพ์, 2523.

วิจัยทางการศึกษา, กอง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **การประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้**. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

-----, **การจัดการศึกษาระดับประถม
มัธยม และอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า ที่สอดคล้องกับลักษณะการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม**. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคุรุสภา, 2534.

วิจัย ดันศิริ. **โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดสู่การปฏิรูปในพระราชบัญญัติการ
ศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

วิจัย วงษ์ใหญ่. **พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรือง, 2523.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช**

2531. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2524.

-----, **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524**

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคุณสภา, 2534.

-----, **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524**

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

วินัย รังสิมันท์. "ทฤษฎีและวิธีการวัดด้านเจตพิสัย" **จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, ประพิมพ์พรรณ สุธรรมวงศ์ และนพคุณ คุณาชีวะ. **การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

ศึกษานิเทศก์ , หน่วย. **คู่มือการจัดซ่อมเสริมและสอบแก้ตัว**. กรมสามัญศึกษา , กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ, 2529 .

-----, **คู่มือการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตร**. กรมสามัญศึกษา, กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ, 2535.

สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. **ประมวลบทความทางบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2527.

สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2526.

สุชา จันทรเฒ และ สุรางค์ จันทรเฒ. **หลักการศึกษาจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา, 2517.

สมิตร คุณานุกร. **หลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นิตยสยาม, 2523.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สุวัฒน์ พุทธเมธา. **การเรียนการสอนปัจจุบัน (ศึกษา 333)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2523.

โสภา ชูพิกุลชัยและอรทัย ชื่นมณุษย์. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. **หลักบริหารการศึกษาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.

วารสาร

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "มุมมองเด็กไทย บนเวทีนานาชาติ สะท้อนปัญหา
ศึกษา...สู่การปฏิรูป." มติชน. (15 ธันวาคม), 2542.

จินตนา ดิษฐ์ไธม. การสังเคราะห์การจัดการในโรงเรียน. วารสารการวิจัยทางการศึกษา. เล่มที่
20 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2533.

จิราพันธ์ วรินทร์เวช. ห้องสมุดกับการประชาสัมพันธ์. บทความเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริม
งานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

จิตยา สุวรรณะชญ. "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม." วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ตุลาคม), 2520.

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. "การศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนิสิตบัณฑิตเข้าใหม่ในปีการ
ศึกษา 2521 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ใน เสริมสมรรถภาพ
บัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

ภาคินิพนธ์ / วิทยานิพนธ์

จอมใจ เมียนรทา. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน โครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2540.

จารุพร แก้วมีชัย. "ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ใน
กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2538.

จักรทิพย์ กีฬา. "ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในจังหวัดอำนาจเจริญ."
ภาคินิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), คณะพัฒนา
สังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.

ชวนพิศ บุญจรัส. "ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการคัดเลือกบุคคล
เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ : กรณีศึกษาโรงเรียนเทพศิลา
กรุงเทพ." ภาคินิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม),
คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542.

นภาพร เมษรักษาวานิช. “ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

ประพัฒน์ จำปาไทย. “ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิต

ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์
มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525.

ประสิทธิ์ บัวแย้ม. “การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ของครู

มัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ.” ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์
มหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม), คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
2540.

มนทิรา ไทยเจริญ. “การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง ทรัพยากรน้ำ สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล,
2528.

วัลลีย์ กาญจนกิจสกุล. “ความรู้และเจตคติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัย

มหิดล เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

วิกานดา แสันทวิสุท. “รูปแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต

แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.

วีรยุทธ สุขเจริญ. “ความรู้และทัศนคติของนายอำเภอที่มีต่อโครงการกองทุนเพื่อความมั่นคง

ของชาติ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการ
แนะแนว), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.

ศิริพงษ์ พนาสนธ์. “ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการ

อนุรักษ์ปะการังไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนที่มีครูซึ่งผ่านการอบรมใน
หลักสูตรการอนุรักษ์ทรัพยากรปะการังของไทย ในจังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์
ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม), คณะพัฒนาลังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542.

สนอง โป่วชีว. "ทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 4." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.

สุนันทา นิยมศิลป์. "ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษากรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 7 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ." ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม), คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537.

สุวानी ดิเรกวัฒนะ. "ทัศนคติของผู้รับการฝึกต่อหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน : ศึกษากรณีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานกลาง กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน." ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม), คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

เสริมศักดิ์ อยู่สุขเจริญ. "สภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 7" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์ – การสอน), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

อร่าม ตันติโสภณวิช. "การออกแบบระบบการจัดตารางสอนด้วยคอมพิวเตอร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

เอี่ยมพร สายเสมา. "ความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอำนาจเจริญ." ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม), คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

เอกสารอื่น ๆ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่ององค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2524.

..... รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530.

ดำรงค์ สี่หะวีระชาติ. รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริงและวัดผลประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4." กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการวิจัยคณะกรรมการการวิจัยการศึกษา กรมศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2541, 2542.

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย. รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพการเรียนรู้จากหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม." กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศน์ สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม, 2542.

นิพนธ์ คันทะเสวี. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาชีวิตในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518.

สมพร ศิลป์สุวรรณ. "การศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์." กรุงเทพฯ : เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

สิรินทร์ ช่างโชติ และ อรสา ภูมิณี ปุกนุด. "แนวทางในการพิจารณาแบบเรียน." เอกสารการสัมมนาเพื่อการส่งเสริมการขาย. ณ ห้องสมุดฝ่ายวิชาการ กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2512.

สุนีย์ ช่างเจริญ. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่เข้าใหม่ในปีการศึกษา 2527. เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2527.

ภาษาอังกฤษ

Allport, Gordon W. "Attitude." in **Reading in Attitude Theory and Measurement**.
New York : John Wiley & Sons, 1935.

Anastasi, Anne. **Psychology Testing**. 2 ed., New York : Macmillan Publishing
Company, Inc., 1967.

Best, John W. **Research in Education**. New Delhi – 11001 : Prentice Hall of India
Private Limited, 1983.

Bloom, Benjamin S. **Human Characteristics and School Learning**. New York :
McGraw – Hill Book Company, Inc., 1971.

Wesley, Edgar B. **Teaching Social Studies in High School**. Boston : D.C. Heath
& Company, 1950.

Ferguson, George A. **Statistical Analysis in Psychology and Education**. New York :
McGraw – Hill Book Company, Inc., 1976.

Foster, Charles R. **Psychology for Life Adjustment**. Chicago : American Technical
Social, 1952.

Good, Carter V. **Dictionary of Education** . New York : McGraw – Hill Book Company,
Inc., 1959.

Jarrach , George Edward. " Change and Secondary School Student Achievement in
the Basic Skill : Costs, Obstacles and Staff Perception ." **Dissertation
Abstract International** . Santa Monica : Calit, Rand Corporation, March,
1971.

Katz, D. " The Functional Approach to The Study Attitudes." **Public Quarteraly**, 1966.

Kretch D. and Crutchfield R.S. **Individual in Social : A Text Book of Social
Psychology**. New York : McGraw Hill Book Company, Inc., 1984.

Lee, S. M. " An Empirical Analysis of Organizational Identification ." **Academy of
Management Journal**, 1995.

Nunnally, Jim C., Jr. **Test and Measurement and Prediction** . New York :
McGraw – Hill Book Company, Inc., 1959.

- Melone, R.A. "The Relationship Between The Level of Cognitive Development and Learning Style of the Emerging Adolescent." **Dissertation Abstracts International**. 48 (September 1987), 1987.
- Otto, W, R.A. McMenemy and R.S. Smith. **Corrective and Remedial Teaching**. 2d ed., Boston : Houghton Mifflin Company. 1973.
- Razikin, Mohyani. " Selected Malaysian Secondary School in Social Context : A Secondary Analysis of School Type, Student Background and Teacher Characteristics and their Influence and Academic Achievement." **Dissertation Abstracts International**. Vol, 47. No. 2, (August), 1986.
- Smith, H. C. **Psychology of Industrail Behavior**. New York : McGraw – Hill Book Company, Inc., 1956.
- Thurstone, L. T. **Attitude Theory and Measurement** . New York : John Wiley & Sons, Inc., 1946.

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวรุ่งระวี รุกเขต
ภูมิลำเนา	48 / 1 หมู่ 8 ต. ขุนกระโทก อ. เมือง จ. ชุมพร 86190
ประวัติการศึกษา	บธ.บ (การเงิน) เกียรตินิยมอันดับ 2 , มหาวิทยาลัยกรุงเทพ , 2539
ที่อยู่ปัจจุบัน	28 / 131 หมู่ 2 ซอยอยู่สุข 18 ถ. สุขุมวิท ต. บางเมือง อ. เมือง จ. สมุทรปราการ 10270 โทร. 02 – 7027075 01 – 8673709